

RAPORT
privind activitatea desfășurată
în anul 2019
de către
Regia autonomă
„ADMINISTRAȚIA ROMÂNĂ A SERVICIILOR
DE TRAFIC AERIAN - ROMATSA”

Dragoș TITEA - Președinte al Consiliului de Administrație R.A. ROMATSA

CUPRINS

1. CADRUL GENERAL DE DESFĂȘURARE A ACTIVITĂȚII ÎN ANUL 2019	3
2. PREZENTAREA REZULTATELOR ACTIVITĂȚII	5
2.1 Realizarea indicatorilor fizici specifici obiectului de activitate	5
2.2 Realizarea indicatorilor economico-financiari specifici obiectului de activitate	6
2.3 Realizarea investițiilor, reparațiilor și achizițiilor	9
A. Realizarea Programului de Investiții	9
B. Realizarea Programului de Reparații	12
C. Realizarea Programului de Achiziții	12
3. PREZENTAREA ACTIVITĂȚILOR PRINCIPALE DESFĂȘURATE ÎN ANUL 2019	13
3.1 ACTIVITATEA OPERAȚIONALĂ	13
A. Managementul activității de rută și de terminal	13
B. Managementul pregătirii profesionale și organizarea resurselor CTA	18
C. Managementul Informațiilor Aeronautice	19
D. Managementul Informațiilor meteorologice	22
E. Sisteme Management Trafic Aerian	24
F. Colaborare Civil-Militară	27
3.2 ACTIVITATEA TEHNICĂ	31
A. Protecția Navigației Aeriene / CNS	31
B. Administrare rețele și Întreținere IT	32
C. Investiții	33
D. Logistică	33
3.3 ACTIVITATEA DE DEZVOLTARE	34
A. Coordonare Programe	34
B. Single European Sky (Cer Unic European)	38
C. Dezvoltare Sisteme	42
3.4 ACTIVITATEA PRIVIND SIGURANȚA ȘI CALITATEA	44
A. Managementul siguranței	44
B. Managementul calității și mediului	46
C. Managementul securității	47
3.5 ACTIVITATEA PRIVIND DĂNUBE FAB	48
3.6 ACTIVITATEA PRIVIND COORDONAREA OPERAȚIUNILOR DE CĂUTARE ȘI SALVARE (CC-SAR)	50
3.7 ACTIVITATEA DE ORGANIZARE ȘI RELAȚII	51
3.8 ACTIVITATEA PRIVIND RESURSELE UMANE	52
3.9 ACTIVITATEA PRIVIND SĂNĂTATEA, SECURITATEA ÎN MUNCĂ ȘI APĂRARE ÎMPOTRIVA INCENDIILOR	53
3.10 ACTIVITATEA PRIVIND DOCUMENTELE CLASIFICATE ȘI PROTECȚIA CIVILĂ	55
3.11 ACTIVITATEA ÎN DOMENIUL JURIDIC	56
3.12 ACTIVITATEA DE AUDIT INTERN ȘI CONTROL	57
3.13 RELAȚIA CU PARTENERUL SOCIAL	68
3.14 RELAȚIA CU ALTE ENTITĂȚI /Aeroporturi	68
4. CONCLUZII PRIVIND ACTIVITATEA DESFĂȘURATĂ DE REGIE ÎN ANUL 2019	68
ABREVIERI	68
ANEXA „Situția litigiilor RA ROMATSA aflate în curs de soluționare sau între faze procesuale pe rolul instanțelor de judecată la data de 31.12.2019”	

1. CADRUL GENERAL DE DESFĂȘURARE A ACTIVITĂȚII ÎN ANUL 2019

Managementul R.A. ROMATSA a continuat și în anul 2019, realizarea obiectului de activitate atribuit prin HG 74/1991, republicat, direcționând constant eforturile spre obiectivele privind asigurarea siguranței, capacității și eficienței operaționale și economice a sistemului național de trafic aerian civil, aplicarea reglementărilor specifice în mod uniform și echitabil față de operatorii aerieni și sistemele de trafic aerian adiacente, cu respectarea cerințelor de protejare a mediului înconjurător și de securitate națională. Totodată, activitatea managerială a avut permanent în vedere conformarea activităților desfășurate de regie cu cerințele legislației naționale și ale reglementărilor aeronautice internaționale, aducerea la îndeplinire a programelor și sarcinilor atribuite R.A. ROMATSA prin acte normative, a programelor Ministerului Transporturilor, precum și a reglementărilor emise de acest minister ca organ abilitat cu competențe de autoritate administrativă și aeronautică asupra R.A. ROMATSA.

R.A. ROMATSA se încadrează în prevederile Ordonanței de Urgență nr. 109/30.11.2011 privind guvernanta corporativă a întreprinderilor publice, fiind regie autonomă în coordonarea Ministerului Transporturilor. Forma consolidată a Ordonanței de Urgență nr.109/2011, a fost publicată în Monitorul Oficial nr.883/14.11.2011 iar la data de 04.06.2016 a fost aprobată cu modificările și completările aduse de: OUG nr.51/29.05.2013, OUG nr.10/13.05.2015 și Legea nr.111/27.05.2016.

În conformitate cu prevederile Art.56 din OUG. nr.109/30.11.2011(actualizată prin Legea nr.111/2016), Consiliul de administrație elaborează un raport anual privind activitatea regiei autonome, pe care-l prezintă autorității publice tutelare.

1.1 Conducerea administrativă

În baza OUG nr.109/2011(completată cu modificările și completările aduse de OUG nr.51/29.05.2013, OUG nr.10/13.05.2015 și Legea nr.111/27.05.2016) privind guvernanta corporativă a întreprinderilor publice, conducerea administrativă a R.A.ROMATSA este asigurată de Consiliului de Administrație (CA). În perioada raportată componența CA a fost următoarea:

Componența Consiliului de Administrație			
Nume și Prenume	Calitatea	Mandat în perioada de raportare	Obs.
Nițu Marioara	Membru provizoriu	19.11. – 19.05.2019 21.05.- 21.11.2019	Fără obiective și criterii de performanță în perioada de raportare, în anexă la contractul de mandat
Tărteață Cristina Ionela	Membru provizoriu	29.12. – 29.06.2019 01.07. – 06.12.2019	
Andronic Cristina Mădălina	Membru provizoriu	06.09. – 05.03.2019 26.03. – 26.09.2019	
Gâdea Adrian Ionuț	Membru provizoriu	29.12. – 29.06.2019 01.07. – 06.12.2019	
Udroiu Adriana Mihaela	Membru provizoriu	29.12. – 29.06.2019 01.07. – 06.12.2019	
Dragos Virgil Titea	Membru provizoriu	26.03. – 26.09.2019 27.09. – 06.12.2019	
Dumea Mihai Bogdan	Membru provizoriu	31.10.- 06.12.2019	
Florin Costin Paslaru	Membru provizoriu	28.09. – 26.03.2019 26.03. – 26.09.2019 30.09. – 06.12.2019	
Bogdan Costas	Membru provizoriu	27.09. – 31.10.2019 06.12. – 25.02.2020	
Corvin Nedelcu	Membru provizoriu	06.12. – 06.04.2020	
Stefania Gabriela Ferencz	Membru provizoriu	06.12. – 06.04.2020	
Valeriu Lupu	Membru provizoriu	16.12. – 10.01.2020	
George Bogdan Ilea	Membru provizoriu	06.12. – 06.02.2020	

Printre atribuțiile de bază îndeplinite în anul 2019 de către CA al RA ROMATSA, în conformitate cu prevederile OUG 109/2011, Art.9 (2), pot fi evidențiate următoarele:

1. verificarea funcționării sistemului de control intern/managerial, implementarea politicilor contabile și realizarea planificării financiare;
2. elaborarea rapoartelor semestriale/anuale, prezentate Ministrului Transporturilor, privitor la activitatea RA ROMATSA, rapoarte care includ și informații referitoare la execuția contractului de mandat al directorului general RA ROMATSA:
  - o raportul anual de activitate al CA RA ROMATSA pentru anul 2018 – aprobat în ședința CA din 19.06.2019, înaintat Ministrului Transporturilor ;
  - o raportul de activitate pe semestrul I al CA al RA ROMATSA pentru anul 2019 - aprobat în ședința CA din (21.10.2019), înaintat Ministrului Transporturilor;

În perioada de raportare, Consiliul de Administrație a urmărit derularea următoarelor obiective/activități principale:

- dezvoltarea și implementarea Sistemului ATM ROMATSA 2015+;
- dezvoltarea blocului funcțional de spațiu aerian - DANUBE FAB;
- elaborarea PP RP3 2020-2024;
- consultanță externă cu participarea R.A. ROMATSA la companiile europene (sau asociere între companii) care vor furniza servicii centralizate la nivel Pan-European;
- asigurarea drepturilor tuturor salariaților și gestionarea conflictului de muncă cu sindicatul ATSR.

1.2 Conducerea executivă

Contractul de mandat al Directorului general și al echipei sale de directori executivi reprezintă un acord de voință între părți, având ca obiect îndeplinirea unor obiective și criterii de performanță specifice, obiective cuantificabile cum ar fi:

- reducerea obligațiilor restante :
  - o Bugetul statului; Bugetul asigurărilor sociale;
- reducerea cheltuielilor (cheltuieli la 1000 lei venituri totale);
- productivitatea muncii (Venituri totale/nr. personal mediu);
- Siguranța Traficului (număr accidente cu contribuție RA ROMATSA - 0);
- Fluidizarea Traficului (minute întârziere pe rută cauzate de probleme de personal neplanificate Maxim $\leq 0,05$ min./zbor);
- Indice de disponibilitate la timp a datelor meteorologice (nr. mesaje emise și recepționate / nr. total de mesaje ce trebuiau emise);
- Capacitatea per FIR (asigurarea disponibilității capacității per FIR - Nr. de aeronave/oră/FIR)

Conducerea executivă în perioada raportată	
Director General	Mircea Bostina (29.11. – 30.09.2019)
	Bogdan Costas (01.10.2019 – prezent)
Director General Adjunct	Cărnă Fănică (01.06.2018 – prezent)
Director Departament Operațional	Adrian Șerban
Director Departament Tehnic Dezvoltare	Valentin Cimpuieru (03.03.2018 - prezent)
Director Tehnic	Cosmin Dumitrescu
Director Economic	Adrian Cojoc
Director Siguranță și Calitate	Valentin Miroiu (01.01. – 17.10.2019)
	Pavel Căținean (18.10.2019 -15.01.2020)
Director Juridic și Administrativ	Constantina Vigu-interimar (21.11.2018 – 08.11.2019)
	Dragos Titea (09.11.2019 – prezent)

Conducerea executivă este responsabilă cu luarea tuturor măsurilor necesare conducerii regiei, în limitele obiectului de activitate al acesteia și cu respectarea competențelor exclusive rezervate de lege.

Pentru anul 2019 activitatea conducerii executive s-a axat pe îndeplinirea obiectivelor de performanță din contractul de mandat al Directorului General, indicatorii de performanță aferenți anului 2019 fiind realizați.

2. PREZENTAREA REZULTATELOR ACTIVITĂȚII

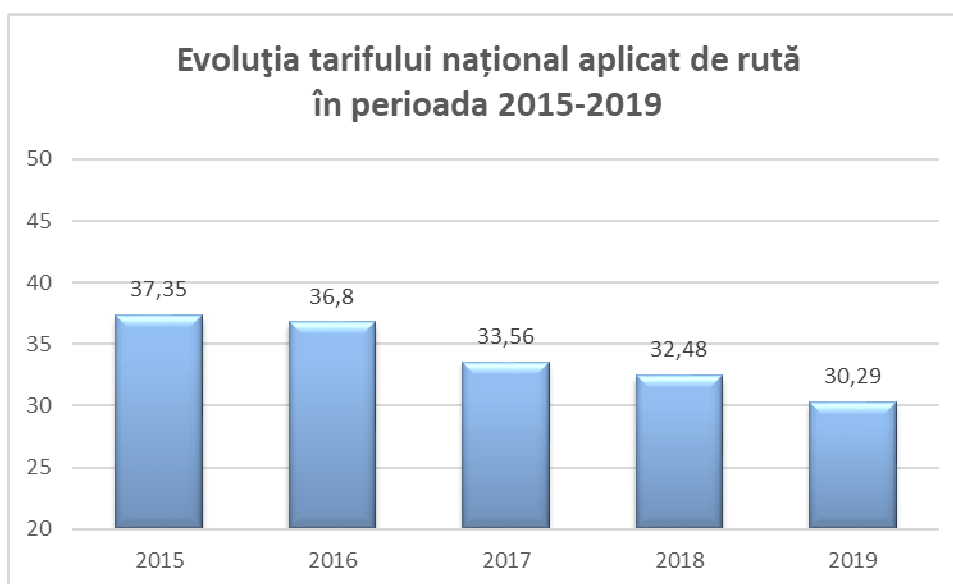
2.1 Realizarea indicatorilor fizici specifici obiectului de activitate

Au fost asigurate, în condiții de siguranță și calitate, serviciile de dirijare și informare a zborurilor pentru aeronavele românești și străine care au operat în spațiul aerian național destinat aviației civile.

Indicatorii fizici specifici activității RA ROMATSA sunt următorii :

- **unități de servicii totale** (activitatea de nav. aeriană de rută);
- **unități de servicii facturate** (activitatea de nav. aeriană de rută);
- **număr zboruri IFR totale** (activitatea de nav. aeriană de rută);
- **număr zboruri IFR facturate** (activitatea de nav. aeriană terminală).

Tariful aplicat unitar de rută stabilit pentru anul 2019, cât și evoluția acestuia în cea de-a doua perioadă de referință a Planului de Performanță (RP2-2015-2019), se regăsesc în graficul de mai jos.

Realizarea indicatorilor fizici pe anul 2019, comparativ cu aceeași perioadă din anul 2018, se prezintă în tabelul de mai jos:

Nr. Crt.	Indicatori	U/M	2018	2019		% 2019/2018	% 2019 Realizat /2019 Planificat
			Realizat	Planificat	Realizat		
1	Unități de servicii totale - rută (mii)*	număr	5.101	5.222	5.117	100,31%	97,99%
2	Unități de servicii facturate - rută (mii)*	număr	5.059	5.175	5.074	100,30%	98,05%
3	Număr de zboruri IFR - rută (mii)*	număr	738	773	747	101,22%	96,64%
4	Număr de zboruri IFR facturate - terminal (mii)	număr	203	203	203	100,00%	100,00%

* IFR -zboruri executate cu respectarea regulilor de zbor instrumentale

**față de REV PP RP2 US total

***zboruri IFR rută față de prognoza STATFOR Februarie 2019

Pentru **activitatea de rută**, aferentă anului 2019, indicatorii fizici analizați prezintă o creștere față de aceeași perioadă a anului 2018 de 0,31% la unitățile de servicii totale.

Traficul realizat în anul 2019, exprimat în unități de servicii totale, a înregistrat o descreștere de 2,00% față de prognoza din Planul Național de Performanță Revizuit, pe baza căreia a fost stabilit tariful anului 2019.

Traficul exprimat în număr de zboruri a înregistrat o creștere de 1,22% față de anul anterior. În ce privește **activitatea de terminal**, numărul de zboruri facturate prezintă o stagnare față de aceeași perioadă analizată a anului 2019.

2.2 Realizarea indicatorilor economico-financiari specifici obiectului de activitate

Realizarea și analiza indicatorilor

În prima parte a anului 2019, managementul activității economico-financiare al regiei s-a concentrat cu prioritate pe elaborarea și fundamentarea unui Buget de venituri și cheltuieli pentru anul 2019 cu respectarea prevederilor OG nr. 46/1998 pentru stabilirea unor măsuri în vederea îndeplinirii obligațiilor asumate de România pentru aderarea la Convenția Internațională Eurocontrol privind cooperarea pentru securitatea navigației aeriene și la Acordul multilateral privind tarifele de rută aeriană, cu modificările și completările ulterioare și ale Regulamentului (UE) nr. 390/2013 privind schema nouă de performanță, ale Regulamentului (UE) nr. 391/2013 privind schema comună de tarifare a serviciilor de navigație aeriană.

Proiectul Bugetului de Venituri și Cheltuieli este întocmit pe baza țințelor revizuite din Planul de Performanță și conține veniturile aferente unităților de servicii stabilite prin baza de cost și veniturile suplimentare reținute de regie în baza mecanismului de împărțire a riscului de trafic.

Prin Ordinul comun al ministrului transporturilor nr. 976/27.06.2019 și al ministrului finanțelor publice nr. 2695/07.08.2019, a fost aprobat Bugetul de venituri și cheltuieli pe anul 2019 al R.A. ROMATSA, publicat în Monitorul Oficial, Partea I, nr. 677/16.08.2019.

Realizarea la 31.12.2019 a principalilor indicatori aprobați în "Bugetul de venituri și cheltuieli pe anul 2019" se prezintă după cum urmează:

- mii lei -

0		1	2	3	4	5=4/3
INDICATORI		Nr. rd.	2019 Aprobata	2019 Realizat	%	
					Realizat 2019/ Aprobata 2019	
I		VENITURI TOTALE	1	1.057.887,78	1.111.063,56	105,03
	1	Venituri din exploatare, din care:	2	1.046.387,78	1.090.877,57	104,25
		conform bazelor de cost reglementate UE, din care:	3	968.172,00	937.636,78	96,85
	a1	servicii navigație aeriană de rută, din care:	4	880.014,85	847.786,91	96,26
		-venituri reținute ROMATSA	5	756.596,85	721.372,92	95,34
		-venituri din ajustări trafic și inflație	6	123.418,00	125.691,90	101,84
	a2	servicii navigație aeriană de terminal, din care:	7	87.057,15	86.945,49	99,87
		-venituri reținute ROMATSA	8	67.082,15	66.737,41	99,49
		-venituri din ajustări trafic și inflație	9	19.975,00	20.208,08	101,17
	a3	din alte surse	10	1.100,00	3.626,47	329,68
	b)	servicii navigație aeriană de terminal alte aeroporturi	11	53.318,86	53.343,84	100,05
	c)	rambursarea contravalorii unor servicii de navigație aeriană	12			
	d)	producția de imobilizări	13			
	e)	alte venituri din exploatare	14	24.896,92	99.896,95	401,24
	2	Venituri financiare, din care:	15	11.500,00	20.185,99	175,53
	a)	din imobilizări financiare	16			
	b)	din alte investiții și împrumuturi care fac parte din activele imobilizate	17			
	c)	din dobânzi	18	5.080,00	2.808,39	55,28
	d)	alte venituri financiare	19	6.420,00	17.377,60	270,68
	3	Venituri extraordinare	20			
II		CHELTUIELI TOTALE	21	1.042.697,43	1.074.240,78	103,03%
	1	Cheltuieli de exploatare, din care:	22	1.031.197,43	1.067.483,69	103,52%
	a)	cheltuieli de personal, din care:	23	756.978,96	753.762,68	99,58%

	a1	cheltuieli cu salariile	24	564.216,05	564.089,53	99,98%
	a2	cheltuieli cu asigurările și protecția socială și alte obligații legale	25	71.186,35	69.991,66	98,32%
	a3	alte cheltuieli cu personalul, din care:	26	119.696,29	117.808,39	98,42%
		a3.1 cheltuieli sociale prevăzute prin art.21 Legea nr.571/2003 privind Codul Fiscal, cu modificările și completările ulterioare	27	13.000,00	14.320,38	110,16%
	a4	cheltuieli pentru contracte de mandat	28	1.880,27	1.873,10	99,62%
		alte cheltuieli de operare, din care:	29	217.268,67	267.663,45	123,19%
	b1	cheltuieli materiale	30	8.105,11	5.587,88	68,94%
	b2	cheltuieli cu energia și apa	31	5.839,43	6.674,36	114,30%
	b3	cheltuieli privind mărfurile	32			
	b4	cheltuieli cu serviciile executate de terți, din care:	33	175.200,52	123.208,11	70,32%
		b4.1 EUROCONTROL	34	38.000,00	36.877,08	97,04%
		b4.2 AACR	35	10.154,19	10.154,19	100,00%
	b5	alte cheltuieli de exploatare, din care:	36	28.123,61	132.193,10	470,04%
		b5.1 chelt. de protocol	37	950,00	461,16	48,54%
		b5.2 chelt. de reclamă și publicitate	38			
		b5.3 chelt. cu sponsorizarea	39	600,00	600,73	100,12%
	c)	cheltuieli cu amortizarea imobilizărilor corporale și necorporale	40	56.949,80	46.057,56	80,87%
2		Cheltuieli financiare, din care:	41	11.500,00	6.757,09	58,76%
	a)	cheltuieli privind dobânzile	42			
	b)	alte cheltuieli financiare	43	11.500,00	6.757,09	58,76%
3		Cheltuieli extraordinare	44			
III		REZULTATUL BRUT (profit/pierdere)	45	15.190,35	36.822,78	242,41%

Referitor la indicatorii prezentați mai sus, sunt de menționat următoarele aspecte:

VENITURILE TOTALE realizate la 31.12.2019 sunt în sumă de **1.111.063,56 mii lei** și prezintă o depășire cu **5,03%** a veniturilor totale aprobate.

Acest lucru se datorează depășirii altor venituri din exploatare, a depășirii cu 301,24% a veniturilor din alte surse și a depășirii cu 75,53% a veniturilor financiare.

- **VENITURILE DIN EXPLOATARE** se realizează, în cea mai mare parte, din încasări valutare aferente prestațiilor efectuate pentru operatorii aerieni străini, facturate și încasate prin serviciul specializat al Eurocontrol, în conformitate cu reglementările stabilite de această organizație ca urmare a adoptării Legii 44/1996, prin care România a aderat la Eurocontrol precum și la Acordul multilateral privind tarifele de rută aeriană.
Veniturile din exploatare realizate la 31.12.2019 sunt în sumă de **1.090.877,57 mii lei** și se compun, în principal, din:
  - **venituri conform bazelor de cost – 937.636,78 mii lei**, reprezintă 84,39% din totalul veniturilor realizate la finele anului 2019;
  - **venituri din prestarea serviciilor de navigație aeriană de terminal alte aeroporturi (nereglementate) – 53.343,84 mii lei**, reprezentând 4,80 % din totalul veniturilor realizate la finele anului 2019;
  - **alte venituri din exploatare – 99.896,95 mii lei** reprezentând 8,99% din totalul veniturilor realizate la finele anului 2019. Depășirea în realizare a acestui element de venituri față de nivelul prognozat se datorează înregistrării unor venituri din provizioane și ajustări pentru depreciere privind activitatea de exploatare (provizion pentru riscuri și cheltuieli, provizion CO neefectuate, venituri din ajustări) care nu sunt cuprinse în proiectul bugetului de venituri și cheltuieli.
- **VENITURILE FINANCIARE** – se constituie, în principal, pe seama diferențelor de curs valutar favorabile, aferente sumelor facturate și încasate în valută, din dobânzi și se compun din:
  - a) **Alte venituri financiare – 17.377,60 mii lei**, reprezentând 1,56% din totalul veniturilor realizate;

b) Venituri din dobânzi – 2.808,39 mii lei.

CHELTUIELILE TOTALE realizate la 31.12.2019 sunt în sumă de **1.074.240,78 mii lei** și reprezintă **103,03%** din nivelul cheltuielilor totale aprobate prin BVC 2019.

- **CHELTUIELI DE EXPLOATARE** – în sumă de **1.067.483,69 mii lei**, sunt realizate în proporție de **103,52%** din totalul cheltuielilor de exploatare aprobate, înregistrându-se:
  - **Cheltuieli de personal – 753.762,68 mii lei**, reprezentând o realizare de 99,58% din totalul cheltuielilor de personal aprobate.
  - **Alte cheltuieli de operare – 267.663,45 mii lei**, prezentând o depășire cu 23,19% a cheltuielilor aprobate pentru anul 2019 datorată, în principal, înregistrării unor cheltuieli cu constituirea de provizioane (pentru riscuri și cheltuieli, pentru CO neefectuate) care nu sunt cuprinse în proiectul bugetului de venituri și cheltuieli;
  - **Cheltuieli cu amortizarea imobilizărilor corporale și necorporale – 46.057,56 mii lei**, reprezentând o realizare de 80,87% din totalul cheltuielilor cu amortizarea aprobate.
- **CHELTUIELILE FINANCIARE** sunt realizate în sumă de **6.757,09 mii lei**, reprezentând o realizare de 58,76% din totalul aprobat în BVC pentru anul 2019.

Față de bugetul de venituri și cheltuieli aprobat pentru anul 2019, execuția la 31.12.2019 prezintă o realizare a veniturilor totale în procent de 105,03% și a cheltuielilor totale în procent de 103,03%, respectându-se corelarea cheltuielilor cu veniturile realizate.

NOTĂ: Menționăm că realizările la finele anului 2019, prezentate anterior se bazează pe bilanța contabilă întocmită la 31.12.2019. neexistând la acest moment aprobarea Consiliului de Administrație ROMATSA asupra Situațiilor financiare întocmite pentru exercițiul financiar încheiat și asupra Raportului Administratorilor.

În anul 2019, contribuțiile datorate de RA ROMATSA și angajații săi (rețineri din salarii) la bugetul de stat, bugetul asigurărilor sociale, bugetele locale au însumat 337.523,80 mii lei, reprezentând 39,08% din încasările realizate la 12 luni.

Structura acestor contribuții, a căror plată a fost efectuată în termenele legale, este reflectată în tabelul de mai jos :

Nr. crt.	<u>ELEMENTE</u>	Sumă contribuție (12 luni) - mii lei -
1	Fond solidaritate personal cu handicap	1.473,52
2	Contribuția asiguratorie pentru muncă (CAM 2,25%)	17.259,65
	Total I contribuții angajator	18.733,17
1	Impozit salarii *	49.690,81
2	Contribuția de asigurări sociale de sănătate pt. salariați	76.574,11
3	Contribuția de asigurări sociale pt salariați	192.525,71
	Total II contribuții angajat	318.790,63
	Total I + Total II	337.523,80
	III. ÎNCASĂRI LA 31.12.2019	863.575,24
	IV. % CONTRIBUȚII DIN TOTAL ÎNCASĂRI	39,08%

2.3 Realizarea investițiilor, reparațiilor și achizițiilor

A. Realizarea Programului de Investiții

Lista cheltuielilor de capital aprobată pe anul 2019 de către Consiliul de Administrație al RA ROMATSA este defalcată pe capitole astfel:

- Capitolul A - Obiective de investiții în continuare: 70.086.607 lei;
- Capitolul B - Obiective de investiții noi: 6.847.143 lei;
- Capitolul C - Dotări și alte cheltuieli de investiții: 42.338.502 lei;
- Capitolul D - Rambursări credite: 0 lei.

În cele ce urmează prezentăm situația realizărilor, pentru fiecare obiectiv în parte, pe capitolele componente ale programului de investiții:

Lei

Nr. crt.	Nominalizare obiective de investiții	Termen finalizare (data PIF)	Valoare totală deviz (lei)	Din care C+M (lei)	Valoare aprobată (lei)	REALIZAT la 31.12.2019
A	TOTAL CAP. A - Obiective în continuare, din care:		252.591.448	35.704.568	70.086.607	34.692.016,96
1	Actualizare software sistem DPS Leonardo	lun-19	16.895.606	0	16.895.606	17.190.968,27
2	Sistem detectie vant de forfecare la AIHCB (LIDAR)	sept.20	9.284.060	224.792	7.445.815	1.665.241,40
3	Extindere protectie impotriva trasnetelor la pilon si shelter CE/CR Ruta NDB Oradea	mar.19	38.495	24.895	32.995	32.995,00
4	Modernizare sala ACC din CDZ Bucuresti (amenajare sala, in vederea implementarii sistemului ATM 2015+, contract INDRA in derulare)	dec.20	27.419.862	17.122.880	0	0,00
5	Sistem ATM 2015+ (SW, HW)	apr.20	139.196.168	0	28.767.502	14.863.434,80
6	Baza materiala si Didactica COM-VHF Pregatire	dec.19	1.250.000	0	1.250.000	0,00
7	Echipe aneã cladire CDZ Constanța	Mai-19	1.403.639	0	690.547	0,00
8	Platforme betonate la Centrul de recepție VHF din incinta AIHCB	dec.19	585.039	390.200	450.200	0,00
9	Modernizare imprejmuire si porti acces la DSNA Sibiu	dec.19	331.233	294.166	331.233	304.512,66
10	Echipe turn control nou la Aeroportul Suceava	dec.19	1.931.390	520.000	1.205.000	434.917,65
11	Amenajare sala simulator ACC pentru functionare ca TDS/CR1/SIM	dec.19	6.037.660	0	25.112	12.101,50
12	Sala Tehnica Extinsa 2	dec.20	14.853.280	14.853.280	0	0,00
13	Amenajare acces auto cladire radiofar indepartat DSNA Sibiu	dec.19	714.106	639.115	694.106	12.801,03
14	Sistem computerizat integrat AIS (pentru asigurarea ADQ, elaborare hãrți, proceduri și e-AIP)	dec.20	11.604.125	0	3.481.238	0,00
15	Modernizare dispecerat DOS	dec.19	1.641.524	140.726	1.641.524	3.800,00
16	Coșuri de fum centrală termică	dec.19	153.988	153.988	153.988	111.711,68
17	Implementare acord PBN					
17,1	Achiziție DME-uri INEA	dec.20	13.924.950	0	6.962.475	0,00
17,2	Implementare PBN Constanța	dec.20	3.481.238	0	0	0,00
18	Instalare senzori meteo ROMAWOS pentru Categoria II RWY 27 la Aeroportul Craiova	mar.19	876.342	510.350	28.430	28.695,97
19	Sistem cablare structurată la DSNA Oradea	dec.20	347.723	305.967	10.800	10.800,00
20	Instalatie electrica TWR Oradea	dec.20	450.000	406.309	17.900	17.900,00
21	Amenajare platformă cu instrumente meteorologice la aeroportul Craiova	ian.19	171.021	117.900	2.137	2.137,00
B	TOTAL CAP. B - Obiective noi, din care:		8.754.611	1.821.475	6.847.143	854.937,90
1	Alimentare energie electrica la RF apropiat Oradea	aug.19	237.667	182.277	237.667	196.411,88
2	Modernizare Turn Control DSNA Timișoara	dec.19	464.659	385.164	444.659	0,00
3	Modernizare sala odihna si sala de dirijare la DSNA Oradea	dec.19	442.333	345.355	424.000	0,00
4	Modernizare sistem detectie si semnalizare incendiu	aug.19	135.300	110.000	135.300	135.300,00

5	Amenajare și dotare vigie la TWR Cluj	dec.19	408.465	297.066	352.765	32.500,00
6	Modernizare sisteme EAL prioritare și neprioritare DSNA Satu Mare	dec.19	435.714	349.799	430.714	371.000,00
7	Cablare structurată TWR Arad	oct.19	58.625	56.140	56.140	56.140,00
8	Cablu Tc ILS LLZ Arad	oct.19	64.081	62.131	62.131	60.536,00
9	Amplasare scara metalică acces punct observații meteorologice DSNA Tulcea	sept.19	57.767	33.543	53.767	3.050,02
10	Extindere supraveghere WAM in EST FIR Bucuresti	dec.20	6.450.000	0	4.650.000	0,00
C	TOTAL CAP. C - Dotări independente și alte cheltuieli, din care:		42.338.502	0	42.338.502	18.680.712,36
1	Dotări independente	dec.19	42.103.502	0	42.103.502	18.574.212,36
2	Alte cheltuieli - studii	dec.19	235.000	0	235.000	106.500,00
	TOTAL CAP. A + CAP. B + CAP. C				119.272.252	54.227.667,22
D	TOTAL CAP. D - Rambursări de rate aferente creditelor pentru investiții, din care:				0	0,00
1	Interne				0	0,00
2	Externe				0	0,00
	TOTAL GENERAL				119.272.252	54.227.667,22
						45,47%

Diferența dintre valoarea aprobată și valoarea realizată se datorează imposibilității obținerii autorizărilor de construire la anumite obiective de investiții precum și întocmirii unor acte adiționale de decalare de termene de finalizare din rațiuni tehnico-operaționale.

De asemenea s-au întâmpinat greutăți la validarea documentațiilor în SEAP, datorate modificărilor legislative în domeniul achizițiilor. Totodată, o serie de proceduri pentru obiective de investiții cu valori mari au fost anulate și reluate din cauza ofertelor neconforme sau neprezentării ofertanților.

B. Realizarea Programului de Reparații

Lucrările de reparații sunt realizate din surse de finanțare proprii R.A. ROMATSA.

Situația programului de lucrări de reparații derulat în anul 2019, cu date valorice centralizate, s-a închis la 31.12.2019 după cum urmează:

Din valoarea totală anuală de 4.500.000 lei (valoare inclusă în BVC 2019), s-au executat lucrări de reparații, efectuate în baza unor Contracte Subsecvente aferente unor subunități ale regiei (contracte care s-au încheiat în baza Acordurilor Cadru încheiate pe Lotul 1, Lotul 2 și Lotul 3), în proporție de 18,4%.

C. Realizarea Programului de Achiziții

În perioada ianuarie – decembrie 2019, specialiștii din cadrul R.A. ROMATSA au elaborat, propus spre aprobare și urmărit realizarea Programului Anual de Achiziții (PAA), prin:

- elaborarea documentelor legate de supunerea spre aprobare către Conducerea Executivă a RA ROMATSA a Programului Anual de Achiziții 2019 – cheltuieli de exploatare și cheltuieli de capital;
- transmiterea Programului Anual de Achiziții al RA ROMATSA către MTI – DGIAP, în conformitate cu prevederile OMT 563/2007;
- actualizarea PAA 2019 pe parcursul anului, funcție de modificările aferente;
- urmărirea modului de realizare al Programului Anual de Achiziții pentru anul 2019, prin prezentarea trimestrială către Comitetul de Direcție al RA ROMATSA a Situației Programului de Achiziții Publice ale RA ROMATSA.

Prezentăm în cele ce urmează situația comparativă a procedurilor planificate și a celor demarate, aferentă anilor 2018 și 2019:

2018

Secțiune program	PAAP	PAAS	PAAL
Nr. proceduri planificate	27	19	3
Nr. proceduri demarate	26	19	3
Indicatorul de performanță (Nr. proceduri demarate / Nr. proceduri planificate)	96,30 %	100 %	100 %
Indicator de performanță data de 31.12.2018	97,96 %		
Valoarea țintă a indicatorului anual de performanță	Minim 60 %		

2019

Secțiune program	PAAP	PAAS	PAAL
Nr. proceduri planificate	21	23	1
Nr. proceduri finalizate	9	17	1
Nr. proceduri în lucru	12	6	0
Indicator de performanță (Nr. proceduri finalizate / Nr. proceduri planificate)	43 %	74 %	100 %
Indicator de performanță data de 31.12.2019	60 %		
Valoarea țintă a indicatorului anual de performanță	Minim 60 %		

Serviciul Proceduri și Monitorizare Achiziții a desfășurat în anul 2019 și alte activități în domeniul managementului achizițiilor, principalele fiind:

- consolidarea și îmbunătățirea Sistemului de Management al Achizițiilor în conformitate cu noile apariții legislative în domeniu;
- raportarea și monitorizarea către Ministerul Transporturilor a procedurilor de achiziții organizate de RA ROMATSA și a contractelor încheiate.

3. PREZENTAREA ACTIVITĂȚILOR DESFĂȘURATE ÎN ANUL 2019

3.1 ACTIVITATEA OPERAȚIONALĂ

A. MANAGEMENTUL ACTIVITĂȚII DE RUTĂ ȘI TERMINAL

A.1 Managementul activității de rută

Activitățile desfășurate în cadrul Serviciului Managementul Activității de Rută din Departamentul Operațional în perioada 01.01.2019 – 31.12.2019, sunt următoarele:

1. Optimizarea structurii de rute ATS pentru conformare cu structura ERNIP în vigoare - Planul de îmbunătățire a rețelei de rute la nivel european:

- ✓ modificare segmente de rute ATS în vecinătatea unor CTR-uri astfel încât să fie asigurată evoluția continuă a aeronavelor într-un spațiu aerian controlat continuu; au continuat activitățile pentru implementarea proiectelor/ activităților prevăzute în ERNIP ediția în vigoare.

1.1 Analiza fluxurilor de trafic aerian din FIR București în contextul propunerilor transmise de Statul Major al Forțelor Aeriene de înființare a unor zone de antrenament pentru aeronavele multirol MIG-21 LanceR și F-16 în FIR București. Rezultatele unei analize preliminare a fost discutate în luna mai 2019. Au fost desfășurate toate activitățile necesare, suplimentar analizei menționate anterior și anume: elaborare evaluare de siguranță, actualizări ale procedurilor operaționale (unde a fost cazul), emiterea bazei de amendament. Activitatea a fost finalizată la data de ciclu AIRAC 07 NOV 2019.

1.2 Activități privind implementarea unei structuri de rute modificate în vecinătatea CTR Craiova.

Au fost modificate următoarele rute ATS:

- ✓ T 139 – se înființează 2 segmente noi;
- ✓ T 226 – se elimină 2 segmente și se înființează 4 segmente noi;
- ✓ T 285 – se desființează 1 segment și se introduce 1 segment nou;
- ✓ T 899 – se modifică limita inferioară a rutei. Modificările au intrat în vigoare la data de ciclu AIRAC 07 NOV 2019

1.3 Activități privind implementarea a două noi rute ATS la interfața cu Ucraina.

A fost obținută aprobarea din partea CMSA, s-a elaborat documentația de acceptare a modificării sistemului ATM, a fost obținută aprobarea din partea AACR și s-a emis baza de amendament. Termenul de implementare este data de ciclu AIRAC 07 NOV 2019.

1.4 Activități de modificare a structurii de rute ATS în FIR București – spațiul aerian inferior, astfel încât să se asigure evoluția continuă într-un spațiu aerian controlat a aeronavelor care decolează/ aterizează pe aeroporturile din România, suplimentar activităților menționate la pct. 1.1 și 1.2.

- se va acorda prioritate pentru modificarea structurii de rute ATS în vecinătatea CTR-urilor unde se înregistrează creșteri ale volumului de trafic. S-a efectuat analiza, în colaborare cu SMT a situației din zona CTR-urilor Bacău și Iași, în urma căreia a rezultat ca primă măsură ridicarea nivelului maxim la celor 2 CTR-uri la nivel 105 (s-a obținut hotărârea CMSA) ceea ce conduce și la modificări în structura de rute ATS în spațiul aerian inferior. În prezent s-a întocmit documentația necesară pentru ridicarea FL min al rutelor ATS din vecinătatea celor 2 CTR-uri, astfel încât rutele respective să nu le mai intersecteze. Activitatea este în desfășurare și termenul de implementare estimat este data de ciclu AIRAC din aprilie 2020.
- modificarea structurii de rute ATS în spațiul aerian inferior în vecinătatea CTR Oradea (3 rute), în vecinătatea CTR Satu Mare (2 segmente) și în vecinătatea CTR Baia Mare (1 segment). Activitatea este în desfășurare. Termen de implementare estimat: primăvara 2020.
- modificare structură de rute ATS în spațiul aerian inferior în vecinătatea CTR Tulcea – modificare 1 segment de rută. Data de implementare – 07 NOV 2019.

1.5. Analiza evoluției fluxurilor din FIR București în contextul evoluției traficului aerian internațional și al implementării de către NM EUROCONTROL a măsurilor ATFM pentru sezonul de vară 2019 pentru a identifica efectele aplicării

acestora asupra fluxurilor de trafic aerian din FIR București. cu utilizarea aplicațiilor pentru proiectare spațiu aerian SAAM / NEST.

2. Planificarea capacității operaționale pe termen mediu

În contextul participării la activitățile grupului Capacity Planning al NETOPS anual se efectuează planificarea capacității operaționale pe timpul sezonului de vară.

De asemenea, se analizează prognoza STATFOR Base privind evoluția traficului pe termen mediu, și se estimează cu ajutorul funcționalităților aplicației NEST, numărul de sectoare necesar a fi disponibile în cursul săptămânii și pe durata zilelor de week-end, pe parcursul sezonului de vară a anului în curs, cu respectarea următoarelor aspecte (în ordinea enumerată): încadrarea în capacitățile declarate de sector, reducerea overload-ului CTA, reducerea numărului de poziții de lucru utilizate, încadrarea în capacitățile declarate de sector, reducerea overload-ului CTA, reducerea numărului de poziții de lucru utilizate. În perioada noiembrie – decembrie a fost elaborat planul de capacitate pentru anul 2020.

3. Participare la activitățile coordonate de Serviciul Sisteme ATM în vederea extinderii operării FRA H 24 între CTA București, Budapesta și Sofia – proiectul SEE FRA: emitere AIC referitor la implementarea SEE FRA, lista de verificări privind impactul implementării modificării asupra siguranței, actualizare LoAs între unitățile ATS afectate de implementarea FRA H24, bază de amendament AIP. Activitate finalizată la data de 07 noiembrie 2019.

4. Activități privind optimizarea sectorizării în FIR/ CTA București: participare la activitățile de simulare organizate la ACC București- analize de trafic, mostre de trafic, etc., elaborarea documentație privind sectorizarea modificată la ACC București (lista de evaluări, evaluare de siguranță, actualizare proceduri operaționale (LoAs între unitățile ATS ale ROMATSA), elaborare plan de implementare, concept operațional (draft), etc. Termen estimat inițial de implementare: 26 martie 2020.

5. Participare, pe linia obiectului de activitate al SMR, la analiza proiectelor de acte normative și reglementărilor trimise spre consultare de către AACR, MT (Reglementarea RACR-ATS, propuneri de amendament pentru PIAC-ATS, Reglementarea RACMR-MSA-UFS, Etc.), respectiv furnizarea pe linia de responsabilitate a SMR a opiniei privind noi propuneri legislative. Participare, pe linia obiectului de activitate a SMR, la analiza proiectelor de documente elaborate de organizațiile internaționale la care România este parte - EASA, EUROCONTROL, ICAO

6. Coordonarea, elaborarea sau actualizarea, după caz, a procedurilor operaționale aplicabile cu precădere în domeniul serviciilor de trafic aerian de rută și în spațiul aerian de clasa G, precum și a procedurilor de coordonare între unitățile ATS ale ROMATSA și ACC București și unitățile ACC adiacente (LoAs). Au fost elaborate 6 proceduri PIN, 4 amendamente la un PIN-uri și au fost efectuate 37 amendamente la LoAs.

7. Coordonarea elaborării evaluărilor de risc pentru modificările sistemului ATM aferente activității de furnizare a serviciilor de trafic aerian de rută și urmărirea aplicării măsurilor de reducere a riscurilor. Au fost elaborate 4 evaluări de siguranță și 6 liste de verificări.

7. Indicatori de performanță

În acest context se înscrie și participarea SMR la revizuirea părții aferente României din Planul de Performanță DANUBE FAB pentru cea de-a doua perioadă de referință (2015 - 2019) și la elaborarea Planului de Performanță pentru cea de a treia perioadă de referință – RP3.

8. Dezvoltarea DANUBE FAB din perspectivă operațională

A continuat cooperarea cu partenerii bulgari pentru analiza operațională pentru identificarea modalităților optime de colaborare, din perspectiva siguranței traficului aerian și a fluidizării fluxurilor de trafic, inclusiv pentru extinderea operațiunilor Free Route Airspace în regim H24.

9. Colaborarea civil-militară în scopul aplicării conceptului de utilizare flexibilă a spațiului aerian – este activitate permanentă.

În acest context se menționează elaborarea sau actualizarea, după caz, a unor protocoale și/ sau proceduri de colaborare civil – militară, a procedurilor de management pre-tactic și tactic al spațiului aerian, respectiv participarea la activități militare cu impact asupra activității de rută, după cum urmează:

- participarea la redefinirea zonelor de zbor militare în contextul implementării FRA și intrării în operare a noului tip de avion de luptă
- participare la elaborarea protocoalelor pentru activitățile de zbor civil-militare complexe, naționale sau internaționale, cu impact asupra traficului aerian de rută.
- Participare la Convocarea anuală civil - militară

10. Elaborare propuneri de măsuri corective pe linia obiectului de activitate al SMR, în urma inspecțiilor și audit-urilor efectuate de DSC, AACR și urmărirea implementării acestora.

11. Analiza evenimentelor de siguranță raportate (REAC) și urmărirea implementării măsurilor corective, dacă a fost cazul. Participarea experților SMR, la solicitarea DSC, în comisiile de cercetare ulterioară a unor evenimente ATM.

12. Coordonarea înființării unor noi zone restricționate pentru activități specifice combaterii căderilor de grindină și elaborarea și/ sau completarea/ actualizarea corespunzătoare a procedurilor specifice.

Dat fiind impactul tot mai important al restricționării de spațiu aerian pentru lansarea rachetelor antigrindină asupra traficului aerian civil, SMR, împreună cu CCM și cu celelalte servicii implicate din cadrul Departamentului Operațional, va continua să solicite/ recomande dezvoltarea Sistemului Național Antigrintină prin utilizarea de către operatorii sistemelor respective și a altor metode de disipare a agentului antigrintină (generatoare de sol sau aeronave specializate). Au fost înființate 2 de noi zone de lansare antigrintină, care au devenit operaționale începând cu data de 20 iunie 2019. Sunt în curs de implementare încă 48 de noi zone antigrintină, termen de implementare estimate primăvara 2020.

13. Întocmirea bazelor de amendare AIP România în conformitate cu modificările de spațiu aerian aferente competenței SMR. Au fost emise 19 baze de amendament AIP și 3 circulare de informare aeronautică.

14 Participare la încheierea de protocoale, proceduri, reglementari în colaborare cu instituții interne – MT, AACR, SMFA, și utilizatori ai spațiului aerian - TAROM, AOPA, ARCA, etc.

15 Participare în cadrul echipelor de specialiști la dezvoltarea și implementarea Sistemului ATM 2015+. Participare în cadrul echipelor de specialiști la dezvoltarea și implementarea Sistemului ATM 2015+. SMR a elaborat următoarele documente: versiunea în limba română a Manualului ATCO Sistem ATM - INDRA, ed1 și a Manualului Supervizorului – INDRA, ed 1 (versiunile în limba engleză a u fost elaborate de ACC București), și Procedura Safety Nets, Instrucțiuni de furnizare FIS și ALRS cu sistemul ATM 2015+ INDRA, Proceduri de lucru în cazul cedării sistemului INDRA Faza 1 și comutării pe sistemul Leonardo Faza 5 .Specialiștii SMR participă și în Grupul de management al transferului de la sistemul Leonardo la sistemul ATM 2015+ - Indra.

16 Coordonarea implementării obiectivului FCM06 – Traffic Complexity Assessment, definit în European ATM Master Plan - Implementation Plan 2016 (ESSIP 2016), aplicabil României, având termen de finalizare în decembrie 2021.

17 Activități pe linia obiectului de activitate al SMR privind implementarea Regulamentului UE 2017/ 373 de stabilire a unor cerințe comune pentru furnizorii de management al traficului aerian/servicii de navigație aeriană și de alte funcții ale rețelei de management al traficului aerian și pentru supravegherea acestora: participare la activitățile de certificare pentru funcțiile ATFM și ASM – contribuție la elaborarea expozeului ROMATSA, elaborare fișe proces de bază și proces de management pentru ATFM și ASM, actualizare și elaborare proceduri PIN pentru conformare cu cerințele regulamentului (4 proceduri), actualizare fișe de compartiment, etc.

18 Efectuarea inspecțiilor operaționale planificate la ACC București, conform planificării anuale aprobate.

- 19 Participare, pe linia obiectului de activitate a SMR, la analiza proiectelor de reglementări trimise spre consultare de către AACR, MT, precum și la analiza proiectelor de documente elaborate de organizațiile internaționale la care România este parte - EASA, EUROCONTROL, ICAO, etc.
- 20 Participarea la reuniuni RNDSEG / ICAO (Route Network Development Sub Group – ICAO EUR Region), RDGE / ICAO (Route Development Group – Eastern Part of the ICAO EUR Region), APDSG (ATM Procedures Development Sub-Group), subordonat NETOPS, CPSG (Capacity Planning Group), subordonat NETOPS, CECM/ CANSO.
- 21 Participare la activitățile de selecție a personalului care va urma un curs de pregătire în vederea obținerii licenței CTA stagiar- Activitate coordonată de SMR.
- 22 Participarea specialiștilor SMR la activitățile de instruire a personalului CTA ab-initio, și CITA Briefing ab-initio, pe domeniul de competență.
- 23 Participare la examinarea personalului CTA din cadrul ACC București în vederea avansării/ promovării.
- 24 **Activități permanente ale SMR:**
- optimizarea aplicațiilor SAAM / NEST, dezvoltate de EUROCONTROL / NM
  - utilizarea aplicației NEST – dezvoltată de EUROCONTROL - pentru analiza schemelor de închidere / deschidere sectoare și în contextul actualizării planurilor de capacitate pentru LSSIP (material pregătit pentru lucrările grupului CAPLAN);
  - optimizarea structurii de spațiu aerian prin utilizarea de aplicații dedicate, astfel:
    - NEST (Network Strategic Tool), dezvoltată de EUROCONTROL – analiză preliminară
    - RAMS (ISA Software) - simulare de tip Fast Time
  - protocoale, proceduri, reglementari in colaborare cu instituții interne– MT, AACR, SMFA, și utilizatori ai spațiului aerian - TAROM, AOPA, ARCA, etc.;
  - activități specifice colaborării civil-militare și programe de executare zboruri fără echipaj la bord (RPA)

A.2 Managementul activității de terminal

Principalele activități desfășurate anul 2019 în domeniul Managementul Activității de Terminal au fost următoarele:

- **Optimizare structura spațiu aerian**
  - Elaborare propuneri optimizare rute în regiunea Iași/Bacău – colaborare cu SMR (Serviciul Managementul activității de rută) pentru stabilire configurație rute noi (nivele minime, puncte noi, distanțe, etc.) și formulare propunere extindere limită superioară CTR-uri (la nivel 105);
  - Coordonare modificare limite CTR Băneasa.
  - Coordonări AACR – extindere CTR BM
- **Optimizare proceduri de zbor instrumental**

Descriere activități:

  - coordonare implementare sau optimizare proceduri de zbor instrumental (coordonare formulare cerințe operaționale ale CTA/ operatori aerieni/SMFA, coordonări cu proiectantul, coordonări pentru validarea din zbor, coordonare proces aprobare AACR și proces publicare);
  - coordonări implementare proceduri Tulcea;
  - Coordonări AACR – cerințe implementare proceduri apropiere instrumentală GNSS/LNAV în FIR București (în condițiile indisponibilității acoperirii EGNOS pe partea de Est a României);
  - Elaborare caiet sarcini pentru contractare furnizor servicii proiectare proceduri.
- **Proiecte modernizare aeroporturi**

Descriere activități:

  - coordonare/elaborare documente specifice pentru proiectele de modernizare a unor aeroporturi (proceduri de apropiere instrumentală, analize de risc, coordonări plan);
  - Asigurare suport înființare Aeroport Brașov (elaborare puncte de vedere, cerințe, participare ședințe GL etc.).
- **Coordonări aeroporturi – aplicare Regulament 139/2014**
  - Coordonare și finalizare/actualizare acorduri Servicii de Navigație Aeriană și proceduri locale comune cu majoritatea **operatorilor de aerodrom**.

• Proiect ATM 2015+

Descriere activități:

- participare grup de lucru ATM 2015+:
  - completare adaptarea datelor pentru configurarea sistemului (introducere modificări amendamente AIP);
  - asigurare secretariat GMT.

• Centralizarea situației mișcărilor în FIR București și în zona terminală

Descriere activități:

- Centralizarea lunară a situației mișcărilor pe toate aeroporturile din România;
- Centralizarea lunară a situației mișcărilor în FIR București;
- Transmitere trimestrială/anuală a datelor către AACR.

• Pregătire/informare CTA

- informare CTA privind intrarea în vigoare a unor noi reglementări sau modificarea acestora, stabilire nivel pregătire CTA;
- informare CTA privind intrarea în vigoare a unor modificări operaționale, stabilire nivel MBI;
- asigurare examinare teoretică și practică pentru candidații CTA;
- participare în comisiile de evaluare pentru avansarea sau promovarea CTA.

• Inspecții operaționale

- monitorizare aplicarea planurilor de măsuri stabilite în urma auditurilor sau inspecțiilor operaționale efectuate de către AACR, DSC - ROMATSA și Serviciul Managementul Activității de Terminal/ROMATSA;
- Efectuarea inspecțiilor operaționale și elaborarea rapoartelor de inspecții.

• Elaborare documentație specifică domeniului de activitate

- întocmire rapoarte de evaluare și reducere a riscurilor pentru instalare noi echipamente de radionavigație sau înlocuirea acestora;
- coordonare elaborare baze amendament AIP;
- emitere baze NOTAM;
- actualizare Manuale Operaționale TWR, APP ;
- participarea la consultări privind modificări legislative și propuneri amendamente (cod aerian, RACMR MSA UFSA, etc.)
- coordonare întocmire proceduri de colaborare între subunitățile DSNA și aeroporturi și obținerea acceptului AACR de punere în serviciu;
- coordonare elaborare proceduri colaborare spectacole/concursuri aeriene, lansări baloane
- participare elaborare proceduri colaborare exerciții militare ce au loc în spațiul aerian terminal.
- coordonare elaborare proceduri colaborare între unitățile TWR și operatori VFR.
- coordonare elaborare proceduri RWY INC și EXC
- coordonare amendare proceduri pentru implementarea 3NM în TMA BUC
- coordonare actualizare documentație (proceduri operaționale, manuale operaționale, ROF, etc.) pentru conformare cu Regulamentul 373 și certificare ASM/ATFM.
- coordonare actualizare LoA între subunități.

• Alte activități operaționale

- monitorizare riscuri aferente activității specifice turnurilor de control de aerodrom (TWR) și unităților de control de apropiere (APP), analiza Raportării Evenimentelor de Aviație Civilă (REAC), formulare de cerințe sau recomandări pentru reducerea riscurilor;
- consultări cu AACR:
  - organizare întâlniri pentru stabilirea mijloacelor de implementare a procedurilor GNSS în România (aprobare documentație proiectare, discuții privind utilizarea GPS, discuții privind verificarea din zbor a procedurilor GNSS, etc.)

- consultări cu operatorii aerieni:
  - participare sau elaborare propuneri mandat participare la întâlniri ale Asociației Aeroporturilor din România, întâlniri AOPA, AROPA, întâlniri cu Aeroclubul României, ISU.
- participare în comisii examinare avansare / promovare CTA TWR/APP;
- participare grup de lucru Aeroport Brașov;
- participare grup de lucru Regulament 373;
- participare ședințe RP3 și oferire suport întocmire documentație;
- elaborare/verificare documentație către AACR pentru acceptarea modificărilor sistemului ATM (liste verificări, solicitări de acceptare a modificării sistemului ATM, analize risc, concepte operaționale etc.);
- coordonare cu DSNA Bacău, DSNA Craiova, DNSA Suceava și AACR pentru modificarea programului de lucru al subunităților TWR (trecerea la program H24);
- coordonare activități studenți aflați în practică;
- deplasări la cursuri, seminarii și ședințe operaționale;
- coordonare implementare Clearance Delivery Otopeni;
- Coordonare activitate proiectare și implementare proceduri PBN în România, inclusă în programul cu finanțare europeană SPICE. Participare în grupul de lucru SPICE, completare documentație de raportare a progresului, coordonare cu AAR (Asociația Aeroporturilor din România) pentru sincronizarea activităților din program (proiectare vs. elaborare studii de teren și obstacolare);
- formulare răspuns solicitări Judecătorii – întâzieri/anulări curse;
- formulare răspuns/aviz solicitări privind lansarea focurilor de artificii/activități zbor drone (Mogoșoaia, Romexpo, Otopeni, Bacău etc.);
- consultări cu operatorii aerieni, AACR și DSC în privința sesizărilor privind zgomotul în zona aeroporturilor – formulare răspunsuri petenți.

B. Managementul pregătirii profesionale și organizarea resurselor CTA

Managementul Resurselor Umane ATCO & Factori umani:

Activitățile efectuate pe parcursul anului 2019 au fost următoarele:

- organizarea și monitorizare de cursuri în cadrul Romatsa:
  - pentru obținerea sau revalidarea autorizării de instructor OJT;
  - de obținere / prelungire a certificatului de operator radiotelefonist pentru CTA;
  - de extindere competență pe sectoarele BACAU, NAPOC, DINSI, ARGES, BUDOP și MOPUG;
  - pentru obținerea autorizării de unitate la:
    - ✓TWR Arad, Bacău, Baia-Mare, Baneasa, Cluj, Constanța, Craiova, Iași, Oradea, Otopeni, Satu-Mare, Sibiu, Suceava, Târgu-Mureș și ACC București de către CTA stagiar;
- emiterea și monitorizarea MBI-urilor, stabilirea nivelului, respectiv 1 sau 2, în funcție de impactul în activitatea operațională și raportarea imediată, pentru MBI de nivel 2 sau periodică pentru MBI de nivel 1, la AACR;
- organizarea și monitorizarea selecției pentru personal care să urmeze cursul ab initio;
- organizarea, împreună cu British Concil, a colaborării pentru testarea la limba engleză a candidaților de la selecția CTA ab initio;
- urmărirea asigurării în cadrul fiecărei subunități a numărului minim necesar de evaluatori și OJTI în vederea validării, revalidării și obținerii sau reinnoirii licențelor CTA.
- organizarea de întâlniri bi-anuale cu supervizorii de subunități și training managerii de la fiecare subunitate pentru a discuta activitatea de pregătire CTA;
- elaborarea și/sau avizarea precum și obținerea aprobării AACR a noi ediții ale documentelor de pregătire – planuri de pregătire în cadrul unității, cursuri de perfecționare, precum și scheme de competențe.

Pregătire profesională CTA:

1. **coordonarea și urmărirea activităților de școlarizare/perfecționare prin cursuri externe a personalului CTA și alții, după cum urmează:**

- ✓ cursuri de pregătire recurentă și pentru situații neobișnuite și de urgență a personalului CTA desfășurate la PAIFA;
  - ✓ cursuri de perfecționare a personalului ROMATSA (DO, DSC, DT, DSCD, CCSAR) la EUROCONTROL – IANS;
- 2. coordonarea și urmărirea efectuării cursurilor de obtinere de autorizari suplimentare pentru CTA:**
- ✓ cursuri extindere arie competență pe sectoarele din cadrul ACC București – ARGEȘ, DINSI, BUDOP, MOPUG, BANAP;
- 3. curs obtinere licență CTA pentru CTA stagiaari, pentru:**
- ACC București – 24 pers.; TWR Craiova – 3 pers; APP Bucuresti – 2 pers;
 TWR Iasi – 3 pers; TWR Arad – 1 pers; TWR Otopeni – 3 pers;
 TWR Bacau – 1 pers; TWR Satu Mare– 2 pers; TWR Baneasa – 3 pers.
 TWR Sibiu – 1 pers; TWR Constanta – 3 pers; TWR Targu Mures– 3 pers.
- 4. curs ab-Initio in vederea obtinerii licenței CTA stagiar, pentru:**
- ACC București – 24 pers.; TWR Craiova – 3 pers; APP Bucuresti – 2 pers;
 TWR Iasi – 3 pers; TWR Arad – 1 pers; TWR Otopeni – 3 pers;
 TWR Bacau – 1 pers; TWR Satu Mare– 2 pers; TWR Baneasa – 3 pers.
 TWR Sibiu – 1 pers; TWR Constanta – 3 pers; TWR Targu Mures– 3 pers.
- 5. organizarea de cursuri, pe baza de contract de școlarizare, pentru:**
- ✓ obținerea/ prelungirea certificatului operator în serviciile mobil aeronautic și mobil aeronautic prin satelit.

Licența

- ✓ analiza și avizarea, după caz, a cererilor de obținere/revalidare/reînnoire a licenței CTA sau calificărilor și autorizărilor asociate acestora.

C. Managementul Informațiilor Aeronautice

Principalele activități desfășurate în anul 2019 în domeniul Managementul Informațiilor Aeronautice au fost următoarele:

1. Managementul AIS:

- participarea la dezvoltarea proiectului SEE FRA (activități legate de domeniul AIS);
- asigurarea funcției de Client Security Officer (CSO) pentru ROMATSA în legătura cu Baza Europeană de date AIS - EAD, gestionarea utilizatorilor și drepturile acestora în lucrul cu EAD, modulele SDO, PAMS, INO;
- au fost realizate următoarele achiziții directe:
  - Servicii de tipografie digitală, în vederea tipăririi hărților aeronautice elaborate anul 2019 în cadrul serviciului;
  - Servicii de certificare a semnăturii electronice;
  - Servicii de furnizare de date de declinație magnetică;
  - Servicii de cartografie – achiziție de date actualizate, în format vectorial, în proiecție conformă (ortomorfică) necesare pentru redactarea hărții VFR a României;
- selecție și pregătire personal de informare aeronautică:
  - participarea în comisiile de concurs/examen extern ROMATSA organizate în vederea selecției de personal care să participe la cursul de pregătire inițială CITA Stagiari pentru ocuparea posturilor vacante de la Biroul NOTAM Internațional;
  - organizarea și coordonarea următoarelor cursuri pentru personalul de informare:
    - Cursul de pregătire de specialitate CITA Briefing;
    - Cursul de pregătire recurentă pentru CITA Instructor.
  - Susținerea materiilor de specialitate (informare aeronautică) la cursurile pentru personalul CITA și MET;
- modernizare sisteme pentru serviciile de informare aeronautică - în vederea realizării obiectivului INF 01 au fost derulate următoarele activități:
  - Ca urmare a primirii unor solicitări de clarificare în SEAP de la potențiali ofertanți și luând în considerare rezultatul analizei detaliate a răspunsurilor la acestea, membrii comisiei de evaluare au constatat faptul că prin aceste

răspunsuri se modifică substanțial atât conținutul Caietului de Sarcini și al anexelor la acesta, cât și clauze contractuale, modificări cu impact în elaborarea ofertelor și asupra prețului inclus de ofertanți în oferta financiară. Astfel, în conformitate cu prevederile art. 212 alin. (1) lit. c) coroborat cu prevederile alin. 2 din Legea 98/2016 cu modificările și completările ulterioare precum și în conformitate cu principiul asumării răspunderii prevăzut la art. 2 alin (2) litera f), în data de 07.03.2019, comisia de evaluare decis:

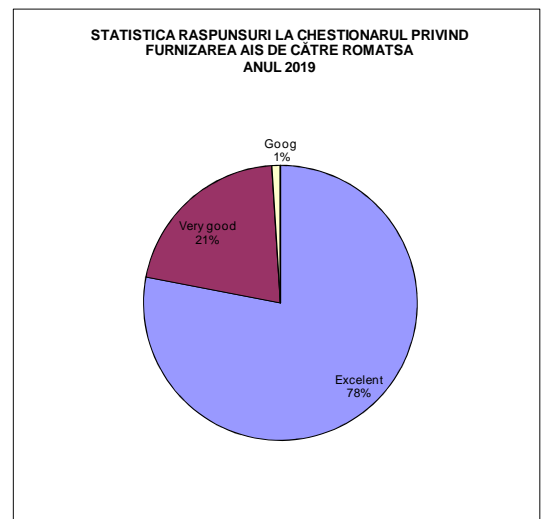
- anularea procedurii de achiziție,
  - reanalizarea cerințelor caietului de sarcini,
  - revizuirea clauzelor contractuale și
  - reluarea procedurii de achiziție.
- Până la sfârșitul anului 2019 au fost desfășurate următoarele activități:
- au fost reanalizate cerințele caietului de sarcini și anexele la acesta. Noul caiet de sarcini a fost aprobat de conducerea regiei;
  - noul proiect de contract a fost avizat pentru includere în documentația de atribuire;
  - procedura de achiziție a fost publicată pe portalul electronic SEAP.
  - La solicitarea potențialilor ofertanți termenul limită de depunere a ofertelor a fost decalat pentru data de 01.10.2019;
  - Până la data limita de depunere a ofertelor, în etapa de evaluare, au fost înscriși doi ofertanți: FREQUENTIS AG și IDS AIR NAV;
  - Ședința de inventariere a ofertelor a avut loc la data de 02.10.2019, când au fost declarate admise ambele oferte;
  - În prezent ofertele sunt în analiză tehnică.

2. Furnizare AIS

- Primirea și analiza bazelor AIS de la originatori, transmiterea de observații în vederea corectării și transmiterea lor spre aprobarea AACR, în vederea publicării;
- Publicarea documentelor de informare aeronautică, care conțin, pe scurt, următoarele modificări la AIP România:
  - implementarea frecvențelor 8.33KHz pentru aeroporturile LRCL, LRIA, LRSB, LRTM, LROP, LRBS, LRCV, LRSM, LRIA, LRSB, LRSV, LRTC, LRCK LROD;
  - implementarea frecvențelor 8.33KHz pentru furnizarea serviciului de informare a zborurilor, și pentru furnizarea serviciului de control în CTA București, TMA București, TMA NAPOC și TMA Constanța și actualizarea hărților aeronautice aferente;
  - implementarea procedurilor instrumentale de apropiere la aeroportul LRBM;
  - actualizarea informațiilor referitoare la legislația aeronautică aplicabilă în România;
  - actualizarea procedurilor în condiții de vizibilitate redusă la aeroportul LRAR;
  - actualizarea informațiilor referitoare la infrastructura aeroporturilor LRCK, LRTM, LRTC, LRAR, LRSB, LRSV, LRTR;
  - actualizarea informațiilor legate de statutul aerodromurilor certificate din România;
  - publicare zone noi antigrindină;
  - modificare limite verticale zone militare LRD10 - Cincu și LRD39 – Smârdan-Mălina;
  - modificarea rutelor rnav Z650;
  - actualizarea declinației magnetice pe hărțile de rută la epoca 2019;

- actualizarea referințelor punctelor semnificative de pe rutele RNAV și a direcției magnetice a acestora ca urmare a modificării declinației magnetice la epoca 2019;
  - modificarea limitelor orizontale a zonei interzise Cernavodă și implementarea zonei restricționate din jurul acesteia;
  - actualizarea declinației magnetice pentru mijloacele de radionavigație de rută;
  - actualizarea izogonelor pe hărțile de rută publicate pentru FIR București;
  - actualizarea procedurilor în condiții de vizibilitate redusă la aeroportul LRBM;
  - actualizarea datelor de obstaculare la aerodromurile: LRTC, LRCL, LRSB, LRCK;
  - publicarea informațiilor legate de poziția sistemelor de observare a RVR la aeroportul LRCV;
  - actualizarea informațiilor referitoare la timpul de răsărit și apus al soarelui pentru toate aerodromurile/heliporturile publicate în AIP România;
  - publicarea informațiilor legate de operarea în SEE FRA;
  - modificarea rutelor RNAV L746, L850, T74, T139, T226, T285, T889
  - implementarea noilor rute RNAV T490, T491;
  - actualizarea listei punctelor semnificative, inclusiv relevanța FRA a acestora;
  - desființare zone de exerciții și antrenamente militare LRTRA 1A, LRTRA 1B, LRTRA 1C și LRTRA 1D și înființarea unei noi zone rezervate temporar: LRTRA1;
  - modificare limite CTR Băneasa și publicarea unor noi hărți de apropiere la vedere pentru rute VFR pentru categoriile A și H;
  - publicarea procedurilor de zbor revizuite pentru aeroportul Tulcea ca urmare a revizuirii declinației magnetice în această locație;
  - actualizarea tarifului pentru serviciile de navigație aeriană de rută și a tarifului pentru serviciile de navigație aeriană terminală (TANC reglementat);
- Actualizarea hărții cu rute VFR în TMA NAPOC;
  - Actualizarea hărților de rută pentru spațiul aerian inferior și spațiul aerian inferior și a hărții FRA;
  - Publicarea ediției 4 a hărților VFR România: LR-NW, LR-SW, LR-NE și LR-SE;
  - Publicare AIC privind disponibilitatea ediției 4/2019 a hărților VFR pentru România;
  - Publicarea AIC privind introducerea operațiunilor "Free Route" în spațiul aerian transfrontalier sud-est european între regiunile de control (CTA) Budapesta – București – Sofia (SEE FRA);
  - Publicarea AIC privind extinderea perioade de operare în spațiul aerian transfrontalier SEEN FRA;
  - Menținerea datelor aeronautice în Baza de date AIS europeană – EAD, modulele SDO (Static Data Operations) și PAMS (Published AIP Management System);
  - Postarea pe site-ul propriu, www.aisro.ro, a elementelor Pachetului Integrat de Informare Aeronautică publicate;
  - Urmare a analizei răspunsurilor la Chestionarele privind furnizarea AIS de către ROMATSA, completate de la abonații la documentele AIS pentru serviciul AIS, a fost obținut rezultatul prezentat în diagrama alăturată.

D. Managementul Informațiilor Meteorologice (MIM)

În anul 2019 au fost realizate următoarele categorii de activități:

Asistența meteorologică:

- implementarea distribuirii mesajelor OPMET în format IWXXM în vederea alinierii la recomandările cuprinse în Amendamentul 78 la Anexa 3 ICAO. Urmare a modernizării Sistemului de Procesare Mesaje Meteorologice, mesajele METAR, TAF și SIGMET pentru România sunt distribuite și în format IWXXM în regim operațional, la nivel european, prin intermediul Centrului OPMET Regional Viena. A fost anunțată implementarea mesajelor, folosind procedura EUR OPMET Update.
- implementarea produsului SIGMET Grafic pentru ATS - au fost parcurse etapele legate de emiterea acestui produs, anume: pregătirea personalului, configurarea sistemului pentru editarea și transmiterea mesajelor, afișarea produsului prin intermediul terminalelor NIDS. Cu prilejul implementării noii versiuni NIDS în mediul operațional, acest produs va deveni disponibil pentru personalul ATC ROMATSA.
- au fost întocmite și livrate studiile climatologice pentru aerodromurile Constanța / M. Kogălniceanu (aprilie 2019), Suceava (noiembrie 2019) și Craiova (februarie 2019).
- implementarea în fluxul operațional a datelor de la modelul de prognoză numerică Arpege obținute de la Meteo France, în baza unui acord bilateral. Aceste date sunt utilizate în activitatea curentă operațională din cadrul CNPMNA.
- preluarea datelor de vânt în altitudine din rapoartele MODE-S de la aeronave: evaluare/monitorizare preoperațională, împreună cu CNPMNA. A fost testată, de asemenea, integrarea datelor MODE-S ROMATSA în programul european EMADDC (coordonat de către KNMI - Serviciul Meteorologic Olandez) și, în urma evaluării favorabile din punct de vedere al calității și disponibilității, a fost stabilit un flux continuu, regulat, de distribuire a datelor ROMATSA către centrul european. Urmează ca, în perioada următoare să se stabilească și un flux invers, de la centrul european către RomatSA, prin aceasta asigurându-se un volum suplimentar de informații meteorologice validate ce vor putea fi utilizate în activitatea operațională de veghe meteorologică.
- activități în cadrul procesului continuu de monitorizare a calității și disponibilității mesajelor meteorologice
- efectuarea inspecțiilor operaționale la compartimentele meteorologice ROMATSA
- Urmărirea și actualizarea stadiului planurilor de măsuri rezultate în urma auditurilor interne, externe și inspecțiilor operaționale la compartimentele meteo.

Derularea Planului Anual de Achiziții ROMATSA

- a fost semnat contractul pentru achiziția unui sistem de detecție a forfecării vântului la nivel jos bazat pe LIDAR la AIHCB (27 feb 2019).
- a fost încheiat contractul 025/2019 pentru achiziția serviciilor de asistență software corectivă pentru Sistemul de Procesare Date Meteorologice.
- participare la implementarea proiectului „Extindere sistem Romawos la aeroportul Craiova – senzori suplimentari la RWY 27 și MID”. Senzorii au fost puși în funcțiune începând cu 31 ian. 2019. A fost transmisă la AACR documentația în vederea autorizării.
- Participare la derularea contractului nr. 038/27.02.2019 pentru achiziția unui sistem de detecție a forfecării vântului la AIHCB, în cadrul Grupului de lucru numit în acest scop prin Decizia DG nr.259/15.04.2019. Întâlniri de lucru cu furnizorul și contractorii săi, cu CNAB, participare la site-survey-uri pentru alegerea unui nou amplasament pentru LIDAR, participare la evaluarea de siguranță a sistemului, elaborarea documentelor ICD.
- A fost încheiat contractul 330/2019 pentru modernizarea Sistemului de Procesare Date Meteorologice. Această modernizare prevede extensia sistemului în vederea furnizării informațiilor meteorologice prin servicii web către beneficiari interni și externi ROMATSA. Au fost derulate acțiuni legate de instalarea și configurarea sistemului la amplasament (A.C. ROMATSA), iar testarea la amplasament (SAT) a fost încheiată în luna decembrie 2019.
- derularea Contractului 068/2019 cu ANM pentru furnizarea de servicii de meteorologie pentru perioada martie 2019 – martie 2020.

- participare la activitățile din cadrul procedurii de achiziție a unui Sistem ATIS la DSNA Iași în cadrul comisiei numita prin Decizia DG nr. 710/ 08.11.2018: evaluarea ofertelor, cereri de clarificare, atribuire. După semnarea contractului 269/2019: pregătire și participare la activitățile de testare la fabrică (FAT) în luna decembrie 2019.
- elaborarea cerințelor operaționale pentru achiziția unui Sistem de conversie a imaginii radar meteo în format Asterix cat. 09 pentru afișare pe consolele Sistemului ATM 2015+.

Selecție și pregătire profesională

- coordonarea activităților și participarea la selecția pentru angajare personal MET la BMA Bacău (1 post), Satu Mare (2 posturi), Birou Meteo București (1 post), Stația Meteo Otopeni (1 post).
- susținerea de cursuri în cadrul Centrului de Pregătire în Meteorologie Aeronautică (CPMA) din cadrul Serviciului MIM pentru pregătirea personalului stagiar (ianuarie, februarie, mai și iunie 2019), pentru promovare personal (mai, iunie 2019) și pentru menținerea competenței personalului meteorologic operațional (ianuarie-aprilie 2019).
- susținerea de cursuri de meteorologie aeronautică pentru personalul ATC ROMATSA: curs ADV Rating ptr. ATS-TWR/APP în aprilie și iunie 2019, curs conversie APP – ACC iunie 2019.
- Actualizarea manualelor de pregătire utilizate în cadrul CPMA (Manualul de meteorologie sinoptică și aeronautică pt. MAT, Meteorologie radar pt. MAT)
- coordonarea activităților și participarea la selecția pentru angajare personal MET la BMA Iași (1 post), Craiova (1 post), Suceava (1 post), Baia Mare (1 post), Cluj (2 posturi).
- Actualizarea procedurii de selecție a personalului meteorologic
- susținerea de cursuri de pregătire instructori pentru personalul CTA ROMATSA: 2 serii a 1 săptămână fiecare.
- susținerea de cursuri de pregătire instructori pentru personalul PNA ROMATSA: 2 serii a 1 săptămână fiecare.

Expertiza de specialitate:

- participarea la Danube FAB Training Board: finalizat ianuarie 2019.
- Prezentarea Sistemului de management al competențelor, în cadrul Congresului Mondial ATM (martie 2019, Madrid).
- participare la activitățile de monitorizare a mesajelor meteorologice (februarie 2019) în cadrul grupului de lucru ICAO Data Management Group.
- participarea la Convocarea anuală privind colaborarea civil-militară (iunie 2019), unde a fost făcută o prezentare asupra unor teme de interes comun în domeniul MET.
- coordonarea acțiunilor pentru punerea în funcțiune operațională a stațiilor meteo pentru temperatură și umezeală cu transmisie la distanță, instalate la aerodromurile Târgu Mureș, Baia Mare, Satu Mare, Timișoara, Craiova, Tulcea, Oradea, Suceava și Sibiu. Elaborarea Instrucțiunilor de operare și distribuirea lor la compartimentele meteo.
- elaborarea Instrucțiunilor de operare sistem AWOS APP pentru CTA (în urma recomandărilor de siguranță ale DSC)
- Implementarea modificării sistemului Romawos Craiova la configurație Cat II – întocmirea documentației pentru Notificare AACR cf. PIAC SSNA p.IV și completări la aceasta solicitate de AACR. Modificarea a fost AIP Romania în urma autorizării AACR.
- Verificarea și actualizarea informațiilor MET conținute în AIP ROMANIA: coordonarea revizuirii datelor privind amplasarea senzorilor meteo la o serie de aeroporturi (LROP, LRBS, LRCK, LRTR, LRSM)
- Participare în cadrul grupului de lucru ROMATSA privind asigurarea conformității cu cerințele Regulamentului European 373/2017 (intrat în vigoare începând cu 2 ian. 2020).
- Elaborarea documentației în sprijinul demonstrării conformării cu prevederile Regulamentului 373/2017 (matrice de conformare Anexa V MET).
- Actualizare proceduri lucru în vederea asigurării conformării cu regulamentul 373: Proceduri colaborare MET/CTA, Procedura cadru elaborare Manualul Operațiunilor pentru compartimentele operaționale MET
- Îmbunătățirea aplicațiilor Baza de date echipamente și Baza de date personal menținute de Serviciul MIM în conformitate cu procedurile interne PIN2834 și respectiv PIN2829,

baze de date create de Serviciul MIM și utilizate de compartimentele meteorologice pentru centralizarea informațiilor.

- Organizarea Seminarului MET Office Aviation Seminar, în colaborare cu Organizația Meteorologică Mondială (oct- nov. 2019, București)
- Încheierea unui acord de aderare a ROMATSA la organizația europeană a serviciilor meteorologice EUMETNET, în calitate de membru cooperant
- participare în cadrul proiectului regional eGAFOR pentru dezvoltarea unui produs meteorologic specializat destinat aviației generale.

E. Sisteme Management Trafic Aerian (ATM)

Activitățile desfășurate în cadrul Serviciului Sisteme ATM din cadrul Departamentului Operațional în anul 2019, au fost următoarele:

1. **Coordonare Implementare SEE FRA (South East Europe FRA).** FRA H24 trilateral Romania, Bulgaria, Ungaria a fost implementat conform planificării, pe data de 07.11.2019. Activități desfășurate: participare la întâlnirile operaționale, prevalidare operațională în cadrul Eurocontrol NMOC, efectuarea demersurilor în vederea acceptării modificării sistemului ATM.
2. **Coordonare operațională GMT Indra și AviBit:** SATM a coordonat operațional activitatea grupului de management al transferului în operare al sistemelor Indra și Avibit.
3. **Elaborare proceduri, norme, instrucțiuni (PIN-uri), manuale specifice activității serviciului și proceselor derulate în cadrul acestuia, sau specifice operării sistemului ATM**

Aceasta activitate implică participarea la elaborarea de PIN-uri noi sau actualizarea celor existente. SATM participă la elaborarea procedurilor operaționale de lucru cu noile sisteme AviBit și Indra. De asemenea, a fost elaborat Planul de transfer. A fost realizată analiza rezultatelor testelor tehnice OLDI în vederea amendării corespunzătoare a LoA cu partenerii externi (colaborare cu SMR).

4. **Modernizare sala ACC etaj 2-** SATM a făcut parte din grupul de lucru desemnat, pe durata de activitate a acestuia.
5. **Participarea la derularea Programului de Dezvoltare și implementare a Noului Sistem ATM ROMATSA 2015+.**

Expertii SATM participă la activități ca testarea sistemului, pregătirea, introducerea, actualizarea, verificarea în sistem a datelor de configurare (Adaptation Data). SATM asigură managementul configurației proiectului ATM2015+, al datelor de configurație (adaptation data) și al documentației proiectului. SATM asigură managementul proiectului ATM 2015+. Au fost realizate activitățile legate de: rezolvarea de către Indra a observațiilor considerate critice de către Romatsa pentru intrarea sistemului în operare, precum și a celor legate de simulator și de implementarea sistemului la unitățile TWR. SATM a participat la testarea funcționalităților implementate conf. Act adițional nr.9, dar și a corecțiilor software (bug, optimizări, configurări). SATM a coordonat activitatea de testare integrată ACC-APP-TWR desfășurată în trim. I premergător transferului în operare. SATM a analizat observațiile din fișele de monitorizare și din REAC-uri, urmărind implementarea corecțiilor software. SATM a coordonat și participat la activitățile aferente transferului (conf. etapelor detaliate în Planul de transfer). Sistemul a fost transferat în operare pe 08 apr.2019, monitorizarea operațională fiind încheiată pe 31.07.2019. Au fost validate patch-urile contractuale 7.1 (transferat în operare) și 7.2 (documentația transmisă la AACR)

Urmează etapele aferente implementării Fazei II a proiectului.

6. DATA-LINK

Elaborarea Planului de implementare DLINK la nivel ROMATSA, transmis și către AACR, participarea la întâlniri cu AACR pe această temă.

7. Activități sistem Leonardo

Îmbunătățire sistem Leonardo (revizuire documentație sistem și testare versiuni software, implementarea upgrade CDB6 și Datalink);
Testare geografie aferentă implementării modificărilor aferente AIRAC. A avut loc testarea la furnizor și în TDS a noii versiuni software (upgrade menționat mai sus).

8. A-SMGCS

SATM a asigurat, coordonarea activităților pentru punerea în exploatare operațională a componentei de benzi electronice (DIFLIS) a sistemului de supraveghere a mișcărilor pe suprafața de mișcare a aerodromului AIHCB (componentă a A-SMGCS), corelat cu implementarea sistemului Indra. În urma SAT DIFLIS (2017) și pregătirii CTA TWR Otopeni au rezultat o serie de propuneri de îmbunătățire, pentru care a fost încheiat un contract cu ADB Safegate, funcționalitățile fiind implementate coordonat cu sistemul Indra, la fel ca și testarea integrată. Sistemul a fost transferat în operare simultan cu sistemul Indra și este în administrarea DSNA București.

9. SESAR:

- o participare la lucrările grupului de lucru ROMATSA (GL SESAR), pentru pregătirea participării ROMATSA la faza de dezvoltare (development) și la nivelurile de management și de implementare ale fazei de punere în practică (deployment) a Programului SESAR. În cadrul grupului de lucru, SATM participă la: SESAR Development/ PJ16 CWP/ HMI.

10. Îmbunătățire NIDS:

- o SATM elaborează cerințele operaționale și coordonează activitățile privind modificarea/îmbunătățirea/ testarea NIDS. Aceste activități au loc atunci când apare necesitatea customizării NIDS/ implementării unor îmbunătățiri, propuse de către utilizatorul final (CTA) și evaluate operațional ca fiind fezabile.

11. Coordonarea elaborării documentului LSSIP România:

- o SATM asigură coordonarea elaborării edițiilor anuale ale documentului LSSIP România. Aceasta este o activitate permanentă care presupune atât coordonarea activităților specifice din cadrul ROMATSA cât și colaborarea cu celelalte instituții (MT, AACR, SMFA, AIHCB). Au fost finalizate activitățile specifice pentru elaborarea LSSIP România 2018 și demarate cele pentru elaborarea LSSIP România 2019.

12. Participare la elaborarea PLANULUI DE AFACERI ROMATSA și a PLANULUI DE AFACERI ANUAL:

- o Serviciul SATM participă la corelarea obiectivelor LSSIP cu obiectivele definite în Planul de Afaceri Strategic și la analiza impactului și stadiului de implementare a prevederilor Regulamentelor Europene.

13. DANUBE FAB:

- o SATM participă la activitățile DANUBE FAB, pe parte operațională: ATM development, ConOps, OSC. Serviciul SATM participă la corelarea termenelor obiectivelor conținute în edițiile naționale ale LSSIP Romania și respectiv LSSIP Bulgaria cu angajamentele și obiectivele definite la nivelul DANUBE FAB, în cadrul DANUBE FAB Strategic Programme și respectiv Annual Plan. De asemenea, SATM participă la elaborarea materialelor operaționale pentru ANSP Board și Governing Council.

14. Evaluarea performanței:

- o SATM a participat la lucrările grupului de lucru desemnat prin Decizia Directorului General ROMATSA (nr.355/15.06.2017) pentru consultarea pieței și estimarea valorii achiziției serviciilor de consultanță în vederea elaborării și implementării procedurii privind evaluarea performanței personalului ROMATSA. Activitatea Comisiei s-a încheiat cu raportul cuprinzând obiectul contractului de achiziție și valoarea estimată a acesteia.

15. Plan de performanță:

- o SATM a participat la activitățile grupului de lucru privind deschiderea și revizuirea Planului de Performanță pentru RP2, pe domeniul operațional. Aceste activități au stat la baza emiterii Deciziei favorabile a Comisiei Europene privind demersul de revizuire al României (Decizia de punere în aplicare (UE) 2018/2021 a Comisiei din 17.12.2018);

- SATM a participat la activitățile grupului de lucru pentru elaborarea Planului de Performanță pentru cea de-a treia perioadă de referință transmis spre aprobare Comisiei Europene, asigurând coordonarea grupului.

16. SRS:

- SATM, alături de SMT, efectuează demersurile pe linie operațională, în sensul utilizării aplicației în regim de monitorizare a traficului pentru unitățile TWR. Au fost elaborate cerințele operaționale în acest sens, testate, având loc discuții cu AACR privind această nouă utilizare a sistemului.

17. Implementare reg. CE nr.73/2010:

- a participat în cadrul grupului de lucru desemnat, la activitățile coordonate de serviciul AIM, privind elaborarea documentației de achiziție pentru sistemul Integrat computerizat AIS.

18. CR1:

- SATM a participat la activitățile de implementare a CR1, precum și la cele de autorizare a CR1. Activitatea a fost finalizată.

19. Modernizare TWRs:

- SATM a participat la activitățile legate de modernizarea TWR Bacău și TWR Suceava, pe domeniul operațional.

20. Analiza din punct de vedere operațional a documentelor: Network Strategy Plan, Network Performance Plan, Airspace Architecture Study**21. Alte activități**

- *Coordonarea studiului Eurocontrol privind conformarea sistemului ATM cu cerințele PCP;*
- **Implementarea traffic complexity tool:** SATM participă la implementarea obiectivului FCM06 – Traffic Complexity Assessment, definit în European ATM Master Plan-Implementation Plan 2018, aplicabil României. În derulare: studiu de fezabilitate.
- **elaborare proceduri, norme, instrucțiuni (PIN-uri), manuale specifice activității serviciului și proceselor derulate în cadrul acestuia, sau specifice operării sistemului ATM;**
- **analiza și avizarea documentațiilor privind obiective de investiții ROMATSA cu impact operațional;**
- **menținerea evidenței implementării măsurilor din domeniul operațional stabilite în urma inspecțiilor și auditurilor;**
- **actualizarea bazei de date de aeronave;**
- **actualizarea bazelor de date ale sistemului ATM:** coordonarea actualizării periodice bazată pe Ciclul AIRAC a geografiei sistemelor Leonardo și Indra, și verificarea și testarea implementării modificărilor în aceste sisteme. Activitate recurentă la data ciclului AIRAC;
- **revizuirea Planului general de acțiune în situații speciale:** Acesta a fost actualizat având în vedere noile sisteme Indra și AviBit, dar și mutarea CR1;
- **SAF:** SATM a participat la analiza evenimentelor specifice ANS/ATM ce privesc componentele FDP, RDP, NIDS, RSUR, raportate prin formulare REAC-03.
- **participare la LSSIP Expert Group**
participarea la activitățile specifice având ca principal obiectiv îmbunătățirea procesului de elaborare anuală a edițiilor naționale LSSIP; activitățile se desfășoară prin corespondență și teleconferințe.
- **Cursuri:** SATM a elaborat și susține cursuri interne de reconversie profesională la materiile aeronave, navigație aeriană, echipamente de bord, proceduri de urgență pentru cursul CTA Ab-initio și rating 2018/2019 desfășurate la DSNAR Constanța.
- **participare la CANSO EASA Task Force** – grup de lucru dedicat stabilirii poziției CANSO față de proiectele de reglementări EASA aflate în diferite stadii de dezvoltare.
- **reprezentarea ROMATSA în Gate One Coordination Council** care propune agenda întâlnirilor directorilor generali Gate One, elaborează documente de poziție ale Gate One. GATE ONE asigură cadrul pentru un dialog deschis între ANSPurile din regiune astfel încât să poată fi identificate abordările comune față de problematicile ATM aflate în dezbatere la nivel european, cum ar fi Airspace Architecture
- **participare la ODSG ATFCM Operations and Development Sub-Group:**

- grup de lucru EUROCONTROL ce urmărește atât îmbunătățiri la nivelul serviciilor ATFCM, cât și IFPS.
- **managementul codurilor SSR**
În urma monitorizării utilizării codurilor SSR, au fost raportate la EUROCONTROL problemele constatate (coduri insuficiente, coduri care trebuie schimbate în FIR București deoarece ATSU din amonte nu au schimbat codurile conform doc ICAO CAL, conflicte de coduri SSR). Raportarea se realizează în cadrul EUROCONTROL/SCPG – SSR Code Planning Group (grup de lucru la care participă SATM), care ia măsurile necesare în vederea remedierii problemelor constatate. SATM participă la EUROCONTROL/TCFG Transponder Code Function Group. Managementul resurselor limitate (frecvențe, coduri SSR) este una din funcțiile NM. TCFG are un dublu rol, de a susține atât ICAO European Air Navigation Planning Group (EANPG) pentru managementul codurilor SSR în ICAO EUR Region, dar și NM în îndeplinirea funcției TCF.
  - **pregătirea documentelor și amendamentelor acestora pentru introducerea în sistemul NIDS**
Se colectează de la serviciile responsabile documentele ce se introduc în sistemul NIDS sau amendamentele acestora, s-au convertit în formatul acceptat de sistem și s-au transmis Direcției Tehnice pentru a fi încărcate pe servere, conform procedurii stabilite.
  - **analiza din punct de vedere operațional a proiectelor de reglementări emise de Comisia Europeană**
Această activitate se derulează în contextul consultărilor inițiate de EASA/CANSO/MT/ AACR, fiind studiate și analizate proiecte de regulamente CE cu impact asupra serviciilor de navigație aeriană.
Activitatea se concretizează cu formularea de puncte de vedere argumentate la nivel operațional, care sunt ulterior transmise în cadrul proceselor formale de consultare.
  - **SESAR** Colaborare cu serviciul SES, pe domeniul de activitate SATM (ex.: SDM Monitoring Exercise);
  - **participare la grupul de lucru FPFDE (Flight Plan and Flight Data Evolutions Task Force):** Grupul de lucru furnizează expertiza operațională NETOPS în ceea ce privește dezvoltările operaționale din domeniul planificării zborurilor și evoluției datelor de zbor.
  - **Participare la întâlnirile NM pe linie operațională privind implementarea eNM/ANSPs 2019 summer measures, eNM/ANSPs 2020 summer measures;**
  - **Participare la întâlniri operaționale organizate la nivel EUROCONTROL:** în cadrul grupului EUROCONTROL NDOP (Network Directors Of Operations) și la monitorizarea măsurilor de reducere a întârzierilor la nivelul rețelei prin intermediul Summer Coordination Cell (organizat în cadrul NDOP).

F. Colaborare Civil-Militară (CCM)

În cursul anului 2019, a fost menținut nivelul ridicat al intensității și complexității zborurilor militare în spațiul aerian al României, manifestat în cursul anilor precedenți.

Astfel:

În cursul Semestrului I al anului 2019, au continuat dislocările în România a unor detașamente ale forțelor NATO, care au efectuat zboruri intense cu avioane de luptă în zone cu trafic aerian civil semnificativ. Astfel, în primul semestru al anului 2019, a fost derulată o rotație pentru un detașament american, cu dislocarea de avioane de luptă pentru patru luni, iar un detașament italian a asigurat misiuni de poliție aeriană și antrenament timp de șase luni.

De asemenea, aeronavele NATO E-3A AWACS au executat zboruri aproape zilnic în spațiul aerian al României, majoritatea misiunilor fiind efectuate și cu alimentare în aer. Totodată, au continuat misiunile executate, cu o frecvență medie de două zboruri pe săptămână, efectuate de aeronavele militare ale SUA fără pilot la bord RQ-4 „Global Hawk” din clasa High Altitude Long Endurance – HALE.

Toate activitățile militare au fost desfășurate fără evenimente de trafic majore, ceea ce demonstrează eficiența întregului mecanism de colaborare civil-militară, care cuprinde managementul spațiului aerian, prin alocarea zonelor specifice și gestionarea lor în

dinamică, precum și coordonarea traficului civil și militar în timp real, prin intermediul structurilor dedicate.

În categoria activităților militare complexe sunt considerate și exercițiile, antrenamentele, zborurile demonstrative sau cele efectuate cu ocazia zilei naționale sau a altor sărbători. În acest sens, în cursul Semestrului I, a fost asigurată coordonarea civil-militară pentru 13 activități complexe, care au necesitat elaborarea unor protocoale dedicate, prin care au fost agreate elementele concrete de rezervare și utilizare flexibilă a spațiului aerian și de coordonare tactică a traficului aerian general cu cel operațional.

Principalele activități militare complexe care au necesitat elaborarea de protocoale au fost:

- zborurile de calibrare pentru unitatea AEGIS de la Deveselu (15-20.01.2019);
- antrenamentele și zborurile demonstrative desfășurate cu ocazia Zilei Unirii Principatelor Române (22-24.01.2019);
- trageri cu muniție reactivă în poligonul Cincu (05-10.02.2019);
- exercițiul comun cu Forțele Navale « Poseidon-19 » (01-03.03.2019);
- exercițiul româno-american « CAS-Cincu 2019 » (25.04-05.05);
- exercițiul româno-american « Dacian Viper 2019 » (01.05-24.07.2019);
- exercițiul internațional « European Spartan 19 » (13-24.05.2019);
- zborurile demonstrative desfășurate cu ocazia mitingului aerian organizat la Clinceni cu ocazia Zilei Internaționale a copilului (31.05-02.06.2019);
- zborurile demonstrative efectuate de avioanele militare române și italiene cu survolul Bucureștiului cu ocazia Zilei Naționale a Italiei (05.06.2019);
- exercițiul de razboi electronic «STEEL 2019» (04-06.06.2019);
- antrenamentele și zborurile demonstrative desfășurate cu ocazia Zilei Bazei Aeriene Otopeni (04-07.06.2019);
- exercițiul internațional « Saber Guardian 2019 » (05-24.06.2019);
- zborurile demonstrative desfășurate cu ocazia Zilei Naționale a Drapelului României (26.06.2019);

Pentru îndeplinirea cerințelor privind coordonarea civil-militară a unor zboruri cu caracter special, a fost încheiat un protocol între ROMATSA, Statul Major al Forțelor Aeriene și INCAS privind desfășurarea unor zboruri de măsurare a parametrilor atmosferici. De asemenea, au fost reînnoite două protocoale între ROMATSA, Statul Major al Forțelor Aeriene și operatori aerieni privați (SC Primul Meridian și Regional Air Services) privind desfășurarea unor zboruri aerofotogrammetrice.

În vederea asigurării condițiilor de desfășurare a unor activități de zbor sportive fără afectarea cerințelor operaționale militare, în prima parte a anului 2019 au fost încheiate trei protocoale între ROMATSA, Aeroclubul României și Statul Major al Forțelor Aeriene dedicate zborurilor cu planeare în curenți ondulatorii, zborurilor cu balonul cu aer cald pentru stabilirea recordurilor de înălțime și Campinatlui Național de planorism.

Compartimentul Colaborare Civil-Militară a participat efectiv, în limitele responsabilităților specifice ROMATSA, la întregul proces de planificare, pregătire și desfășurare a celor două evenimente majore organizate în România în perioada Semestrului I 2019 – Summitul UE de la Sibiu și vizita apostolică a Sfântului Părinte Papa Francisc.

În perioada 11-13.06.2019, la Cluj, a fost desfășurată Convocarea anuală de analiză a colaborării civil-militare în managementul traficului aerian. Convocarea, a fost organizată sub coordonarea Departamentului Operațional, cu participarea reprezentanților Direcției Tehnice și Direcției Siguranță și Calitate, a direcțiilor regionale ROMATSA, precum și reprezentanților Autorității Aeronautice Civile Române și Aeroclubului României.

Din partea militară au participat reprezentanți ai Statului Major al Forțelor Aeriene, Statului Major al Forțelor Navale, Ministerului Afacerilor Interne, Serviciului Român de Informații și Centrului de Încercări în Zbor Craiova.

De asemenea, pe durata semestrului I/2019, Compartimentul Colaborare Civil-Militară a desfășurat și următoarele activități:

- continuarea sprijinului acordat în implementarea Local And sub-Regional Airspace management system-LARA, prin participarea la reuniunile Grupului de Utilizatori LARA și a Comitetului de Coordonare LARA;
- finalizarea și declanșarea procesului de aprobare a noilor ediții ale Procedurilor de coordonare civil-militară a zborurilor și Procedurilor de cooperare privind siguranța zborurilor în cazul executării activităților potențial periculoase pentru aeronave în poligoane terestre, maritime și fluviale;
- organizarea celei de a treia reuniuni a grupului de lucru ROMATSA-SMFA la nivel de specialiști în domeniul tehnic, pentru derularea programelor comune în privința datelor radar, comunicațiilor radio și sistemelor tehnice utilizate în comun;
- coordonarea cu reprezentanții Ministerului Agriculturii pentru pregătirea aprobării unor noi puncte de lansare a rachetelor antigrindină și a zonelor restricționate aferente;
- pregătirea propunerilor și pozițiilor ROMATSA pentru deciziile Consiliului de Management al Spațiului Aerian;
- relaționarea cu operatorii aeronavelor fără pilot la bord în vederea asigurării desfășurării activităților cu aceste tipuri de aeronave fără impact asupra siguranței zborurilor aflate în responsabilitatea ROMATSA;
- reprezentarea ROMATSA în cadrul comitetelor relevante pentru colaborarea civil-militară organizate la nivelul EUROCONTROL și NATO (Comitetul Civil-Militar - CMIC, 18-19.04.2019 și Comitetul NATO pentru Aviație, 14-16.05.2019).

În cursul **Semestrului II al anului 2019** au continuat dislocările în România a unor detașamente ale forțelor NATO, care au efectuat zboruri intense cu avioane de luptă în zone cu trafic aerian civil semnificativ. Astfel, în a doua parte a anului 2019, au fost derulate două rotații ale detașamentelor americane, cu dislocarea de avioane de luptă pentru patru luni și cu aeronave de cercetare-supraveghere fără pilot la bord pentru trei luni, iar un detașament canadian a asigurat misiuni de poliție aeriană și antrenament timp de șase luni. De asemenea, aeronavele NATO E-3A AWACS au executat zboruri aproape zilnic în spațiul aerian al României, majoritatea misiunilor fiind efectuate și cu alimentare în aer. Totodată, au continuat misiunile executate, cu o frecvență medie de două zboruri pe săptămână, efectuate de aeronavele militare ale SUA fără pilot la bord RQ-4 „Global Hawk” din clasa High Altitude Long Endurance – HALE. Toate activitățile militare au fost desfășurate fără evenimente de trafic majore, ceea ce demonstrează eficiența întregului mecanism de colaborare civil-militară, care cuprinde managementul spațiului aerian, prin alocarea zonelor specifice și gestionarea lor în dinamică, precum și coordonarea traficului civil și militar în timp real, prin intermediul structurilor dedicate.

În categoria activităților militare complexe sunt considerate și exercițiile, antrenamentele, zborurile demonstrative sau cele efectuate cu ocazia zilei naționale sau a altor sărbători. În acest sens, în cursul Semestrului I, a fost asigurată coordonarea civil-militară pentru 17 activități complexe, care au necesitat elaborarea unor protocoale dedicate, prin care au fost agreate elementele concrete de rezervare și utilizare flexibilă a spațiului aerian și de coordonare tactică a traficului aerian general cu cel operațional.

Principalele activități militare complexe care au necesitat elaborarea de protocoale au fost:

- zborurile de aerofogrammetrie executate cu aeronave militare în perioada 01.07-15.12.2019;
- antrenamentele și zborurile demonstrative executate cu aeronave militare române și americane cu prilejul Zilei Independenței SUA (03-04.07.2019);
- dislocarea în România și zborurile operaționale efectuate cu aeronavele militare ale SUA fără pilot la bord în cadrul exercițiului « Dacian Reaper 19 » (15.07-30.09.2019);
- antrenamentele și zborurile demonstrative desfășurate cu ocazia Zilei Aviației Române și a Forțelor Aeriene (15-20.07.2019);

- exercițiul comun româno-american « Carpathian Summer 2019 » (26.07-09.08.2019);
- zborurile de calibrare pentru unitatea AEGIS de la Deveselu (28.07-05.08.2019);
- antrenamentele și zborurile demonstrative desfășurate cu ocazia Zilei Marinei Române (12-15-08.2019);
- exercițiul comun româno-american « Carpathian Fall 2019 » (17-28.08.2019);
- antrenamentele și zborurile demonstrative desfășurate cu ocazia Zilei porților deschise la Baza Aeriană Otopeni (13-14.09.2019);
- exercițiul comun româno-american « JCET 19 » (10-19.09.2019);
- exercițiul comun româno-bulgar de poliție aeriană cross-border « Blue Bridge 2019 » (17-20.09.2019);
- exercițiul comun româno-sârb « Air Solution 19 » (30.09-04.10.2019);
- zborurile demonstrative desfășurate cu ocazia Zilei Armatei Române (24-25.10.2019);
- zborurile de certificare pentru misiunile “Cer Deschis” (20.10-15.12.2019);
- zborurile de intervenție activă în atmosferă (15.10-06.12.2019);
- zborurile de calibrare a noilor radare militare (26.11-11.12.2019);
- antrenamentele și zborurile demonstrative desfășurate cu ocazia Zilei Naționale a României (17.11.-01.12.2019);

Pentru îndeplinirea cerințelor privind coordonarea civil-militară a unor zboruri cu caracter special, a fost încheiat un nou protocol între ROMATSA, Statul Major al Forțelor Aeriene și INCAS privind desfășurarea unor zboruri de măsurare a parametrilor atmosferici. De asemenea, au fost reînnoite protocoalele între ROMATSA, Statul Major al Forțelor Aeriene și operatori aerieni privați (SC Primul Meridian și Regional Air Services), încheiate în prima parte a anului, privind desfășurarea unor zboruri aerofotogrammetrice.

În vederea asigurării condițiilor de desfășurare a unor activități de zbor sportive fără afectarea cerințelor operaționale militare, în prima parte a anului 2019 au fost încheiate două protocoale între ROMATSA, Aeroclubul României și Statul Major al Forțelor Aeriene dedicate concursurilor de zbor cu plane baloane cu aer cald.

De asemenea, pe durata semestrului II/2019, Compartimentul Colaborare Civil-Militară a desfășurat și următoarele activități:

- continuarea sprijinului acordat în implementarea Local And sub-Regional Airspace management system-LARA, prin participarea la reuniunile Grupului de Utilizatori LARA și a Comitetului de Coordonare LARA;
- finalizarea și obținerea aprobărilor din partea AACR pentru intrarea în vigoare a noilor ediții ale Procedurilor de coordonare civil-militară a zborurilor și Procedurilor de cooperare privind siguranța zborurilor în cazul executării activităților potențial periculoase pentru aeronave în poligoane terestre, maritime și fluviale;
- organizarea a două reuniuni ale grupului de lucru ROMATSA-SMFA la nivel de specialiști în domeniul tehnic, pentru derularea programelor comune în privința datelor radar, comunicațiilor radio și sistemelor tehnice utilizate în comun;
- coordonarea cu reprezentanții Ministerului Agriculturii pentru pregătirea aprobării unor noi puncte de lansare a rachetelor antigrindină și a zonelor restricționate aferente;
- pregătirea propunerilor și pozițiilor ROMATSA pentru deciziile Consiliului de Management al Spațiului Aerian;
- relaționarea cu operatorii aeronavelor fără pilot la bord, în mod deosebit cu operatorii din instituții din Sistemul Național de Siguranță și Apărare, în

- vederea asigurării desfășurării activităților cu aceste tipuri de aeronave fără impact asupra siguranței zborurilor aflate în responsabilitatea ROMATSA;
- reprezentarea ROMATSA în cadrul comitetelor relevante pentru colaborarea civil-militară organizate la nivelul EUROCONTROL și NATO.

3.2 ACTIVITATEA TEHNICĂ

În anul 2019 Direcția Tehnică a fost în directă coordonare a Departamentului Tehnic și Dezvoltare, fiind formată din: Serviciul CNS, Serviciul Logistică, Serviciul Investiții și Serviciul Sisteme IT.

Activitățile desfășurate în anul 2019 au fost următoarele:

A. Protecția Navigației Aeriene / CNS

S-au întocmit și transmis la AACR completările cerute pentru dosarul tehnic în vederea autorizării sistemului ATM2015+ INDRA faza I și s-a obținut autorizarea acestuia.

Domeniul COM:

- s-au derulat activitățile pentru contractarea serviciilor de comunicații de date cu ACSP SITA și ARINC. La data de 16.09.2019 a fost semnat contractul AC/E/B/PS nr. 315 cu ARINC, parte a Collins Aerospace. La data de 29.11.2019 a fost semnat contractul AC/E/B/PS nr. 476 cu SITA OnAir ;
- în urma autorizării sistemelor de comunicații integrate – VCS instalate de R&S Topex la următoarele unități TWR ROMATSA: TWR Arad, TWR Oradea și TWR Tulcea, au fost demarate activitățile prevăzute pentru trecerea lor în operațional. Pentru sistemul VCS instalat la TWR Craiova au fost completate documentele privind îndeplinirea activităților de pregătire a personalului, semnalate în auditul AACR, și cele privind pregătirea sistemului pentru trecerea în operațional;
- A fost semnat contractul AC/E/B/PS 262 din 26.08.2019 pentru livrarea și instalarea unui sistem ATIS la Aeroportul Iași. În Decembrie 2019 reprezentanți ROMATSA au participat la testele de fabrică (FAT);
- finalizarea documentelor de achiziție pentru Bazei Materiale și didactice -COM VHF pentru Centrul Regional de Pregătire a Personalului Tehnic-Operațional Cluj Napoca, și lansarea invitației pentru depunerea ofertei;
- S-au instalat stațiile radio VHF compatibile VoIP și 8,33 kHz;
- s-au finalizat sistemele VCS pentru dotarea turnurilor de control: Arad, Bacău, Băneasa, Craiova, Oradea și Tulcea și SIM APP/TWR la DSN Cluj;
- s-a finalizat contractul și a fost primită de la AACR autorizația de punere în serviciu pentru upgrade sistem AMHS/CIDIN/AFTN.

Domeniul NAV:

- ILS/DME 08L Otopeni autorizat tehnic.
- ILS/DME 36 Constanța autorizat tehnic.
- ILS/DME 09 Baia Mare autorizat tehnic.
- s-a efectuat modernizarea sistemul ROMAWOS de la DSN Craiova;
- s-a refăcut studiul de acoperire pentru amplasarea DME-urilor pentru îmbunătățirea performanțelor RNAV1 în zona Aeroportului Iași, în cadrul proiectului SPICE;
- au fost realizate studii de acoperire pentru amplasarea DME-urilor pentru îmbunătățirea performanțelor RNAV1 în TMA Arad, TMA NAPOC și TMA București, în cadrul proiectului SPICE;
- au fost identificate amplasamente pentru instalarea a 12 DME-uri în cadrul proiectului SPICE și s-au evaluat sumar aceste amplasamente, inclusiv dpdv ala apartenenței administrative (furnizor și primărie);
- au fost identificate amplasamente pentru instalarea a 3 DME-uri în cadrul proiectului de implementare a RNAV1 TMA Constanța și s-au evaluat sumar aceste amplasamentele, inclusiv dpdv ala apartenenței administrative (furnizor și primărie);
- a fost realizată specificația tehnică pentru echipamentele DME în cadrul proiectului SPICE;
- a fost elaborat caietul de sarcini care stabilește criteriile de atribuire pentru îmbunătățirea performanțelor RNAV1 în zona Aeroportului Iași, TMA Arad, TMA NAPOC, TMA București (SPICE) și de implementare RNAV1 în TMA Constanța;

- efectuate cursuri de pregătire Ab Initio și ratting cu tematica „Echipamente de navigație” pentru personalul CTA nou angajat de la Constanța și București.
- Au fost analizate documentațiile tehnice de achiziție din ofertele depuse pentru obiectivul de investiții „Implementare infrastructura PBN” (SPICE și TMACK).
- Au fost elaborate solicitările de clarificare la ofertele depuse pe baza cerințelor caietelor de sarcini din cadrul obiectivului de investiții „Implementare infrastructura PBN” (SPICE și TMACK).
- Au fost evaluate ofertele și au fost întocmite fișele de punctaj pentru Ofertanții care au depus oferte pentru obiectivului de investiții „Implementare infrastructura PBN” (SPICE și TMACK).
- Au fost implementate modificări la proiectul metalizării antenei NDB la lucrarea de investiții „Amenajare acces auto cladire Radiofar Indepartat DSNA SIBIU”.
- A fost efectuat la Cluj cursul de pregătirea a PTO de la subunitățile ROMATSA cu privire la sistemele DVOR1150A și DME 1119A Selex.
- Au fost emise baze de Amendament AIP sistemele VOR la schimbarea declinației magnetice.

Domeniul SUR:

- s-au efectuat cursuri de pregătire Ab Initio cu tematica „Echipamente radar” pentru personalul CTA;
- s-a actualizat SLA cu BULATSA ca urmare a punerii în funcție a radarelor MSSR Mod S Vitosha și Varbitsa;
- s-a efectuat analiza software transponder BDS – SWAP.
- s-a întocmit caietul de sarcini pentru contractul de asistență tehnică și software pentru sistemele WAM ROMATSA și WAM ROM SUD;
- s-a întocmit caietul de sarcini pentru achiziția unui sistem WAM EST pentru acoperirea de supraveghere în estul FIR București;
- s-au contactat firmele VODAFONE și RADIOCOM pentru disponibilitatea închirierii spațiilor pentru stațiile de sol WAM pe piloni de comunicații;
- s-au efectuat analize privind acoperirea WAM pe partea de EST a FIR București;
- s-a studiat posibilitatea verificării încărcării spectrului 1030/1090 MHz și a ocupării transponderelor în FIR București folosind diferite instrumente aflate în curs de dezvoltare în Europa (Austrocontrol, DFS, Skyguide, TCZ – rep. Cehă);
- s-au făcut evaluări statistice privind calitatea datelor de supraveghere în contextul cerințelor de eșalonare la 3NM în TMA București;
- s-a efectuat un curs de pregătire Radar Mode S INDRA pentru ATSEP la Centrul de pregătire Cluj;
- s-au evaluat variante de acoperire radar primar în TMA Constanța.

B. Administrare Rețele și Întreținere Sisteme IT

Activitatea IT în anul 2019 s-a desfășurat conform organigramei pe cele două compartimente:

Administrare Rețele:

- derulare achiziții produse și servicii destinate upgrade-ului rețelelor administrative și operationale ROMATSA – Specificații, cerințe, elaborare documentație;
- derulare contract migrare rețele administrative și operationale ROMATSA TWR Nou Bacău. Coordonare plan migrare;
- derulare contract achiziție echipamente Cisco refresh rețea administrativă. Recepție, planning instalări;
- derulare contracte de servicii de telecomunicații rețele operationale și administrative;
- participare Proiect SESAR 2020 SWIM TI Runtime Registry.

Întreținere Sisteme IT:

- consolidarea infrastructurii Rețelei Administrative R.A. ROMATSA;
- instalare stații de lucru nou achiziționate;
- upgrade la nivel de instituție a pachetelor software de tip Office;
- dezvoltarea aplicațiilor de uz general în rețeaua administrativă pentru creșterea eficienței în toate compartimentele de activitate ROMATSA;
- dezvoltarea și întreținerea sistemelor NIDS, ROMAWOS, FLIGHT PLAN, INTRANET;

- asigurarea suportului pentru exploatarea etapizata a modulelor sistemului E-Management;
- participarea la instalarea/configurarea statiilor de lucru NIDS/SAR pentru sala CR1 din cadrul CDZ Bucuresti.

C. Investiții

În activitatea de investiții s-au desfășurat următoarele activități cu caracter permanent:

- s-au organizat și derulat activități de achiziție de servicii de proiectare, lucrări de construcții montaj și de produse din Lista cheltuielilor de capital pe anul 2019;
- s-au finalizat și urmărit contractele încheiate cu furnizorii din țară și străinătate pentru obiectivele de investiții. S-au asigurat membrii în comisiile de evaluare pentru procedurile de achiziție aferente obiectivelor de investiții;
- s-au efectuat activități de predare de amplasamente pentru lucrările de construcții montaj și s-au inspectat obiectivele de investiții în vederea urmăririi și coordonării realizării lucrărilor conform proiectelor aprobate;
- s-au organizat și realizat recepții pentru obiectivele de investiții la finalizarea lor;
- s-au organizat și derulat activități ale Consiliului Tehnico-Economic al ROMATSA;
- s-au transmis spre avizare temele de proiectare, proiectele și documentele de achiziții aferente obiectivelor de investiții;
- s-a urmărit derularea lucrărilor conform termenelor din graficele de execuție, anexă la contractele cu antreprenorul general, subantreprenori și alte contracte și s-au aplicat, când a fost cazul, prevederile clauzelor contractuale (penalități, daune și altele), în cazul nerespectării acestor termene;
- s-a urmărit implementarea planului de măsuri de îmbunătățire a activității regiei.

D. Logistică

Activitatea de Logistică desfășurată de către serviciu în anul 2019 a funcționat sub directă coordonare a Departamentului Tehnic Dezvoltare și a Direcției Tehnice.

activități specifice în anul 2019 / contracte finalizate sau în desfășurare:

- întreținerea în permanență a Nomenclatorului de articole implementat atât în sistemul „GESMAT” cât și „E-management” prin alocarea și verificarea codurilor asociate echipamentelor, materialelor, consumabilelor și pieselor de schimb achiziționate de ROMATSA și recepționate la magaziile Administrației Centrale și cele ale subunităților ROMATSA;
- întocmirea și derularea unui număr de aproximativ 30 de comenzi și contracte pentru achiziționarea directă de produse și servicii necesare derulării în bune condiții a activității R.A. ROMATSA;
- participarea - în comisiile de evaluare constituite pentru achiziționarea de produse și servicii aferente - la elaborarea documentației de atribuire pentru aspectele contractuale aferente domeniului de activitate;
- monitorizarea și derularea contractelor pe perioada sus-mentionată cum ar fi:
  - livrare, instalare și punere în funcțiune Sisteme VCSS pentru TWR Bacau, TWR Baneasa, TWR Oradea, TWR Tulcea, TWR Arad, TWR Craiova și Simulator APP/TWR DSNA Cluj – contract încheiat cu Rohde & Schwarz Romania SRL;
  - achiziție echipamente, module de extensie și licențe sw CISCO pentru rețele operaționale și administrativă ROMATSA – contract încheiat cu DATANET SYSTEMS SRL
  - achiziție acumulatori pentru AC și subunitățile Romatsa – contract încheiat cu CHIMSZED INVEST SRL;
  - Livrare, instalare și punere în funcțiune sistem ATIS la Iasi – contract încheiat cu DTN Netherlands B.V.;
  - Achiziție piese de schimb pentru MSSR Mod S Cluj, Bacau, Otopeni și pentru PSR Otopeni – contract încheiat cu Indra Sistemas SA;
  - Achiziție piese de schimb pentru echipamentele VHF COM - contract încheiat cu ROHDE&SCHWARZ;
  - Achiziție necesar tonere pentru AC și subunitățile Romatsa – acord cadru încheiat cu MIDASOFT SRL;

- Achiziție tehnică de calcul prin contracte subsecvente la acordurile cadru pentru necesarul de tehnică de calcul al regiilor. s.a.
- derularea contractelor anuale de furnizare servicii de curierat rapid, servicii de detectie a fulgerelor, servicii de emiterie și furnizare tichete de masă, servicii de furnizare apă plată;
- activități de evaluare, centralizare și avizare a necesarului de piese de schimb din țară și import și de servicii în vederea contractării acestora pentru întreținerea echipamentelor operaționale dar și pentru infrastructura IT&C ROMATSA, având la bază specificațiile tehnice stabilite de beneficiarii echipamentelor.

3.3 ACTIVITATEA DE DEZVOLTARE

A.Coordonare Programe

a) *Elaborarea și aprobarea documentelor de planificare strategică ale R.A. ROMATSA:*

1. Conform HCA 25/18.12.2018, **Planul de Afaceri Strategic (SBP) 2016-2020**, ed. 9.1./ 25.04.2019 (revizuire Vol II cap. 4.2.-4.4 și Anexele 3,4 și 5) și **Planul de Afaceri Anual (ABP) 2018** ed. 12.0. /09.2018 (completare cu Proiecții Financiare), au fost aprobate în ședința CA din 29.05.2019 (**HCA 10/ 29.05.2019**)
- 2.**Planul de Afaceri Anual (ABP) 2019 - ediția 13.0.** / 25.04.2019 - avizat în ședința CD din 23.05.2019 (**HCD 13/23.05.2019**) și aprobat în ședința CA din 29.05.2019 (**HCA 10/29.05.2019**) ;
- 3.**Raportul privind stadiul de evoluție/realizare a principalelor linii de acțiune ale obiectivelor asumate de R.A. ROMATSA în Planul de Afaceri Anual - ABP 2018, la 31 Decembrie 2018** – avizat în ședința CD din 14.06.2019 (**HCD 16/14.06.2019**) și aprobat în ședința CA din 19.06.2019 (**HCA 11/19.06.2019**);
- 4.**Planul de Afaceri (RP3 Business Plan - BP) 2020 - 2024 ed. 1.0, octombrie 2019**, a fost avizat prin HCD 33/14-15.11.2019 și aprobat prin HCA nr. 24/ 18.12.2019.
5. **Planul Anual (AP) 2020 ed. 1.0, Octombrie 2019** fost avizat prin HCD 33/14-15.11.2019 și aprobat prin HCA nr. 24/ 18.12.2019.

b) Dezvoltarea și implementarea Sistemului ATM ROMATSA2015+

Acest obiectiv face parte din *Strategia de modernizare a sistemelor de management al traficului aerian (ATM) din ROMATSA în contextul Programului Single European Sky (SES)*, document cu nr.4921/19.03.2010 aprobat de către Ministrul Transporturilor și Infrastructurii. **Programul ATM2015+** include pe lângă proiectul ATM2015+ și alte **proiecte conexe** care asigură infrastructura necesară instalării și testării sistemului ROMATSA ATM2015+.

1. Amenajarea sălii de contingență pentru sistem – Cota 0 - finalizată 2014;

- urmare a raportului unei comisii de analiză cu privire la soluțiile de electroalimentare pentru Sala Cota 0 și Sala Tehnică Extinsă 1, au fost implementate soluțiile propuse pentru remedierea problemelor semnalate în raport.

2. Amenajare Sala Tehnică Extinsă 1 - finalizată 2014.

3. Modernizare APP Arad și Constanța pentru adaptarea la noul sistem ATM2015+ - finalizată 2018.

4. Reamenajare Sală Simulator ACC (Vioară) pentru utilizare ca TDS / CR1 / SIM

- relocare partiție SIM Indra – realizată **martie 2017**;
- relocare partiții Indra TDS/ SUP – 31.12.2019 (conform Contract nr. 111/25.03.2016 în derulare cu S.C. QUALITY BUSINESS SOLUTIONS SRL – Act Adițional#3/28.09.2018);
- **CR1** – Prin adresa nr. 6507/28.03.2019 AACR a comunicat acceptarea modificării sistemului ATM ROMATSA, prin punerea în serviciu a noului Centru de Rezervă CR1. Astfel, începând cu data de **05 Iunie 2019, ora 11:00 LT**, a fost pus în serviciu noul centru de rezervă CR1.
- înființarea unui Grup de Lucru pentru analiza și identificarea soluției optime pentru relocarea TDS Indra și TDS Leonardo din actualul TDS – Decizia DG 419/09.07.2019;
- prin HCD 21/ 17.07.2019 s-a hotărât *Eliminarea din Panul de Investiții și stoparea proiectului*, ceea ce a presupus anularea Deciziei Directorului General al RA ROMATSA nr. 419/ 09.07.2019 privind "stabilirea grupului de lucru pentru analiza

și identificarea soluției optime pentru relocarea TDS Indra și TDS Leonardo din actualul TDS”, precum și încetarea contractului în derulare cu SC QBS SRL nr. 111/25.03.2016, cu termen de expirare 31.12.2019.

5. Sala operațională ACC din CDZ București

5.1. Modernizarea sălii operaționale ACC din CDZ București

- PT depus spre analiză în 2015;
- elaborare temă de proiectare în vederea elaborării DALI și prezentare în CTE ROMATSA din 27.10.2017 – amânare până la prezentarea de către Departamentul Operațional a unui punct de vedere pe document și elaborarea Conceptului Operațional;
- În cadrul discuțiilor de elaborare a PINV Multianual aferent Planului de Performanță pentru cea de-a treia perioadă de referință RP3, acest proiect a fost discutat pentru reevaluarea lucrărilor de modernizare, ținând cont de transferul în operare a Sistemului ATM 2015+ în sală începând cu data de 08.04.2019;
- Valoarea estimată inițială de 5,9 mil euro a obiectivului de investiții a fost diminuată la 1,7 mil euro, valoare care include doar modernizarea consolelor;
- Prin HCD nr 21/ 17.07.2019 s-a hotărât continuarea proiectului din CDZ București (Modernizare console) în coordonarea directă a DR București;
- În semestrul II DR București a început pregătirea documentației în vederea consultării pieței pentru proiectul de modernizare a consolelor din sală ACC CDZ București.

5.2. Adaptarea infrastructurii tehnice din sala operațională ACC în vederea punerii în operare a sistemului ATM2015+Faza 1 – finalizată Aprilie 2019

6. Amenajare Sală Tehnică Extinsă 2

- Conform HCD 21 / 17.07.2019 proiectul a fost stopat și eliminat din PINV Multianual pentru cea de-a treia perioadă de referință RP3;

7. HW nou (STE2, TDS și CR1)

- Conform HCD 21 / 17.07.2019 proiectul a fost stopat și eliminat din PINV Multianual pentru cea de-a treia perioadă de referință RP3.

c) management de proiect, alte proiecte:

1) Turn de Control Nou la Aeroportul Cluj - Napoca:

Scurt istoric:

- *Proiectul Turn de Control Nou la Aeroportul Cluj - Napoca va îmbunătăți desfășurarea activității operaționale (vizibilitatea directă) în raport cu noua pistă de decolare/aterizare (PDA) și va conduce la creșterea siguranței traficului aerian în zona aeroportuară.*
- *Prin raportul nr. 22731/24.10.2016 a fost prezentat către Comitetul Director Studiul de profitabilitate pentru Execuția de lucrări aferentă obiectivului "Turn de Control Nou pe Aeroportul Cluj-Napoca", iar prin Hotărârea nr. 58/24.11.2016 s-a decis stoparea investiției în această fază de proiectare și inițierea discuțiilor cu Aeroportul Cluj-Napoca în vederea preluării proiectului de execuție de lucrări și continuarea investiției de către aceștia;*
- *15.03.2018 întâlnire Romatsa cu managementul Aeroportului Cluj-Napoca și Consiliul Județean Cluj pentru propunere parteneriat: execuția Noului Turn să fie realizată de Consiliul Județean Cluj din fonduri proprii, fonduri de dezvoltare regională sau alte tipuri de fonduri europene, iar ROMATSA să participe cu etapa de proiectare (deja realizată) și dotarea cu echipamente și mobilier a noului turn*
- *Informare CD/CA nr. 13730R / 03.07.2018 cu privire la stadiul obiectivului de investiții și propuneri pentru acțiuni viitoare*
- *Raport CD nr. 18450 / 11.09.2018 pentru rezilierea contractului pentru servicii de proiectare nr. 079/26.03.2014 cu firma Outline Architecture Office SRL și returnarea garanției de bună execuție a contractului*
- *Notificare de încetare a contractului nr. 079/2014 prin acordul părților (adresa ROMATSA 20676/09.10.2018);*
Activități 2019
- Prin adresa 1737/ 28.01.2019 s-a solicitat DE, DJA și SPMA sprijin în identificarea pașilor ce trebuie urmați în conformitate cu legislația în vigoare pentru încercarea

de valorificare prin vânzare a obiectivului de investiții în curs sau a unei părți a acestuia, de exemplu Proiectul Tehnic – livrabil obținut în cadrul contractului de servicii de proiectare menționat mai sus și reziliat în octombrie 2018; nu s-a primit răspuns;

- Prin adresa nr. 1736/ 28.01.2019 s-a prezentat MT-DTA stadiul la zi al proiectului, precum și al discuțiilor cu conducerea Consiliului Județean Cluj și Aeroportului Internațional Cluj-Napoca și s-a solicitat sprijin cu privire la încheierea unui parteneriat (Consiliu Județean Cluj / Aeroport Internațional Cluj-Napoca/ROMATSA) pentru continuarea proiectului; Prin adresa MT_DTA 4143/07.03.2019 s-a primit pdv al aeroportului, respectiv faptul că subiectul continuării acestui proiect se află în analiză internă în cadrul aeroportului;
- prin HCD 21/ 17.07.2019 s-a hotărât eliminarea din Planul de Investiții și stoparea proiectului;
- Prin Raportul nr. 17178/ 28.08.2019 s-a solicitat acordul privind trecerea sumei de 829.1163 lei (*constând din premii și prime aferente concursului de soluții arhitecturale, serviciile de proiectare - elaborare SF, elaborare documentație tehnică pentru obținerea Autorizației de Construire și obținerea acesteia, elaborare documentație PT+CS+DE și vize de la verificatorii MLPAT, elaborare plan de sănătate și securitate în muncă, avize și autorizații*) **cheltuită până în prezent pe acest obiectiv de investiții, pe cheltuieli de exploatare, cheltuieli nedeductibile, în urma stopării proiectului și eliminării obiectivului de investiție din Planul de Investiții Multianual aferent perioadei RP3 (2020-2024)** – Raportul a fost avizat prin HCD 25/ 11.09.2019, amânat prin HCA 14/ 17.09.2019 și neaprobat prin HCA 18/ 21.10.2019.

2) Echipare și relocare activitate -Turn de Control Nou la Aeroportul Suceava:

Scurt istoric

- *Lucrarile C+M executate de AISM Suceava - finalizate, inclusiv autorizatie ISU emisa în ian 2017;*
- *ROMATSA asigura echiparea spatiilor amenajate, conform contract semnat (din 2015) pentru proiectarea și execuția lucrărilor de cablare suplimentară și a pupitrelor in TWR;*
- *Protocol de colaborare cu Aeroportul Suceava semnat în Septembrie 2018;*
- *Proces verbal de punere la dispoziție a spațiilor din cadrul turnului nou și Anexă, necesare transferului activității ROMATSA – semnat la 16 Noiembrie 2018;*

Activități 2019

- actualizare proiect tehnic pentru lucrările de operaționalizare conform observațiilor transmise;
- *PT a fost refăcut* de proiectant conform observațiilor ROMATSA și a corectat erorile din edițiile anterioare, implementând cerințele ROMATSA în baza temei de proiectare actualizate (ed. 2019);
- *CS pentru achiziție hardware și echipamente conexe sistemelor operaționale și Tema de proiectare pentru mobilier tehnic, de birou și electrocasnice* – finalizate în luna iunie 2019 - avizate în ședința CTE din 31.07.19;
- *PT și DEVIZ GENERAL* - refăcute de proiectant conform observațiilor ROMATSA; stingere observații formulate în ședința CTE din 31.07.19 prin PV semnat în 12.09.19;
- s-a demarat elaborarea planurilor de transfer a activităților operative ATS/MET/CNS;
- Preluare amplasament de la Aeroportul SCV și Ordin de Începere a Lucrărilor – 24.09.2019;
- Întrunire comisie de recepție a lucrărilor 19-20.12.2019 - suspendare recepție 60 de zile pentru remediere observații formulate;
- în lucru caietele de sarcini achiziție echipamente tehnico-operaționale și mobilier și pregătire plan de transfer;
- Termen estimat de punere în funcțiune - iulie 2020

3) Synchronised Performance Based Navigation Implementation Cohesion Europe - SPICE

- ședințe de lucru, întâlniri în cadrul proiectului cu reprezentanții aeroporturilor și reprezentanții AACR
- s-a elaborat proiectul Aranjamentului formal încheiat pentru furnizarea/originarea datelor aeronautice necesare procesului de proiectare (care va fi finalizat după desemnarea furnizorului de servicii de proiectare);
- s-a finalizat caietul de sarcini pentru achiziționarea serviciilor de proiectare proceduri de zbor instrumental și s-a demarat procedura de achiziție;
- personalul tehnic specializat al ROMATSA a efectuat studii de performanță DME/DME pentru zonele deservite de cele 12 sisteme DME care trebuie achiziționate și a stabilit coordonatele geografice pentru sisteme. Acestea urmează a fi completate de furnizorul sistemelor cu studii de amplasament pentru fiecare coordonată și studii de acoperire radio pentru fiecare amplasament;
- au fost finalizate specificațiile tehnice, caietul de sarcini și documentația suplimentară necesară pentru declanșarea procedurii de achiziție publică a 12 sisteme DME prin licitație deschisă;
- Au fost finalizate procedurile de achiziție publică și au fost semnate contractele pentru activitatea 6.1 Proiectare și implementare proceduri GNSS, fiind demarate acțiunile pregătitoare pentru procesul de proiectare a procedurilor de zbor la toate cele 16 aeroporturi. Pentru activitatea 6.3. – îmbunătățirea acoperirii DME în FIR București a fost finalizată evaluarea ofertelor în cadrul procedurii de achiziție publică, contractul urmând a fi semnat în ianuarie 2020.

4) Suport pentru dezvoltarea și operarea Aeroportului Internațional Brașov – Ghimbav (AIBG)

- Elaborare Referat de inițiere proiect 15243 / 24.07.2018 de colaborare R.A. ROMATSA – Consiliul Județean Brașov, pentru asigurarea serviciilor suport în vederea dezvoltării și operării AIBG (avizat prin HCD nr. 25/ 25.07.2018)
- Decizie constituire Grup de Lucru pentru Asigurarea serviciilor suport în vederea dezvoltării și operării Aeroportului Internațional Brașov - Ghimbav, nr. 668 / 17.10.2018;
- Negociere și semnare Acord de asistență tehnică cu Eurocontrol în scopul evaluării opțiunilor pentru dezvoltarea și operarea infrastructurii de navigație aeriană terminală ce va deservi viitorul aeroport AIBG (nr. 447 / 20.11.2018);
- Ședințe ale GL și întâlniri cu reprezentanți ai CJ Brașov, AACR și EUROCONTROL
- Negociere Protocol de Colaborare R.A. ROMATSA – CJ Brașov în vederea semnării;
- *Protocol de Colaborare R.A. ROMATSA – CJ Brașov pentru asigurarea serviciilor suport în vederea dezvoltării și operării Aeroportului Internațional Brașov-Ghimbav*, elaborat și semnat în luna Martie 2019 (nr. 046 / 04.03.2019)
- Furnizarea către EUROCONTROL a ipotezelor de lucru necesare elaborării Analizei Cost-Beneficiu (CBA) – analiză finalizată în Martie 2019
- Servicii suport pentru elaborare *Caiet de Sarcini pentru pentru achiziția de servicii de elaborare a Studiului de Fezabilitate (S.F.)* pentru Conceptul Tehnic și Operațional corespunzător asigurării Serviciilor de Navigație Aeriană (SNA) la Aeroportul Internațional Brașov-Ghimbav - transmis la CJ Brașov cu observațiile/completările GL Romatsa, pentru reluarea procedurii de achiziție;
- Reluarea procedurii de achiziție la nivelul Consiliului Județean Brașov;
- Raport 19886/07.10.2019 privind stadiul colaborării ROMATSA-CJBV pentru asigurarea serviciilor suport în vederea dezvoltării și operării AIBG – discutat în ședința CD din 17.10.2019 (HCD 30/ 17.10.2019) cu hotărârea de amânare a luării unei decizii privind modul de prestare a serviciilor de navigație aeriană de către RA ROMATSA pe AIBG până la aprobarea SF-ului;

d) Alte activități:

- 1) elaborarea și aprobarea **Raportului anual cu privire la activitatea R.A. ROMATSA pentru anul 2018**, conform OUG 109/2011 (aprobată cu modificări prin Legea 111/2016) - avizat prin HCD 16/ 14.06.2019 și aprobat prin HCA 11/ 19.06.2019;

- 2) elaborarea și aprobarea **Raportul privind activitatea desfășurată în semestrul I al anului 2019** de către R.A. ROMATSA – avizat prin HCD 33/ 14-15.11.2019 și aprobat prin HCA 23/05.12.2019, după completare conform solicitării din HCD 29/ 26.09.2019 ;
- 3) elaborare **Rapoarte trimestriale cu privire la activitatea de conducere executive și cu privire la evoluția R.A. ROMATSA – Trimestrele I și II 2019** avizate prin HCD 25/ 11.09.2019, amânat prin HCA 14/17.09.2019 și aprobat prin HCA 18/21.10.2019;
- 4) participarea la ședințele **Grupului de Lucru pentru implementarea în cadrul ROMATSA a cerințelor comune pentru furnizorii de management al traficului aerian și de servicii de navigație aeriană (ATM/ANS) prevăzute de Regulamentul (UE) 2017/373**
- 5) Activități în cadrul **Grupului de lucru având ca obiectiv "Documentarea, elaborarea, promovarea și susținerea pentru aprobare a Planului de Performanță al României, în partea care revine RA ROMATSA pentru a treia perioadă de referință 2020-2024"** – participarea la întâlnirile de lucru și elaborarea documentelor solicitate de consultantul HELIOS, elaborarea Planului de Investiții Multianual, prognoză amortizare și alocarea costurilor pe activitățile de Rută și Terminal (reglementat și nereglementat) aferent RP 3 (2020- 2024).
- 6) Furnizarea datelor și informațiilor necesare pentru raportarea la PRU în scopul realizării **Raportului ATM Cost Effectiveness - ACE 2018**.
- 7) Activități de secretariat pentru întâlnirile **Comisiei de Monitorizare a Sistemului de Control Intern Managerial din cadrul ROMATSA**.
- 8) Participarea la activitățile **Grupului de Lucru pentru elaborarea unei propuneri de actualizare a Anexei nr. 2 la HG nr. 74/1991 privind înființarea R.A. ROMATSA** cu ultimele noutăți legislative, conform Deciziei DG 36 / 18.01.2019.
- 9) **Implementarea proiectului E-management**
  - participare la elaborarea CS pentru achiziția de servicii de mentenanță postgaranție și support tehnic (Modul Oracle Hyperion Planning și Budgeting).

22. SINGLE EUROPEAN SKY (SES) - SESAR

În conformitate cu legislația SES, furnizarea de ATM/ANS în cadrul Uniunii Europene face obiectul unei certificări emise de către AACR. În acest sens, la data de 14 decembrie 2018, ROMATSA a primit Certificatul de furnizor de servicii de navigație aeriană CN 09/14 Dec 2018 emis de către AACR, în urma procesului de supraveghere a conformării organizației la cerințele comune pentru furnizarea serviciilor de navigație aeriană stabilite prin Regulamentul de punere în aplicare (UE) nr. 1035/2011 al Comisiei, precum și cu cele ale art. 7 ale Regulamentului (CE) nr. 550/2004, cu modificările și completările ulterioare și ale art. 40 și art. 41 al Regulamentului (UE) nr. 2018/1139.

De asemenea, în conformitate cu prevederile Regulamentului de punere în aplicare (UE) 2017/373¹, începând cu data de 02.01.2020 furnizorii de servicii de ATM/ANS trebuie să fie certificați ca furnizori de management al fluxului de trafic aerian local (ATFM) și de management al spațiului aerian (ASM) tactic/ASM nivelul 3. În acest sens, ROMATSA a întreprins către AACR ca autoritate competentă, toate diligențele necesare certificării pentru aceste noi funcții, emițând la data de 06.12.2019 ediția 17 Expozeului ROMATSA pentru documentarea certificării ca furnizor ATM/ASM (cod: DGR-SES-INF4504-ROE/CERT) în vederea actualizării informațiilor cuprinse în acesta cu prevederile Regulamentului de punere în aplicare (UE) 2017/373 și certificării organizației ca furnizor de ATFM la nivel local și de ASM local (tactic/ASM nivelul 3).

Contextul european este de asemenea dominat de Programul SESAR, ca pilon tehnologic și operațional al inițiativei SES. Programul SESAR are ca obiectiv implementarea, până în

¹ Regulamentul de punere în aplicare (UE) nr. 2017/373 din 1 martie 2017 de stabilire a unor cerințe comune pentru furnizorii de management al traficului aerian/servicii de navigație aeriană și de alte funcții ale rețelei de management al traficului aerian și pentru supravegherea acestora, de abrogare a Regulamentului (CE) nr. 482/2008, a Regulamentelor de punere în aplicare (UE) nr. 1034/2011, (UE) nr. 1035/2011 și (UE) 2016/1377, precum și de modificare a Regulamentului (UE) nr. 677/2011

anul 2030, a unei infrastructuri ATM de înaltă performanță, care să permită dezvoltarea sigură și ecologică a transportului aerian în Uniunea Europeană.

SESAR DEVELOPMENT

ROMATSA participă în cadrul Programului SESAR 2020 prin proiectele PJ.16-04 – Solution Workstation, Controller Productivity și PJ.17-08 – SWIM-TI Common Runtime Registry, în calitate de terț susținător al INDRA, membru titular al SJU, stabilit în baza SJU Membership Agreement, semnat în noiembrie 2015.

Ambele proiecte fac parte din programul „SESAR 2020 Multi Annual Work Program” (MAWP) pentru perioada 2016-2020, fiind încadrate în: Faza - „Industrial Research & Validation”. Programul SESAR 2020 este derulat sub managementul SJU, fiind finanțat prin programul Horizon 2020 cu o rată maximă de rambursare de 70% a costurilor eligibile.

În data de 01.03.2018, ROMATSA a semnat Acordul de colaborarea cu INDRA, pentru fiecare din cele două proiecte, ca urmare a semnării Declarațiilor de responsabilitate comună a terților susținători (Anexe la documentele Grant Agreement semnate de INDRA cu SJU), în anul 2016.

Proiectul PJ16-04 - Controller Working Position/Human Machine Interface - CWP/HMI

– este o soluție care contribuie la obiectivele SESAR prin cercetarea unor modalități de interacțiune om-mașină inovative și tehnici de operare noi pentru dezvoltarea eficientă viitoare a unor noi tipuri de CWP.

Reprezentanții ROMATSA au contribuit activ la activitățile planificate alături de membrii celorlalte organizații implicate în proiect, participând la întâlnirile de lucru tehnice săptămânale de tip webex și la elaborarea documentelor de lucru și a livrabililor stabilite prin planul de lucru.

Proiectul PJ17-08 - SWIM-TI Common runtime registry - soluție care contribuie la obiectivele SESAR prin furnizarea unui registru comun de tip runtime pentru SWIM (System Wide Information Management), permițând descoperirea în timp real a serviciilor de tip SWIM în conformitate cu un set de criterii și oferind un mijloc de actualizare și recuperare a informațiilor dinamice despre serviciile SWIM.

Activitățile tehnice din cadrul acestei soluții s-au finalizat în primul trimestru al anului 2019, fiind aprobat de către SESAR JU (SESAR Joint Undertaking) pachetul de documente asociat ultimului livrabil contractual (“D4.2.410-PJ.17-08 TRL4 TS-IRS”) din cadrul soluției.

SESAR DEPLOYMENT

Participare la implementarea proiectelor europene

În anul 2018 ROMATSA a fost implicată într-un număr de patru proiecte co-finanțate în cadrul Mecanismului pentru Interconectarea Europei (CEF), după cum urmează:

•SWIM PKI - SWIM Common PKI (Public Key Infrastructure) and policies & procedure for establishing a Trust Framework

Proiectul face parte din apelul de proiecte "2017 CEF Transport Call" acțiunea "SESAR Deployment Programme Implementation - 2017 No. 2017-EU-TM-0076-M" (indicativ proiect: IP 2017_084_AF5), fiind încadrat în domeniul funcționalităților ATM „AF5 – Initial System Wide Information Management”, sub-funcționalitatea „S-AF 5.1 - Common infrastructure components”, familia de proiecte „5.1.4 - Common SWIM PKI and Cybersecurity”. R.A. ROMATSA participă în calitate de contributor/beneficiar la acest proiect, coordonat de către EUROCONTROL și SESAR Deployment Manager (SDM), alături de alte 28 de părți interesate din domeniul aviației.

Proiectul este co-finanțat în proporție de 50% din fonduri CEF prin acordul de finanțare "Specific Grant Agreement INEA/CEF/TRAN/M2017/1602559 under Framework Partnership Agreement No MOVE/E2-2014-717/SESAR FPA", semnat în data de 19 Decembrie 2018. În data de 27 Septembrie 2019 a fost semnat primul amendament la acordul de finanțare (retragerea FAB CE din cadrul proiectului IP 2017_084_AF5).

Conform responsabilităților asumate, reprezentanții R.A. ROMATSA au contribuit activ la activitățile planificate alături de membrii celorlalte organizații implicate în proiect, participând elaborarea documentelor de lucru și a livrabililor stabilite prin planul de lucru. De asemenea, reprezentanții R.A. ROMATSA au participat atât la întâlnirile de lucru comune planificate, cât și la ședințele de lucru tehnice bi-lunare de tip webex.

Au fost transmise către EUROCONTROL și SDM informațiile privind activitățile derulate în cadrul R.A. ROMATSA, în vederea finalizării raportului anual de stadiu "IP ASR 2019", fiind derulate și acțiunile necesare obținerii certificării ASR 2019 din partea Pe durata acțiunii "SESAR walking tours WAC 2019" desfășurată în cadrul evenimentului World ATM Congress 2019 au fost susținute 2 sesiuni de prezentare a proiectului de către R.A. ROMATSA în colaborare cu EUROCONTROL.

În anul 2019 au fost finalizate și transmise către SDM conform planului de lucru stabilit următoarele documente livrabile: D1.1 (Initial Trust framework), D4.1 (Initial Interface with SWIM governance description) și D7.2 (Yearly project progress report N°1).

•NewPENS – Stakeholders contribution for the procurement and deployment of NewPENS

Proiect co-finanțat în proporție de 85% din fonduri CEF prin "Specific Grant Agreement No INEA/CEF/TRAN/M2015/1132963 under Framework Partnership Agreement No MOVE/E2-2014-717/SESAR FPA". Proiectul este coordonat de EUROCONTROL, iar ROMATSA participă în calitate de contributor/beneficiar.

Reprezentantii ROMATSA a participat in cadrul Congresului de la Madrid 2019 unde au prezentat stadiul proiectului NewPENS in cadrul *SESAR Walking tours*.

In data de 22 Iulie 2019 a fost emis raportul de acceptare On site Acceptance semnat de catre ROMATSA si BT pentru instalarea echipamentelor New PENS.

In luna august a fost semnat Amendamentului nr 7 la Contractul BT prin mandatarea de catre ROMATSA a EUROCONTROL .

In luna septembrie a fost emis raportul NewPENS Validation Test Report LRBBRO-1 de stabilire a procedurilor de verificare aferente BT pentru acceptarea si validarea serviciilor de retea NewPENS. In luna octombrie 2019 sa avut loc migrarea serviciilor ETFMS DCD DDS NM si CHMI NM catre New PENS. Decembrie 2019 dezafectarea echipamente PENS vechi, iar in prezent se analizeaza oportunitatea contractarii serviciilor NewPENS pentru LARA.

•SPICE – Synchronised PBN Implementation Cohesion Europe/ 2015-EU-TM-266-W

Proiect co-finanțat în proporție de 85% din fonduri CEF prin Grant Agreement under the Connecting Europe Facility (CEF) – Transport Sector Agreement No INEA/CEF/TRAN/M2015/1125723. Proiectul este implementat în perioada 17.02.2016 – 31.12.2020 și se derulează concomitent în patru state: Cipru, Portugalia, Romania, Slovacia, sub coordonarea EUROCONTROL. În urma implementării proiectului de către ROMATSA 17 aeroporturi din România vor avea implementate proceduri de apropiere instrumentală GNSS (augmentat de EGNOS) și rute standard de plecare/sosire SID/STAR GNSS, folosind semnalul sateliților. De asemenea vor fi instalate 12 echipamente de înaltă precizie, DME, care să susțină implementarea conceptelor navigației bazată pe performanță (PBN) în regiunea de informare a zborurilor FIR București. În anul 2018 au fost efectuate de către personalul tehnic specializat al ROMTSA studii de performanță DME – DME pentru zonele deservite de cele 12 sisteme DME care trebuie achiziționate. În ceea ce privește proiectarea procedurilor de zbor s-au desfășurat consultări cu Autoritatea Aeronautică Civilă din Română și cele 16 aeroporturi pentru clarificarea aspectelor referitoare la colectarea datelor de teren și obstacolare și stabilirea responsabilităților fiecărei părți în conformitate cu prevederile noilor reglementări intrate în vigoare. Pentru ambele activități au fost finalizate procedurile de achiziție publică. Pentru activitatea 6.1 Proiectare proceduri de zbor au fost semnate contractele pentru cele 5 loturi și au demarat activitățile pregătitoare, iar pentru activitatea 6.3 Achiziție și instalare sisteme DME contractul a fost semnat în luna ianuarie 2020.

• eGAFOR – electronic General Aviation Forecast

Proiect co-finanțat în proporție de 85% din fonduri CEF prin Grant Agreement under the Connecting Europe Facility (CEF) – Transport Sector No.INEA/CEF/TRAN/M2016/1352262. ROMATSA participă în cadrul proiectului eGAFOR sub coordonarea Croația Control LTD – inițiatorul proiectului, alături de furnizorii de

servicii meteorologice aeronautice Slovak Hydrometeorological Institute (SMHU), Slovenian Environment Agency (ASRO), Hungarian Meteorological Service (OMSZ), Bosnia and Hertegovina Air Navigation Services Agency (BHANSA), Serbia and Montenegro Air Traffic Services (SMATSA) și IBL software Engineering – ca dezvoltator de software.

Proiectul de derulează în perioada 30.07.2017 – 31.12.2020, iar în anul 2018 au fost realizate activități în cadrul task-urilor: Managementul proiectului și comunicare și Definierea scopului eGAFOR.

•Activitățile ROMATSA în calitate de membru SDA AISBL - SESAR DEPLOYMENT MANAGER.

- SESAR Deployment Alliance AISBL în calitate de SESAR Deployment Manager a continuat demersurile de consolidare a poziției sale.
- În luna iunie 2019, ROMATSA a organizat sub patronajul Președinției României la Consiliul Uniunii Europene un eveniment de anvergură, în parteneriat cu SESAR Deployment Manager. Tematica evenimentului a fost axată pe soluțiile SESAR pentru managementul traficului aerian, rolul furnizorilor de servicii de navigație aeriană în susținerea creșterii traficului aerian în condiții de siguranță și necesitatea unei abordări în parteneriat cu aeroporturile, companiile aeriene, reprezentanții forțelor armate. La eveniment au participat reprezentanți ai Comisiei Europene, Parlamentul European, EUROCONTROL, SESAR JU, companii aeriene, aeroporturi;
- A fost asigurată contribuția ROMATSA la nivel de guvernare a SDA AISBL prin participarea la seminariile strategice și întâlnirile pentru luarea deciziilor în cadrul General Meeting of Members;
- În luna decembrie 2019, dna Roberta Neri, președinte al A6 Steering Board, a fost mandatată de către ROMATSA pentru semnarea scrisorii comune (membrii SDA și NM) în vederea susținerii noului parteneriat SDM, adresată Comisiei Europene

Conformarea cu cerințele Regulamentului (UE) nr. 1035/2011

Procesul de conformare cu mijloacele, procedurile și celelalte aranjamente stabilite și/sau utilizate și descrise prin expozeul scris de prezentare a organizației se realizează în conformitate cu prevederile Regulamentului de aplicare (UE) 2017/373. În anul 2019, ROMATSA a continuat activitatea grupului de lucru pentru implementarea în cadrul ROMATSA a cerințelor comune pentru furnizorii de management al traficului aerian și de servicii de navigație aeriană (ATM/ANS) prevăzute de Regulamentul (UE) 2017/373 (GL373). Astfel, în grupul de lucru a întreprins următoarele activități principale:

- Elaborarea și completarea a matricelor de conformare cu Partea ATM/ANS OR, Partea ATS, Partea MET, Partea AIS, Partea CNS, Partea ATFM, Partea ASM și Partea PERS;
- Elaborarea fișelor de procese pentru ATFM, ASM, instruire ATSEP,
- Stabilirea funcției de manager responsabil (accountable manager) și a responsabilităților directe, corelate cu sistemul de management definit în Reg. 2017/373, precum și a stabilirea funcției de manager pentru monitorizarea conformității, inclusiv a unui sistem de raportare către managerul responsabil;
- Asigurare suport pentru actualizarea/elaborarea documente interne, planuri, proceduri, etc
- Asigurare suport către Direcția Juridică și către SMPP în vederea argumentării extinderii poliței de asigurare ROMATSA în ceea ce privește furnizarea celor două noi funcții ATFM și ASM;
- Crearea unei baze de date online care să fie utilizată în vederea realizării comunicării interne și externe;

- Pregătirea și transmiterea către AACR a pachetului de certificare a ROMATSA ca furnizor de ATFM și de ASM;
- Emiterea ediției 17/06.12.2019 a Expozeului ROMATSA pentru documentarea certificării ca furnizor ATM/ASM (cod: DGR-SES-INF4504-ROE/CERT) în vederea actualizării informațiilor cuprinse în acesta cu prevederile Regulamentului de punere în aplicare (UE) 2017/373 și certificării organizației ca furnizor de ATFM la nivel local și de ASM local (tactic/ASM nivelul 3);
- Certificarea ROMATSA de către Autoritatea Aeronautică Civilă Română prin actul CN 10/20.12.2019 care conferă organizației dreptul de a furniza, pe o perioadă nedeterminată, servicii de ATFM la nivel local și de ASM local.

Obiective pentru anul 2020

Pornind de la concluziile Raportului grupului oamenilor înțelepți cu privire la viitorul Cerului Unic European², precum și de la recomandările emise de către SESAR JU și NM cu privire la noua arhitectură a spațiului aerian³, tranziția către un Cer European Digital⁴ și noul European ATM Master Plan, ROMATSA își propune în anul 2020 să aibă o abordare sistemică cu privire la noile concepte emergente propuse de către Comisia Europeană în ceea ce privește furnizarea de servicii de ATM/ANS.

În acest sens, considerăm că ROMATSA trebuie să aibă o abordare proactivă către noile concepte de dezvoltare propuse de Comisia Europeană, unul dintre instrumentele care permit consolidarea poziției ROMATSA pe plan regional și european și o pârghie eficientă pentru dezvoltarea timpurie de noi oportunități fiind chiar accesarea fondurilor europene.

De asemenea, ROMATSA va întreprinde toate demersurile necesare în vederea asigurării calitatii de membru, în cadrul viitorului parteneriat SDM.

Totodată, în anul 2020 vor fi continuate eforturile pentru asigurarea participării la proiectele europene aferente fazelor de dezvoltare și punere în practică a SESAR și cu privire la implicarea în definirea etapelor de dezvoltare a inițiativei SES Digital Backbone lansată de EUROCONTROL și A6.

În vederea îmbunătățirii guvernantei corporative la nivelul regiei, ROMATSA va face demersurile necesare pentru dezvoltarea unui proiect de asistență tehnică prin Programul de Sprijin pentru Reforme Structurale al Comisiei Europene.

23. Dezvoltare sisteme

În anul 2019 pe linia dezvoltării de sisteme au fost realizate următoarele activități:

- a) **Activități legate de implementarea proiectelor ATM2015+ (INDRA) și AviBit**
- participare la activitatea GMT (Grupul de Management al Transferului) ATM2015+;
  - participare la testările integrate ale sistemelor ATM2015+ și AviBit din lunile ianuarie și februarie 2019;
  - pregătire shadowing/mirroring: propuneri și validare procedură de comutare între sistemele Leonardo și ATM2015+, transfer legături OLDI între sistemele Indra și Leonardo (incluzând aplicații și proceduri);
  - suport tehnic în toată perioada de transfer/monitorizare/post transfer a activității operaționale pe sistemele ATM2015+/Indra și AviBit;
  - fine tuning și monitorizare aplicații dezvoltate în cadrul Serviciului Dezvoltare Sisteme, care asigură interfațarea sistemelor ATM2015+, AviBit cu sistemele Gateway, PASACT, RSUR, taxare din mediul operațional / de test;
  - fine tuning și monitorizare aplicații care să furnizeze date necesare facturării serviciilor de trafic aerian în zona terminală și de aeroport, bazate pe informațiile existente în log-urile sistemelor ATM2015+ și AviBit;

² Report of the Wise Persons Group on the future of the Single European Sky

³ Airspace Architecture Study

⁴ Airspace Architecture Study – Transition Plan

- analiză probleme și observații apărute în perioada de monitorizare a sistemelor ATM2015+/Indra și AviBit;
- analiza specificațiilor Indra pentru patch-urile sistem Post-OPS 1 și 2 din lunile mai și iunie 2019;
- analiza specificațiilor Indra și participare la testarea patch-urilor sistem ATM2015+ 7.1, 7.2 și 8.1 din lunile iulie, septembrie și decembrie 2019;
- efectuare teste OLDI cu HungaroControl (inclusiv mesaje TIM, ROF, transmisie și recepție rută);
- efectuare teste OLDI cu SMATSA Serbia în vederea extinderii setului de mesaje OLDI schimbate cu acest partener;
- activare rută în mesajele OLDI transmise către HungaroControl;
- participare la testarea sistemului ADB SafeGate/AviBit versiunea 2.0.2;
- participare la grupul de lucru constituit pentru modificarea sistemului ADB SafeGate/AviBit.

b) Proiecte interne SDS

- modificare aplicație SRS WIND 1.0 care utilizează date radar mod S pentru calculul în timp real al informațiilor despre vânt și temperatură în zonele de aeroport;
- dezvoltare versiune nouă SRS-CWP 2.0, pentru îmbunătățirea utilizării aplicației la turnuri;
- pregătire documentație de autorizare SRS-CWP 2.0;
- dezvoltare aplicație de configurare și monitorizare centralizată a environment-ului SRS CWP;
- dezvoltare aplicație utilizată la colectarea de date radar ASTERIX CAT 62/65 pentru generarea de hărți de zgomot la Aeroportul Henri Conadă Otopeni;
- dezvoltare și pregătire documentație pentru aplicația de monitorizare a persoanelor care lucrează singure în diverse locații izolate și/sau îndepărtate;
- dezvoltare procedură de lucru pentru activitatea de proiectare software în cadrul serviciului;
- monitorizare și fine tuning aplicație de verificare a facturării serviciilor de trafic aerian de rută;
- coordonarea introducerii și actualizării datelor de configurare tehnico-operațională a sistemelor informatice suport SNA pentru sistemele de rezervă Leonardo și SRS;
- modificare aplicații RSUR-Analiza (de colectare a informațiilor despre traficul dirijat utilizând informațiile furnizate de sistemele de supraveghere) și SRS-MET (aplicație de furnizare de imagini meteo la pozițiile de lucru SRS-CWP);
- dezvoltare proceduri sql pentru optimizarea funcționării bazei de date a sistemului SCAAM;
- pregătire și coordonare înlocuire servere SCAAM și RSUR București;
- dezvoltarea de aplicații de prelucrare a fișierelor SO6 utilizate în cadrul Departamentului Operațional pentru analiza traficului aerian.

c) Cooperări internaționale

- participare la TWG (Technical Working Group), SAPSC (Strategy and Planning Standing Committee) Danube FAB;
- participare la proiectul PJ16.04 (CWP-HMI - Workstation Controller Productivity) din cadrul Programului SESAR 2020 (1 noiembrie 2016 - 31 decembrie 2019): analiză documente livrabile, participare la webex-uri, întâlniri de lucru la Budapesta, Praga, Langen și Stockholm;
- participare la grupul de lucru european pentru revizia standardului OLDI și elaborarea unui ghid de implementare a standardului OLDI, vizând includerea noilor concepte operaționale (FRA, reentrantă);
- participare la grupul de lucru al centrelor de transmisie date facturare servicii de trafic aerian de rută (CRCO).

d) Activități legate de alte proiecte ROMATSA

- efectuare teste OLDI cu rută, pentru testarea recepției mesajelor OLDI de la Budapesta, în vederea implementării operaționale SEE FRA (FRA H24);
- participare la testele OLDI dintre sistemul ATM Leonardo și noua versiune a sistemului ATM al HungaroControl;
- participare la implementarea operațională SEE FRA (FRA H24);
- participare la monitorizarea implementării SESAR Deployment Programme;
- participare implementarea proiectului CR1 - Vioară;
- participare la activitatea de testare FAT a noii versiuni a sistemului Leonardo;
- participare la activitatea de testare SAT a noii versiuni a sistemului Leonardo;
- participare la activitatea Grupului de Lucru pentru implementarea Regulamentului 2017/373;
- participare în echipa ROMATSA constituită pentru achiziția unui sistem AIM.

e) Activități desfășurate pe linia securității informatice

- Implementarea Sistemului de Management al Securității Informatice pentru sistemele operaționale;
- participare la etapele preliminare de definire și dezvoltare a unui SOC (Security Operations Center) în cadrul ROMATSA.

3.4 ACTIVITATEA PRIVIND SIGURANȚA, CALITATEA, MEDIU ȘI SECURITATEA AERONAUTICĂ

Obiectivul principal pentru anul 2019 al activităților Direcției Siguranță și Calitate l-a constituit îmbunătățirea și consolidarea Sistemului de Management al Siguranței și Sistemului de Management al Calității și de Mediu, pentru a asigura menținerea valabilității certificatelor care atestă conformarea la cerințele Regulamentului UE nr. 1035/2011 (abrogat la 02.01.2020), Regulamentului (UE) 2017/373 și la standardele ISO 9001:2015 și ISO 14001:2015, precum și implementarea cerințelor Regulamentului (UE) nr. 2017/373.

A. Activități în domeniul managementului siguranței

Principalele activități desfășurate în cursul anului 2019 în domeniul „managementul siguranței” au fost:

- SEM I Elaborarea documentului “Plan de activități pentru anul 2019 - Direcția Siguranță și Calitate”;
- Elaborare „Raport asupra evenimentelor de aviație civilă raportate și investigate în anul 2018”;
- Elaborarea planului de audit intern de siguranță și a raportului de audit intern de siguranță pentru fiecare subunitate ROMATSA auditată intern, respectiv pentru DR București, DSNAR Arad, DSNA București, DSNA Craiova, DSNA Timișoara, DSNA Oradea, DSNA Baia Mare, DSNA Satu Mare, DSNA Cluj, DSNA Tg. Mureș, DSNA Sibiu;
- Organizarea Comitetului Local de Siguranță la nivelul Administrației Centrale, ședință de evaluare a rezultatelor obținute în domeniul siguranței în anul 2018;
- Organizarea Consiliului de Supraveghere a Siguranței, ședință de evaluare a rezultatelor obținute în domeniul siguranței în anul 2018 și de aprobare a măsurilor de siguranță emise după punerea în serviciu a sistemului ATM2015+ Indra faza1 ca sistem operațional de bază și păstrarea sistemului Leonardo Faza 4 ca sistem de tip “Fallback”;
- Participarea la activitățile echipei de proiect DANUBE FAB și în cadrul Grupului de lucru (Standing Committee) SQSE;
- Participarea la activitățile echipei de proiect Dezvoltare și implementare Sistem ATM ROMATSA2015+ și în cadrul subgrupului de lucru Siguranță, Calitate și Mediu;

- Participarea la activitățile grupului de lucru pentru implementarea în cadrul ROMATSA a cerințelor comune pentru furnizorii de management al traficului aerian și de servicii de navigație aeriană (ATM/ANS) prevăzute de Regulamentul (UE) 2017/373;
- Analiza rapoartelor de audit/inspecție elaborate de AACR, stabilirea măsurilor de remediere a deficiențelor constatate de AACR prin elaborarea planurilor de măsuri la nivel ROMATSA, urmărirea implementării măsurilor stabilite, colectarea de la subunități a dovezilor privind implementarea măsurilor de remediere;
- Colectarea informațiilor referitoare la evenimentele de siguranță raportate, investigarea lor și urmărirea stadiului de implementare a recomandărilor de siguranță (măsurile corective și preventive necesare).
- Evaluarea și reducerea riscurilor asociate implementării unor modificări ale sistemului funcțional ANS/ATM ROMATSA existent;
- Diseminarea, în cadrul ROMATSA, de informații referitoare la pericolele/ riscurile potențiale legate de activitățile specifice ANS/ATM;
- Utilizarea metodologiei RAT la evaluarea severității pentru cel puțin: încălcare eşalonare minimă, incursiune pe pistă și eveniment legat de degradarea sau pierderea totală a serviciilor sau a funcțiilor;
- Organizarea unui concurs pentru ocuparea pe o perioadă determinată de timp, a postului de Expert III în cadrul Serviciului Siguranță și Investigații (elaborare cerințe, anunț concurs, desfășurare concurs, finalizare acte, etc);
- Pregătirea organizării unui concurs intern pentru ocuparea pe o perioadă nedeterminată de timp, a postului de Expert III în cadrul Serviciului Siguranță și Investigații (elaborare cerințe, anunț concurs);
- Supravegherea aplicării ediției 13.0 a Manualului de Management al Siguranței;
- Școlarizări în domeniul siguranței pentru personalul DSC, personalul din structura de siguranță și din alte compartimente ROMATSA (școlarizări externe);
- Instruirea internă în domeniul siguranță, asigurată de către specialiști din cadrul Serviciului Siguranță și Investigații, pentru personalul din structura de siguranță și alte compartimente ROMATSA (instruire internă).
- SEM II Elaborare „**Raport asupra evenimentelor de aviație civilă raportate și investigate în semestrul I 2019**”;
- Elaborarea **Planului de audit intern de siguranță** și a **Raportului de audit intern de siguranță** pentru fiecare subunitate ROMATSA auditată;
- Organizarea **Comitetului Local de Siguranță la nivelul Administrației Centrale**, ședință de evaluare a rezultatelor obținute în domeniul siguranței în semestrul I 2019;
- Organizarea **Consiliului de Supraveghere a Siguranței, CSS 2019/2 - Ședință anuală**, desfășurată în cadrul ședinței de analiză efectuată de managementul ROMATSA (AEM);
- Participarea la **activitățile echipei de proiect DANUBE FAB** și în cadrul **Grupului de lucru (Standing Committee) SQSE**;
- Participarea la activitățile echipei de proiect **Dezvoltare și implementare Sistem ATM ROMATSA2015+** și în cadrul subgrupului de lucru Siguranță, Calitate și Mediu;
- Participarea la activitățile grupului de lucru pentru **implementarea în cadrul ROMATSA a cerințelor comune pentru furnizorii de management al traficului aerian și de servicii de navigație aeriană (ATM/ANS) prevăzute de Regulamentul (UE) 2017/373**;
- **Participarea** la vizitele de audit ale AACR privind verificarea conformării continue cu prevederile Regulamentului (UE) nr.1035/2011, precum și privind implementarea cerințelor Regulamentului (UE) 2017/373 și de **certificare a R.A. ROMATSA** ca furnizor de servicii/funcții de management al fluxurilor de trafic aerian (ATFM) și management al spațiului aerian (ASM);
- Analiza **rapoartelor de audit/inspecție elaborate de AACR, stabilirea măsurilor de remediere a deficiențelor constatate de AACR prin elaborarea planurilor de**

- măsurile la nivel ROMATSA, urmărirea implementării măsurilor stabilite, **colectarea dovezilor/evidențelor** privind implementarea planurilor;
- Colectarea informațiilor referitoare la **evenimentele de siguranță raportate**, investigarea lor și urmărirea stadiului de implementare a **recomandărilor de siguranță** (măsurile corective și preventive necesare);
  - **Elaborare/distribuire** documente cu specific de promovare a siguranței;
  - **Evaluarea și reducerea riscurilor** asociate implementării unor modificări ale sistemului funcțional ATM/ANS ROMATSA existent;
  - **Diseminarea**, în cadrul ROMATSA, de **informații referitoare la pericolele/riscurile** potențiale legate de activitățile specifice ATM/ANS;
  - **Diseminarea**, în cadrul întregii structuri de siguranță ROMATSA - Coordonatori Locali de Siguranță, a informațiilor și recomandărilor conținute în raportul asupra evenimentelor de siguranță legate de serviciile și mijloacele de navigație aeriană din Sem. I 2019;
  - **Utilizarea metodologiei RAT** la evaluarea severității pentru cel puțin: încălcare eșalonare minimă, incursiune pe pistă și eveniment legat de degradarea sau pierderea totală a serviciilor sau a funcțiilor;
  - **Organizarea** unui concurs intern pentru ocuparea pe o perioadă nedeterminată de timp, a posturilor de Expert III în cadrul Serviciului Siguranță și Investigații (elaborare cerințe, anunț concurs);
  - **Supravegherea** aplicării ediției 13.0 a Manualului de Management al Siguranței;
  - **Școlarizări în domeniul siguranței** pentru personalul DSC, personalul din structura de siguranță și din alte compartimente ROMATSA (școlarizări externe);
  - **Instruirea internă în domeniul siguranță**, asigurată de către specialiști din cadrul Serviciului Siguranță și Investigații, pentru personalul din structura de siguranță și alte compartimente ROMATSA (instruire internă);
  - **Elaborarea** Manualului de Management al Siguranței, ediția 14.0 din 27 Noiembrie 2019.

În tabelul următor sunt prezentate comparativ nivelul de siguranță realizat (**NS**) de către R.A. ROMATSA în semestrul II 2019 și **nivelul de siguranță minim acceptabil** exprimat prin **valorile maxim acceptabile pe an (NSmA)**:

Indicatori performanță	NS (semestrul II 2019)	NSmA (2019) (valori maxim acceptabile pe an)
Număr accidente cu contribuție ROMATSA	0	0
Număr incidente grave cu contribuție ROMATSA	0	1
Număr incidente majore cu contribuție ROMATSA	0	9

Nivelul de siguranță ROMATSA realizat în semestrul II 2019 este superior nivelului de siguranță minim acceptabil și confirmă realizarea pe întreaga perioadă a obiectivului de siguranță planificat.

B. Activități în domeniul managementului calității și mediului

Principalele activități desfășurate în cursul anului 2019 în domeniul „managementul calității și de mediu” au fost:

- auditarea internă de calitate și de mediu a subunităților regiei (au fost efectuate 17 audituri interne de calitate și mediu, planificate pentru anul 2019);
- diseminarea de către specialiștii DSC, în cadrul întregii structuri SMS și SMC/ SMM ROMATSA pe parcursul activităților de audit intern de siguranță, calitate, mediu, precum și a celor legate de menținerea certificatelor ROMATSA conform EU nr.1035/ 2011 și Reg. UE 373/2017, ISO 9001:2015 și ISO 14001:2015, a informațiilor și recomandărilor

- conținute în rapoartele de audit și supraveghere AACR, Bureau Veritas și în rapoartele de audit intern de siguranță, calitate și mediu;
- elaborarea rapoartelor și a planurilor de măsuri în urma auditurilor interne de calitate și mediu, precum și urmărirea stadiului de implementare a acestor măsuri;
  - verificarea în cadrul auditurilor interne de calitate a modului de gestionare a riscurilor pe activități în cadrul R.A. ROMATSA;
  - monitorizarea indicatorilor de performanță în domeniul CALITĂȚII;
  - monitorizarea indicatorilor de performanță în domeniul MEDIU, în conformitate cu cerințele din Planul Național de Performanță;
  - participarea specialiștilor din cadrul Serviciului Calitate și Mediu la proiectele de mediu ce au drept obiectiv reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră, îmbunătățirea calității aerului în zonele aeroportuare și reducerea zgomotului;
  - monitorizarea satisfacției clienților interni (salariați) și externi realizată prin colectarea chestionarelor specifice;
  - asigurarea reprezentării ROMATSA pe domeniile calitate și mediu în grupurile de lucru CANSO, DANUBE FAB;
  - instruirea coordonatorilor locali de calitate și mediu în vederea pregătirii auditului de supraveghere al Bureau Veritas;
  - pregătirea documentației și efectuarea ședinței "Analiza Efectuată de Management";
  - menținerea certificării SMC și SMM ROMATSA conform Standardelor ISO 9001:2015 și ISO 14001:2015, în urma auditului extern de supraveghere al Bureau Veritas.

C. Activități în domeniul managementului securității aeronautice și informatice

Principalele activități desfășurate în anul 2019 în domeniul „managementul securității aeronautice și informatice” au fost:

- urmărirea stadiului de implementare a planurilor de măsuri rezultate în urma auditurilor interne de securitate aeronautică și informatică din anul 2018;
- elaborarea și transmiterea la termen (30 ianuarie 2019 către AACR – Direcția Securitate Aeronautică și Cibernetică, a Raportului Anual privind activitățile desfășurate în domeniul securității aeronautice și informației în cursul anului 2018;
- transmiterea care subunitățile R.A. ROMATSA a Programului de Securitate Aeronautică – PSA al R.A. ROMATSA – ed. 2.0;
- transmiterea care subunitățile R.A. ROMATSA a Procedurii de securitate aeronautică –Reglementarea accesului controlat în facilitățile R.A. ROMATSA, ed. 3.0;
- pregătirea dosarelor și finalizarea procesului de recrutarea a persoanelor ce urmează a fi desemnate ca Responsabili Locali de Securitate Aeronautică pentru unele subunități R.A. ROMATSA;
- verificarea și avizarea procedurilor de securitate aeronautică care reglementează accesul controlat în facilitățile subunităților R.A. ROMATSA;
- participarea împreună cu reprezentanții jandarmeriei la ședințele de analiză comună între Direcția Generală de Jandarmi a Municipiului București (în calitate de prestator) și R.A. ROMATSA (în calitate de beneficiar) a activității pe linie de pază și protecție instituțională, desfășurate/prestate de către efectivele de jandarmi – Batalionul 10, la obiectivul R.A. ROMATSA – Centrul de Dirijare al Zborurilor – CDZ București;
- Pregătirea și participarea la auditul de securitate aeronautică și informatică efectuat de către Autoritatea competentă în domeniul securității aeronautice - AACR, la R.A. ROMATSA, în luna octombrie.
- participare împreună cu reprezentanții Jandarmeriei Române la elaborarea Analizei de Risc la securitatea fizică pentru obiectivul CDZ - R.A. ROMATSA;
- efectuarea unor inspecții de securitate aeronautică și informatică la subunitățile R.A. ROMATSA – DSNA Bacău , DSNA Sibiu, DSNA Suceava, DSNA Iași, DSNAR Arad, DSNA Timișoara;
- transmiterea unui punct de vedere pentru finalizarea acțiunilor de către AACR a procesului de amendarea a Cap. 13 din Programul Național de Securitate Aeronautică;

- Elaborarea și aprobarea Rapoartelor de inspecție/audit la subunitățile R.A. ROMATSA DSNA Bacău , DSNA Sibiu, DSNA Suceava, DSNA Iasi, DSNA Arad, DSNA Timișoara;
- Participarea la auditul de securitate Aeronautică și Informatică al AACR, inclusiv la activitatea de certificare de către AACR a R.A. ROMATSA în conformitate cu cerințele REG EU 373/2017.

Securitatea informației

- elaborarea și transmiterea către MT a unui punct de vedere privind aplicarea în cazul R.A. ROMATSA a Legii nr. 362 /2018 privind asigurarea unui nivel comun ridicat de securitate a rețelelor și sistemelor informatice” rezultată în urma transpunerii Directivei EU nr.1148 /2016 (NIS);
- elaborarea unui material justificativ pentru CD Romatsa pentru luarea unei decizii în ceea ce privește achiziția, implementarea și operarea în R.A. ROMATSA a unui Security Operations Center;
- elaborarea și transmiterea către MT a propunerilor de amendamente la documentul EASA NPA - 01 Aircraft Security;
- inițierea discuțiilor cu INDRA Systemas, Raytheon și Jones Group privind oferta de realizare a unui Security Operations Center (SOC) în cadrul R.A. ROMATSA;
- pregătirea și Organizarea unei întâlniri la sediul R.A. ROMATSA cu experți Indra, în vederea implementării și operării în cadrul R.A. ROMATSA a unui Security Operations Center ;
- transmiterea unui punct de vedere pentru finalizarea acțiunilor de către AACR a procesului de amendarea a documentului PIAC-PPSCy, ed 01 / 2019;
- realizarea unei întâlniri cu Orange România în vederea identificării unei viitoare colaborări în cadrul unor proiecte de securitate cibernetică.
- participarea la exercițiul Cydex 2019, organizat de Centrul Cyberint.
- actualizarea capitolelor cuprinse în ROF ROMATSA privind activitățile Compartimentul Securitate Aeronautică și Informatică;
- elaborare punct de vedere către AACR / MT privind Strategia cibernetică în Aviația Civilă ;
- elaborarea și transmiterea către CANSO a unui punct de vedere cu privire la noul regulament de securitate cibernetică în aviația civilă, propus de EASA.
- elaborarea și transmiterea către CANSO a unui punct de vedere cu privire la noua Strategie de securitate cibernetică în domeniul aviației civile propusă de CANSO.
- transmiterea unui punct de vedere pentru finalizarea acțiunilor de către AACR a procesului de amendarea a Cap. 14 din Programul Național de Securitate Aeronautică;
- pregătirea propunerilor de amendamente la documentul EASA NPA-07 REG (EU) 202X/XXXX (securitatea cibernetică în aviația civilă) și transmiterea lor în termen util la EASA.
- răspuns la invitația din partea AACR adresată entităților din aviația civilă de a lua parte la un proiect pilot în vederea dezvoltării unui sistem național de securitate cibernetică în aviația civilă.
- participarea la auditul de securitate Aeronautică și Informatică al AACR, inclusiv la activitatea de certificare de către AACR a R.A. ROMATSA în conformitate cu cerințele REG EU 373/2017.

3.5 ACTIVITATEA PRIVIND DANUBE FAB

Structuri de guvernare DANUBE FAB

Pe parcursul anului 2019 au avut loc două întâlniri ale Consiliului de guvernare DANUBE FAB, în data de 28 mai în România și, respectiv, în data de 7 noiembrie în Republica Bulgaria.

De asemenea, pe parcursul anului 2019 au avut loc două întâlniri ale Comitetului furnizorilor de servicii de navigație aeriană (ANSP Board), astfel: în data de 27 mai, în România și în data de 6 noiembrie, în Republica Bulgaria.

Planificare strategică

În anul 2019 au fost definitivare și adoptate documentele "Programul Strategic DANUBE FAB pentru perioada 2019-2023", "Planul Anual DANUBE FAB pentru anul 2019" și "Raportul Anual DANUBE FAB pentru anul 2018", documente realizate în conformitate cu prevederile Acordului DANUBE FAB (disponibile pe www.danubefab.eu).

De asemenea, au fost inițiate documentele "Programul Strategic DANUBE FAB pentru perioada 2020-2024" și "Planul Anual DANUBE FAB pentru anul 2020", în conformitate cu prevederile Acordului DANUBE FAB. Pentru primul document s-a decis realizarea lui ulterior elaborării unui studiu strategic de impact asupra DANUBE FAB al noilor evoluții preconizate ale SES. Planul Anual 2020 a fost finalizat și coordonat cu toți stakeholder-ii în vederea adoptării sale la începutul anului 2020.

Consultare cu partenerii sociali

Procesul de consultare cu partenerii sociali în cadrul DANUBE FAB este asigurat prin organizarea în mod regulat a Forumului de Consultare Socială (SCF), în conformitate cu prevederile Acordului de cooperare semnat la nivelul ROMATSA și BULATSA. Următoarea întâlnire Social Consultation Forum este prevăzută a avea loc în semestrul I 2020.

Activități prioritare:

- Free Routes Airspace (FRA)
Începând cu data de 7 noiembrie 2019 a fost implementat SEE FRA (FRA H24) în CTA București, Sofia și Budapesta. Tot cu aceeași dată se menține SEEN FRA (FRA pe timpul nopții), care include și CTA Bratislava.
- Raționalizarea Tehnică și Infrastructura
În cadrul DANUBE FAB infrastructura CNS este analizată în comun de către ROMATSA și BULATSA, iar acolo unde este cazul, se realizează achiziții în comun. DANUBE FAB a continuat activităților prevăzute în documentele de planificare adoptate la nivel de FAB în sprijinul coordonării, raționalizării și/sau utilizării în comun a infrastructurii tehnice. De asemenea, s-a agreeat și inițiat actualizarea unor documente comune de planificare la nivelul Grupului de Lucru Tehnic.
- Cooperarea InterFAB
În cadrul platformei de coordonare inter-FAB, DANUBE FAB s-a implicat activ prin participarea la întâlniri și workshop-uri tematice, inclusiv în cadrul Congresului Mondial ATM 2019 (Madrid, 12-14 martie). DANUBE FAB a organizat la București, în perioada 25-26 septembrie 2019, cea de-a cincea întâlnire a grupului de comunicare inter-FAB, întâlnire la care au participat cinci FAB-uri. Având la bază Strategia de comunicare inter-FAB elaborată de DANUBE FAB, întâlnirea a avut scopul de a identifica și întreprinde activitățile de comunicare internă între FAB-uri prin intermediul IFCP (Inter-FAB Coordination Platform) și externă față de terți, în principal având în vedere lansarea RP3 de către CE, dar și ca urmare a mai multor studii efectuate sub umbrela CE.
- Extinderea DANUBE FAB
În anul 2019, DANUBE FAB au continuat demersurile pentru extinderea cooperării cu statele vecine, culminând în cadrul celei de-a 13-a întâlniri a Consiliului de Guvernare DANUBE FAB cu acordarea formală a statutului de Observator către Republica Moldova.

Activități de comunicare

În anul 2019 au avut loc următoarele activități legate de promovarea proiectelor comune din cadrul DANUBE FAB, și anume:

- participarea DANUBE FAB în calitate de expozant la Congresul Mondial ATM 2019 în perioada 12-14 martie la Madrid, principalele repere fiind:
  - susținerea unor dezbateri și workshop-uri în cadrul standului, pe teme precum participarea FAB-urilor în cadrul proiectelor SESAR și pregătirea și evaluarea competenței ATSEP;
  - participarea la o serie de întâlniri atât la nivel de management, cât și la nivel de specialiști, cu parteneri importanți ai DANUBE FAB, prezenți la Congres;
  - participarea în cadrul unui concept inițiat de către SESAR Deployment Manager (SDM) – SESAR Walking Tours. Conceptul a avut ca scop implicarea directă a membrilor SESAR și a partenerilor acestuia în cadrul unor serii de evenimente la

stand, dând astfel oportunitatea numeroșilor participanți înscriși în tururi, de a se întâlni cu experți din comunitatea SESAR și de a vedea o gamă largă de soluții SESAR care sunt livrate și implementate la nivel pan-European.

- demararea activităților în vederea participării DANUBE FAB în calitate de expozant la Congresul Mondial ATM 2020 în perioada 10-12 martie la Madrid (anulat din cauza pandemiei de SARS COV 2).

3.6 COORDONAREA OPERAȚIUNILOR DE CĂUTARE ȘI SALVARE (CC-SAR)

Activitățile desfășurate în anul 2019:

În semestrul I 2019 au avut loc mai multe întâlniri ale Grupului interministerial de lucru creat pentru modificarea legislației SAR, întâlniri organizate între reprezentanții ROMATSA, ai Ministerului Transporturilor și ai Ministerului Afacerilor Interne, pentru finalizarea proiectului început încă din anul 2015 și apariția noii HG. În conformitate cu atribuțiile date prin Fișa compartimentului și Fișa de post a instructorului implicat în pregătirea personalului cu atribuții SAR din ROMATSA și din celelalte structuri cu atribuții și responsabilități în domeniu, șeful CC SAR a organizat/ținut cursuri având ca temă cunoașterea legislației, a Procedurilor operaționale și a aplicației SAR.

Conform calendarului de pregătire, în semestrul I 2019 au avut loc cursuri cu dispecerii din Centrele operaționale SMFA, IGAv, MapN, ISU Maramureș și cursuri refresher cu CTA din TWR Otopeni, TWR Baia Mare și FIS București, la cerere sau conform programei lor de pregătire. Cu participarea CTA din TWR-uri și a operatorilor CC SAR, au avut loc exerciții cu forțe în teren, pe aeroporturile din Arad și Bihor și un exercițiu de comunicații, verificându-se legătura cu toate entitățile ce fac parte din sistemul SAR. În luna iunie, CC SAR a participat cu o prezentare a sistemului SAR la întâlnirea RATCA/AOPA. S-au întocmit diferite rapoarte, informări, situații, scrisori etc., la solicitarea Directorului General, a Comitetului Director, a altor compartimente din Administrația Centrală R.A. ROMATSA și a Direcției Transport Aerian din Ministerul Transporturilor

Disfuncționalități:

În cadrul CC SAR nu există Administrator tehnic și Administrator operațional, operatori baze date, Instructor SAR, posturi prevazute prin Fișa compartimentului.

În continuare există oponența unei părți a controlorilor de informare din ACC pentru a participa la cursuri SAR și pentru a îndeplini rolul dat prin procedurile SAR, în cazul unui incident de aviație civilă, nefiind prezente nici în ROF-ul ACC.

SEM II În conformitate cu atribuțiile date prin Fișa compartimentului și Fișa de post a instructorului implicat în pregătirea personalului cu atribuții SAR din ROMATSA și din celelalte structuri cu atribuții și responsabilități în domeniu, șeful CC SAR a organizat/ținut cursuri având ca temă cunoașterea legislației, a Procedurilor operaționale și a aplicației SAR. Conform calendarului de pregătire, în semestrul II 2019 au avut loc cursuri online și on-site cu dispecerii din Centrele operaționale ISU Brașov și cursuri refresher cu CTA din TWR Otopeni, TWR Cluj și FIS București, la cerere sau conform programei lor de pregătire. Cu participarea CTA din TWR-uri și a operatorilor CC SAR, au avut loc exerciții cu forțe în teren, pe aeroporturile din Cluj și Craiova și în județele Mehedinți, Brașov, Sălaj.

În luna noiembrie, CC SAR a participat cu o prezentare a centrului și a procedurilor specifice la întâlnirea organizată de Aeroclubul României cu procurorii Parchetelor naționale.

S-au întocmit diferite rapoarte, informări, situații, scrisori etc., la solicitarea Directorului General, a Comitetului Director, a altor compartimente din Administrația Centrală R.A. ROMATSA și a Direcției Transport Aerian din Ministerul Transporturilor.

Disfuncționalități:

În cadrul CC SAR nu există Administrator tehnic și Administrator operațional, operatori baze date, Instructor SAR, posturi prevazute prin Fișa compartimentului.

3.7 ACTIVITATEA DE ORGANIZARE ȘI RELAȚII

A. Activități în domeniul Organizării

Printre cele mai relevante activități susținute în anul 2019, se pot enumera următoarele:

- Asigurarea suportului necesar derulării ședințelor de cu partenerul social, în conformitate cu prevederile Legii Dialogului Social, precum și a Legii 467/2006, privind stabilirea cadrului general de informare și consultare a salariaților;
- Amendarea Regulamentului de Organizare și Funcționare a Administrației Centrale, în conformitate cu HCA nr. 06/29.03.2019, în sensul subordonării Compartimentului Audit Intern din punct de vedere operațional, Consiliului de Administrație ROMATSA.
- Amendarea Regulamentului de Organizare și Funcționare DSNA Satu Mare, în vederea corelării cu prevederile Certificatului ROMATSA nr.CN 09/14.12.2018.
- Actualizarea diagramei relațiilor Biroului Meteorologic de Aerodrom Satu Mare.
- Inițierea procesului de amendare ale tuturor ROF-urilor, în conformitate cu prevederile Regulamentului UE 373/2017;
- Participarea la lucrările Grupului de lucru privind modificarea HG 74/1991;
- În conformitate cu Legea 467/2006, privind stabilirea cadrului general de informare și consultare a salariaților, s-a asigurat suportul necesar derulării ședințelor privind elaborarea și aprobarea BVC ROMATSA;

B. Activități în domeniul Relațiilor

Cooperare internă și externă

1. principalele evenimente/manifestări organizate la inițiativa societății/regiei sau la care au participat membrii delegați ai regiei, în plan intern:

- Pe tot parcursul anului 2019, R.A. ROMATSA a colaborat cu direcțiile de specialitate din Ministerul Transporturilor (Direcția Transport Aerian, Direcția Comunicare, Relația cu Sindicatele, Patronatele și Organizațiile Neguvernamentale) cu Autoritatea Aeronautică Civilă Română, Compania Tarom, Ministerul Apărării Naționale, Statul Major al Forțelor Aeriene, Asociația Aeroporturilor din România, etc.
- aceste colaborări au avut ca rezultat dezvoltarea și perfecționarea relațiilor și eforturilor ce au ca obiectiv principal armonizarea și integrarea României în sistemul specializat european (EUROCONTROL, Uniunea Europeană, etc.) și asigurarea, împreună cu MapN a utilizării coordonate a spațiului aerian al României de către aviația civilă și militară.
- În calitate de organizator sau de partener, se pot evidenția următoarele acțiuni:
  - Seminarul cu tema "Actualități în medicina aeronautică, solicitări profesionale și standarde medicale la controlul de trafic aerian"
  - Întâlnire EGAFOR – Status proiect și stabilire acțiuni următoare în WP2, forma finală de rute MET, cerințe tehnice și pregătire pentru WP4;
  - DANUBE FAB ANSP Board și Governing Council
  - Analiza anuală a colaborării civil militare în serviciile de navigație aeriană, Cluj, luna iunie;
  - Întâlnire Gate One & Coordination Council, Planul de acțiuni pentru anul 2019;
  - Eveniment de promovare a rezultatelor obținute în Programul SESAR, eveniment organizat sub înaltul patronaj al Președinției României la Consiliul Uniunii Europene
  - Seminarul internațional de meteorologie aeronautică OMM/UKMO
  - Ședința de evaluare a stadiului proiectului SPICE (proiect cu finanțare europeană)

2. deplasări în exterior la conferințe, evenimente, întâlniri de lucru etc. în domeniul transporturilor aeriene, scopul și costurile suportate/fiecare eveniment:

- pe parcursul anului 2019, relațiile R.A. ROMATSA cu organizațiile aeronautice internaționale din profilul său (ICAO, EUROCONTROL, CANSO, EASA) și cu furnizorii de servicii de navigație aeriană din alte state europene, au continuat, unul din principalele motive fiind necesitatea cooperării în plan regional și asigurarea unui lobby la nivel european în vederea asigurării unei poziții avantajoase a României în cadrul structurilor ATM viitoare, rezultate prin aplicarea conceptului Cer European Unic.
- au fost aprobate de către MT deplasări externe, Luxembourg, Spania, Belgia etc.

3. obiective atinse sau alte rezultate în domeniu

În conformitate cu reglementările MT privind relațiile mass-media, managementul regiei a acordat o atenție deosebită promovării imaginii regiei și a României pe plan intern și extern.

R.A. ROMATSA nu și-a promovat imaginea prin machete publicitare în mass-media.

3.8 ACTIVITATEA PRIVIND RESURSELE UMANE**Acțiuni realizate în anul 2019:**

- încheierea unui Act Adițional la Acordul între Patronat și ATSR nr.25942/14.12.2018
- întocmirea și transmiterea situațiilor privind propunerile de BVC 2019;
- întocmirea și transmiterea situațiilor aferente domeniului SRU, necesare întocmirii planului de performanță;
- efectuarea acțiunilor specifice în sistemul e-management privind menținerea bazei de date prin actualizarea permanentă a modificărilor intervenite în cadrul regiei;
- demararea acțiunilor necesare pentru întocmirea Planului de Formare Profesională 2020 în sistemul e-management
- detașarea transnațională a unui angajat în cadrul SDM (SDA AISBL) Belgia, Bruxelles;
- organizarea de concursuri interne/externe în vederea ocupării unor posturi vacante din cadrul regiei și angajarea a 47 persoane
- angajarea a 82 Ab initio începând cu luna decembrie și participarea acestora la cursul de formare în vederea pregătirii pentru obținerea licenței de CTA stagiar
- încetarea contractului individual de muncă pentru un număr de 42 salariați (pensionare limită de vârstă, pensionare invaliditate, deces, demisie);
- întocmirea Proceselor Verbale de Predare a atribuțiilor și gestiunii regiei în luna martie de către domnul Mircea Boștină și respectiv de către domnul Bogdan COSTAȘ în luna septembrie;
- demararea acțiunilor necesare pentru achiziționarea serviciilor de evaluare pe bază de calcule actuariale ale beneficiilor angajaților regiei,
- încheierea unor noi contracte pentru servicii de transport aerian ocazional curse interne; servicii de transport aerian după grafic și servicii de cazare externă
- încadrarea unui salariat cu atribuții GDPR
- completarea fișelor de post ale salariaților cu o anexa ce conține obligațiile și responsabilitățile privind protecția datelor cu caracter personal.
- completarea contractelor aflate în derulare în cadrul serviciului cu anexele privind prelucrarea datelor cu caracter personal, conform Regulamentului (UE) 2016/679
- *elaborarea (în curs de semnare) procedurii de evaluare performanței personalului regiei*
- transmiterea către ANI a declarațiilor de avere și declarațiilor de interese ale persoanelor care dețin funcții de conducere în cadrul regiei
- continuarea negocierilor în vederea încheierii unui nou CCM în conformitate cu prevederile legi și întocmirea situațiilor necesare
- aprobarea în cadrul CD a distribuirii a 2 posturi vacante din cadrul regiei la Serviciul Analiza Performanței și Benchmarking
- **posturi temporar vacante:**

1	Director Direcția Economică – post vacant	funcție îndeplinită prin preluare de atribuții
2	Director Direcția Dezvoltare – post vacant	-
3	Șef Serviciu CNS – post vacant	funcție îndeplinită prin preluare de atribuții
4	Șef Serviciu Dezvoltare Sisteme – post vacant	funcție îndeplinită prin preluare de atribuții
5	Șef Serviciu Managementul Pregătirii Profesionale și Organizarea Resurselor CTA – post vacant	funcție îndeplinită prin preluare de atribuții
6	Șef Centru Coordonare SAR – post vacant	funcție îndeplinită prin preluare de atribuții
7	Șef SES	funcție îndeplinită prin delegare
8	Serviciul Analiza Performanței și Benchmarking	Nu există posturi alocate

Impact	Măsuri	Termen soluționare	Responsabil
<p>-Imposibilitatea asigurării actului managerial de către persoane care dețin cunoștințele necesare și au dobândit experiență în domeniul respectiv;</p> <p>- Instabilitate la locurile de muncă;</p> <p>- Utilizarea ineficientă a resurselor umane cu expertiză în domeniile specifice regiei.</p>	<p>Pentru ocuparea postului de Director Economic - concurs în luna ianuarie 2019 Atribuțiile postului au fost preluate de către un salariat din cadrul regiei</p> <p>- Pentru postul de Șef Centru Coordonare SAR nu s-a organizat concurs datorită demersurilor întreprinse pentru modificarea Hotărârii de Guvern nr. 74/1991 republicată, în sensul eliminării din obiectul de activitate al regiei a activității de căutare/salvare.</p> <p>- Pentru celelalte posturi, la solicitarea sindicatului ATSR, acțiunile întreprinse de către conducerea regiei pentru organizarea de concursuri au fost amânate până la momentul implementării noii structuri organizatorice a RA ROMATSA.</p>	<p>Sem.1/2020</p> <p>Implementarea noii organigrame</p>	<p>Director General, Direcția Economică , Direcția juridică și Administrativă + Serviciul Resurse Umane Compartimentul de specialitate + Serviciul Resurse Umane</p>

3.9 ACTIVITATEA PRIVIND SĂNĂTATEA ȘI SECURITATEA ÎN MUNCĂ ȘI CEA DE APĂRARE ÎMPOTRIVA INCENDIILOR

SĂNĂTATEA ȘI SECURITATEA ÎN MUNCĂ

Activitatea de SSM și All, la nivelul R.A. ROMATSA s-a desfășurat în anul 2019 în conformitate cu prevederile legislației naționale, prin existența unui compartiment coordonator în centralul regiei și a încă patru compartimente dedicate din cadrul: DR București, DSNAR Arad, DSNAR Constanța și DSNA București.

Aceste compartimente, la rândul lor coordonează activitatea de SSM și All de la subunitățile arondate; subunități la nivelul cărora activitatea respectivă este derulată de către lucrători desemnați, absolvenți ai cursurilor de formare profesională, conform cerințelor legale. În acest sens informăm că urmare a unor situații obiective (concediu creștere copil) lucrătorul desemnat de la DSNA Oradea a fost înlocuit de către conducerea subunității respective, cu un coleg care urmează să efectueze cursurile de specializare cerute de lege.

Activitatea anuală s-a derulat în conformitate cu cele evidențiate în Planul de prevenire și protecție, întocmit de fiecare subunitate a regiei.

Acest plan cuprinde în mod obligatoriu măsuri organizatorice, tehnice, igieno-sanitare și de altă natură, care odată aprobate de conducerea subunităților devin aplicabile pe parcursul anului respectiv, având drept scop îmbunătățirea condițiilor de muncă a salariaților.

La nivelul tuturor subunităților R.A. ROMATSA pe parcursul anului 2019, activitatea de SSM și All s-a desfășurat, fără producerea de evenimente deosebite, accidente sau incidente cu respectarea prevederilor legale și a PIN-urilor în vigoare cu excepția a 2 subunități, respectiv DR București și DSNA București care au avut fiecare câte un eveniment după cum urmează :

- un accident de muncă în data de 26.01.2019 suferit de salariatul Costache I. Nicușor din cadrul DSNA București, urmat de incapacitate temporară de muncă - fractură antebraț

stâng, accident cercetat de ITM Ilfov și înregistrat ca accident de muncă de către DSNA București.

- un eveniment petrecut în data de 14.10.2019 în urma căruia a decedat (infarct) salariatul DR București Copăceanu Mugur Cristian, eveniment aflat în cercetare de către ITM București.

În anul 2019 a avut loc un control tematic al ITM Ilfov la subunitatea DSNA București, urmare a accidentului de muncă. În urma transmiterii procesului verbal de control, a fost dispusă ca măsură schimbarea sistemului de manevrare a antenelor de la radiofaruri, măsură care a fost finalizată și raportată la ITM Ilfov.

Pe parcursul anului 2019, conform legilor în vigoare, precum și drepturilor prevăzute în Acord 2018/2019, s-au acordat echipamente individuale de protecție (EIP), echipamente individuale de lucru (EIL) și materiale igienico sanitare, tuturor salariaților îndreptățiți să primească și în conformitate cu a fișele de identificare a factorilor de risc profesional și a evaluărilor locurilor de muncă. Cheltuiela efectuată de către angajator pentru asigurarea condițiilor de securitate și sănătate în muncă la nivelul întregii regii pentru anul 2019 s-a situat la aproximativ 700.000 lei. (EIP, EIL, medicina muncii, verificări și mentenanță la echipamente de muncă, apa minerală plată, etc).

Acțiunea de verificare a instalațiilor electrice, continuităților și legăturilor de ramificație s-a realizat la nivelul tuturor subunităților, cu firme specializate conform cerințelor legislației în vigoare.

Membrii CIPP - AC ROMATSA, au efectuat controlul anual pe linie de SSM și AII la nivelul subunităților ROMATSA, rezultatele acțiunii fiind consemnate în procese verbale de control care au fost aduse la cunoștință, atât conducerii ROMATSA, cât și a subunităților. Problemele neconforme au fost remediate, fie pe parcursul controlului, fie în termen scurt, fapt certificat și de Controlul pe linie de Calitate și Mediu și de către auditorul extern.

Ședințele CSSM, atât la nivelul AC cât și la nivelul regionalelor s-au desfășurat conform planificărilor. În luna mai a avut loc la DSNA Sibiu întrunirea anuală responsabililor din cadrul regiei. La ședințele de lucru au participat și Inspectorul Șef al ITM Sibiu, experți din cadrul INCDPM București și ISU Sibiu. Concomitent s-a realizat și testarea anuală a responsabililor SSM și PSI.

Menționăm că din raportările primite de la CIPP- urile din țară, reiese că această activitate se analizează cu atenție în ședințele CSSM regionale.

Vizita medicală de medicina muncii s-a desfășurat fără dificultate, conform contractelor încheiate. Reamintim că efectuarea vizitei medicale periodice este obligatorie pentru toți salariații, fapt consemnat atât în legislație cât și în prevederile ROF și CCM.

În luna februarie 2019 s-a finalizat contractul încheiat cu INCDPM pentru determinări și evaluări de risc profesional, la unele subunități ale ROMATSA urmare re tehnologizării sau mutării de locuri de muncă: DSNA Bacău-sediul nou, DSNA Cluj- TWR videoterminale, DSNA București - TWR Băneasa - reparații și re tehnologizare, DR București-Obiectiv Postăvaru re tehnologizare și evaluare și evidențiere risc la traseul de deplasare spre obiectiv. Studiul efectuat a fost înaintat de către contractant pentru fiecare subunitate și au fost implementate, unde a fost cazul, măsurile și/sau recomandările cuprinse în capitolul concluzii al fiecărui studiu.

În luna mai 2019, CIPP- AC a demarat Studiul privind „Evaluarea efortului neuropsihic, a factorilor psihosociali de risc și a stresului în muncă la inginerii/tehnicienii PNA” studiu efectuat de INCDPM București, cu scopul declarat de a realiza:

- creșterea performanței profesionale;
- utilizarea optimă a resurselor umane;
- gestionarea eficientă a riscurilor profesionale;
- cheltuieli reduse cu asigurările sociale și de risc profesional.

Studiul se va finaliza în luna mai a anului 2020 și va fi predat celor interesați

Conform recomandărilor inspectorilor SSM, urmare campaniei naționale inițiate de Inspekția Muncii pentru refacerea măsurătorilor de câmpuri electromagnetice, în baza HG 520/2016, care reinterpretează HG 1136/2006, în baza contractului încheiat cu INCDPM București, în luna august 2019 s-au finalizat determinările de câmpuri electromagnetice, la toate subunitățile RA ROMATSA constatându-se că sunt respectate baremurile impuse prin legislație.

APĂRAREA ÎMPOTRIVA INCENDIILOR (AII)

Pe linie de apărare împotriva incendiilor, facem cunoscut că pe parcursul anului 2019, nu s-au înregistrat evenimente pe această linie.

Toate subunitățile au realizat verificarea circuitelor electrice, operațiune efectuată cu agenți economici autorizați ANRE, fapt benefic care a dus la remedierea unor neconformități nesesizate anterior.

Referitor la sistemele de stingere incendii cu gaz inert INERGEN, de la obiective ale ROMATSA R.A. au fost verificate semestrial de către prestatorul contractat, SC SIGURA SRL, conform legislației în vigoare și a clauzelor contractuale

În semestrul II 2019, s-a continuat, de către aceeași firmă, mentenanța sistemelor de stingere incendii, în conformitate cu cerințele legale, verificarea tuturor sistemelor de stingere cu gaz inert, precum și a sistemelor de detecție și alarmare incendii care sunt cuprinse în contractul încheiat în data de 27.06.2019. Pentru anul 2020 se va demara de către CIPP-AC achiziția și încheierea unui contract cadru cu agenților economici specializați și autorizați IGSU, conform cerințelor legale, pentru mentenanța și repararea acestor sisteme la nivelul tuturor subunităților ROMATSA.

În conformitate cu prevederile Ord. MAI 138/2015 toate subunitățile regiei au schimbat stingătoarele declarate neconforme.

La nivelul tuturor subunităților s-a efectuat verificarea a prizelor de pământ și a circuitelor electrice.

La subunitățile controlate nu s-au constatat nereguli, acestea gestionând cu atenție problematica specifică AII :

- cosirea succesivă a vegetației acolo unde realitatea din teren a impus acest lucru;
- înlocuirea pichetelor degradate;
- verificarea sistemelor de detecție a incendiilor;
- verificarea anuală a stingătoarelor din dotare și înlocuirea celor neconforme;
- verificarea hidranților acolo unde sunt în proprietate ROMATSA.

Menționăm că pe parcursul semestrului II 2019, nicio subunitate a regiei nu a fost controlată de către ISU teritorial.

Procesul de instruire periodică atât pe linie de SSM și AII s-a efectuat conform cerințelor legale și a hotărârilor CSSM. De asemenea s-a realizat și testarea anuală (SSM și AII) a tuturor salariaților pe parcursul lunii decembrie conform cerințelor legislației în vigoare.

Din controalele efectuate în teritoriu s-a constatat că toate subunitățile au efectuat exerciții de evacuare în caz de incendiu, fie cu personalul propriu, fie cu cei de la aeroport sau cu trupe ISU (ex.DR București).

3.10 ACTIVITATEA PRIVIND DOCUMENTELE CLASIFICATE ȘI PROTECȚIA CIVILĂ

În anul 2019 în cadrul Compartimentului Documente Clasificate și Protecție Civilă pe lângă sarcinile administrative uzuale ce revin acestui compartiment s-au desfășurat și următoarele activități specifice conforme cu atribuțiunile cuprinse în fișa compartimentului după cum urmează:

- efectuarea activitatilor specifice protecției personalului ce necesita acces la informatii clasificate conform HG nr.585/2002;
- în conformitate cu Programul Activitatilor Compartimentului DCPC pe anul 2019 nr. 1174/18.01.2019 In perioada 30-31 mai 2019 la sediul Administratiei Centrale a fost efectuat procesul de instruire al responsabililor din cadrul subunitatilor cu protectia informatiilor clasificate, situatii de urgenta si MLM.
- întocmirea pentru anul 2019 a structurii procesului de instruire a salariaților ROMATSA în domeniul situațiilor de urgență în conformitate cu O.M.A.I. 712/2005 ;
- coordonarea la nivelul subunitatilor a activitatilor de documente clasificate, situații de urgenta si MLM;
- demararea procedurilor de implemntare a prevederilor Regulamentului U.E.nr. 679 din 27 aprilie 2016 în ceea ce privește prelucrarea datelor cu caracter personal și privind libera circulație a acestor date.

- informarea salariaților privind drepturile acestora și prelucrarea datelor cu caracter personal în cadrul R.A. ROMATSA, conform Regulamentului U.E.nr. 679 din 27 aprilie 2016;
- evaluarea de către RPD, cu ajutorul unei firme specializate, a situației actuale la nivelul Administrației Centrale privind implementarea Regulamentului U.E.nr. 679 din 27 aprilie 2016.
- organizare de sesiuni de informare/conștientizare a salariaților pe tema măsurilor și prevederilor Regulamentului U.E.nr. 679 din 27 aprilie 2016;
- implementarea pe toate site-urile gestionate de R.A. ROMATSA a politicilor de cookie;
- informarea persoanelor vizate cu care R.A. ROMATSA interacționează sub diferite forme, prin adăugarea unui document în acest sens, pe site-ul R.A. ROMATSA;
- elaborarea de puncte vedere pe probleme specifice protecției datelor cu caracter personal;
- cooperarea cu autoritatea de control – „Autoritatea Națională de Supraveghere a Prelucrării Datelor cu Caracter Personal”;
- facilitarea implementării politicilor și procedurilor interne în domeniul protecției datelor, precum și instruirea angajaților cu privire la responsabilitățile ce le revin;
- elaborarea de modele de anexă la fișa postului și la contractele derulate în cadrul R.A. ROMATSA, conform prevederilor GDPR.

3.11 ACTIVITATEA ÎN DOMENIUL JURIDIC

Serviciul Juridic este compartimentul de concepție și execuție constituit în subordinea Directorului Direcției Juridice și Administrativ cu funcțiunile suport de asigurare a verificării documentare și urmărire a respectării legalității în actele legate de desfășurarea activității RA ROMATSA, de reprezentare și apărare a intereselor regiei în fața organelor de jurisdicție, Parchetelor, notarilor, autorităților administrației locale și centrale de stat, Curții de Conturi, executorilor judecătorești.

În anul 2019 în activitatea **Serviciului Juridic** se regăsesc următoarele :

Activități cu caracter permanent:

- acordare asistență de specialitate în domeniul juridic pentru departament /direcțiile / compartimente din Administrația Centrală și subunitățile RA ROMATSA;
- reprezentare, susținere și apărarea intereselor regiei în fața organelor de jurisdicție, Parchetelor, notarilor, autorităților administrației locale și centrale de stat, Curții de Conturi, executorilor judecătorești;
- întocmirea și susținerea acțiunilor și a altor acte prevăzute de lege, în vederea recuperării prejudiciilor materiale suferite de RA ROMATSA;
- atacarea, la organele competente, a hotărârilor judecătorești considerate nelegale și neîntemeiate;
- întocmirea, împreună cu departamentele, direcțiile și serviciile din R.A. ROMATSA – Administrația Centrală și subunități, obiecțiunile, contestațiile, plângerile la procesele verbale de control întocmite de organele Ministerului Finanțelor;
- participarea în comisiile de evaluare pentru licitații sau concursuri de oferte, negocierea și încheierea contractelor și a convențiilor încheiate de RA ROMATSA;
- informarea departamentelor direcțiilor și serviciilor/compartimentelor subordonate Directorului General din RA ROMATSA – Administrația Centrală, precum și a subunităților privind apariția actelor normative care privesc activitatea regiei;

Activități care asigură suportul informațional și documentar de sinteză necesar luării deciziilor de management aferente activităților din domeniul juridic - cu următoarele atribuții subsecvente:

- elaborarea de materiale, analize și sinteze și punerea la dispoziția Directorului General, Comitetului Director și Consiliului de Administrație al ROMATSA RA, a informațiilor care să permită acestora luarea celor mai bune decizii, pe termen scurt, mediu și lung, pe linia domeniului juridic;
- colectat datele necesare elaborării diferitelor rapoarte specifice derulării activităților: juridice și administrative și asigură întocmirea și transmiterea acestora;

- realizarea materialelor documentare de sinteză (rapoarte periodice, etc.) pentru prezentarea regiei și a activității către Consiliul de Administrație, Ministerul Transporturilor (sub a cărui autoritate funcționează regia, precum și a altor autorități. În anexa acestui raport este prezentată "Situația litigiilor RA ROMATSA aflate în curs de soluționare sau în faze procesuale pe rolul instanțelor de judecată la data de 31.12.2019."

3.12 ACTIVITATEA DE AUDIT INTERN ȘI CONTROL

A.SISTEMUL DE CONTROL INTERN MANAGERIAL (SCIM)

În baza reglementărilor în domeniul controlului intern managerial, stipulate de O.S.G.G. 600/2018 pentru aprobarea Codului controlului intern în cadrul entităților publice, Directorul General R.A. ROMATSA a dispus, ținând cont de particularitățile cadrului legal de organizare și de funcționare precum și de standardele de control intern managerial, măsurile necesare pentru implementarea și dezvoltarea sistemului de control intern managerial în cadrul regiei.

Activitatea de implementare a Standardelor de control intern managerial este o activitate care se desfășoară timp la nivelul întregului personal de conducere al regiei și nu numai.

În vederea conformării cu cerințele acestei legislații, în cadrul regiei au fost editate documente și stabilite responsabilități, inclusiv derulare de misiuni de audit intern de evaluare, care să redea atât gradul de implementare a standardelor de control intern managerial cât și gradul de dezvoltare a Sistemului de Control Intern Managerial (SCIM).

În cadrul activităților derulate de R.A. ROMATSA privind conformarea cu reglementările în domeniul controlului intern managerial, au fost finalizate în semestrul II 2019 următoarele :

- Evaluarea gradului de îndeplinire a măsurilor din Programului de dezvoltare a SCIM în cadrul R.A. ROMATSA din anul 2019;
- Editarea și amendarea registrelor de riscuri la nivelul structurilor de specialitate ale regiei/subunități;
- Amendarea Manualului Sistemului de Control Intern Managerial R.A. ROMATSA;
- derulare întâlniri ale Comisiei de monitorizare, coordonare și îndrumare metodologică a implementării și dezvoltării Sistemului de Control Intern Managerial (SCIM) din cadrul R.A. ROMATSA;
- derulare programe de perfecționare în domeniul SCIM;
- editare Raport asupra Sistemului de Control Intern Managerial aferent anului 2019, document asumat și semnat de Directorul General R.A. ROMATSA și care însoțește situațiile financiare ale regiei.

Complexitatea activităților în acest domeniu, problemele inerente întâmpinate în acest sens, implementarea standardelor de control intern managerial dar și activitățile specifice derulate în cadrul Managementul riscurilor, sunt aspecte importante în cadrul responsabilității manageriale, alături de celelalte din cadrul regiei, lucru necesită, în continuare, multă atenție și preocupare permanentă la nivelul managementului regiei.

B.CONTROLUL activității desfășurate în anul 2019

Control Intern

În anul 2019 au fost efectuate:

- pe domeniul **SIGURANȚĂ** – 17 misiuni de audit intern de siguranță.
- pe domeniul **CALITATE și MEDIU** – 17 misiuni de audit intern de calitate și mediu.

Control Extern pe domeniul ECONOMIC:

1) AGENȚIA NAȚIONALĂ DE ADMINISTRARE FISCALĂ

Inspectia fiscală 2006 - 2011

Începând cu data de 07.05.2012, R.A. ROMATSA a fost supusă unei activități de inspecție fiscală, aferentă perioadei 2006-2011, care a fost finalizată în data de 31.05.2018.

În urma inspecției fiscale, Agenția Națională de Administrare Fiscală prin Direcția Generală de Administrare a Marilor Contribuabili (ANAF - DGAMC) a emis Raportul de inspecție fiscală nr. F-MC 119/21.06.2018 și Decizia de impunere nr. F-MC 219/21.06.2018 prin care s-au impus Regiei obligații fiscale suplimentare în cuantum total de 26.743.193 lei. În data de 31.01.2019, R.A. ROMATSA a achitat această sumă, continuând/demarând, în același timp, demersurile de contestare a raportului și a deciziei de impunere.

Cererea de suspendare a fost respinsă definitiv, având în vedere că obligațiile fiscal stabilite de organele fiscal prin decizia de impunere au fost stinse de Regie prin plată. În ceea ce privește o decizie de soluționare cu privire la contestația fiscală, aceasta ar putea interveni cel mai devreme în 2021, urmând ca o contestare în instanță a acesteia să poată fi definitivată până în 2024.

Inspectia economico-financiară 2009 - 2014

La solicitarea Corpului de Control al Primului-Ministru, Serviciul de Inspecție Economico-Financiară din cadrul ANAF - DGAMC a demarat, în data de 22.08.2014 o acțiune de inspecție având ca obiect "Verificarea și stabilirea situației reale a serviciilor turistice achiziționate de ROMATSA și a cuantumului acestora, în perioada 01.01.2009-30.09.2014".

În data de 29.10.2018 ANAF - DGAMC a transmis raportul de inspecție economico-financiară înregistrat la R.A. ROMATSA cu nr MC_IEF-826/26.10.2018, document însoțit de dispoziția obligatorie nr. MC_IEF-827/26.10.2018, ce conține constatările echipei de inspecție și stabilește influențele financiare ca urmare a acestora.

Regia a întreprins demersurile legale în vederea suspendării și contestării acestui raport, iar Curtea de Apel București a admis în data de 12.12.2018 cererea de suspendare în prezent continuând aceste demersuri.

Inspectia fiscală 2012-2016

În data de 22.12.2017 a fost demarată inspecția fiscală cu privire la respectarea, de către Regie, a obligațiilor în legătură cu stabilirea bazelor de impozitare și a obligațiilor fiscale și contabile în perioada 01.01.2012-31.12.2016.

În data de 31.01.2019, ANAF-DGAMC a prezentat Regiei raportul de inspecție fiscală nr. F-MC 7/ 25.01.2019, însoțit de Dispoziția obligatorie (înregistrat în R.A. ROMATSA sub nr. 1917/31.01.2019). Raportul a stabilit în sarcina Regiei obligații fiscale suplimentare în valoare de 15.878.479 lei, aferente perioadei 2012 – 2016. Suma stabilită a fost plătită de R.A. ROMATSA în data de 18 februarie 2019. În același timp, Regia a continuă demersurile de contestare a raportului și a deciziei de impunere.

OUG 114/2018 – acțiune suspendată

Începând cu data de 14.10.2019, R.A. ROMATSA a fost supusă unei acțiuni de inspecție economico-financiară desfășurată de Agenția Națională de Administrare Fiscală – Direcția Generală de Administrare a Marilor Contribuabili (ANAF-DGAMC), având ca obiectiv "verificarea respectării prevederilor art. 43 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 114/2018 privind instituirea unor măsuri în domeniul investițiilor publice și a unor măsuri fiscal-bugetare, modificarea și completarea unor acte normative și prorogarea unor termene". R.A. ROMATSA a susținut și a argumentat faptul că prevederile art. 43 din OUG nr. 114/2018 nu îi sunt aplicabile și, prin urmare, Regia nu are obligația distribuirii și virării sub forma vărsămintelor la bugetul de stat a procentului de 35% din sumele repartizate la alte rezerve. La momentul actual, acțiunea de inspecție este suspendată.

1. CURTEA DE CONTURI A ROMÂNIEI

Control 2015

În perioada 07.09.2015 – 23.10.2015, Curtea de Conturi a României a efectuat acțiunea "Controlul situației, evoluției și modului de administrare a patrimoniului public și privat al statului, precum și realitatea realizării veniturilor și a efectuării cheltuielilor" la Regia Autonomă "Administrația Română a Serviciilor de Trafic Aerian" – ROMATSA. Ca urmare a acțiunii, au fost stabilite, în sarcina R.A. ROMATSA, 22 de măsuri pentru înlăturarea abaterilor constatate de organul de control.

Din cele 22 de măsuri stabilite de Curtea de Conturi, 20 au fost implementate, iar pentru cele 2 rămase termenul de implementare a fost prelungit succesiv, îndeplinirea acestora depinzând de termenele stabilite de instanțe.

- Inventarierea tuturor creanțelor și datoriilor aflate în afara termenului legal de prescripție prevăzut de lege pentru încasarea și respectiv lichidarea acestora, analiza cauzelor care au condus la menținerea în conturi a acestor sume și

stabilirea eventualelor prejudicii determinate de nerecuperarea creanțelor în termenul legal de prescripție, precum și recuperarea acestora, potrivit legii (este în curs recuperarea debitelor, care sunt obiect al dosarelor aflate în diverse stadii procesuale)

- Extinderea verificărilor asupra tuturor debitorilor aflați în procedura insolvenței/falimentului, stabilirea întinderii prejudiciului determinat de nerecuperarea creanțelor pentru care entitatea nu s-a înscris la masa credală a debitorilor și recuperarea acestuia potrivit legii, inclusiv a sumelor stabilite prin Raportul de control.

Control 2018

În perioada 26.02.-20.04.2018 a fost în desfășurare "Controlul situației, evoluției și modului de administrare a patrimoniului public și privat al statului, precum și legalitatea realizării veniturilor și a efectuării cheltuielilor aferente perioadei". În urma controlului efectuat, a fost emisă Decizia nr. III/9/16.05.2018 a Curții de Conturi a României pentru înlăturarea deficiențelor constatate și consemnate în Raportul de control nr. 8247/20.04.2018 încheiat la Regia Autonomă "Administrația Română a Serviciilor de Trafic Aerian" – ROMATSA, prin care sunt stabilite 7 măsuri necesare pentru remedierea deficiențelor constatate de CCR și termenele de implementare.

În perioada 09.09.-13.09.2019, a avut loc acțiunea de control cu privire la "Verificarea modului de ducere la îndeplinire a măsurilor dispuse prin Decizia nr. III/9/16.05.2018", ale cărei rezultate au fost consemnate în raportul de follow-up nr. 18.267/13.09.2019.

Conform raportului, din cele 7 măsuri stabilite de Curtea de Conturi, 6 au fost implementate, iar pentru cea rămasă (*Inventarierea corespunzătoare a bunurilor din domeniul public al statului aflate în administrare și valorificarea rezultatelor inventarierii, în vederea inițierii proiectului de act normativ privind actualizarea datelor cuprinse în "Inventarul bunurilor care alcătuiesc domeniul public al statului" pentru Regia Autonomă "Administrația Română a Serviciilor de Trafic Aerian" – ROMATSA, în conformitate cu prevederile legale*), termenul de implementare a fost prelungit până la data de 28.02.2020.

Audit 2013 - 2017

În perioada septembrie 2018 – martie 2019 s-a derulat misiunea de audit „Performanța activității specifice” desfășurată de Curtea de Conturi a României, în urma căreia a fost elaborat Raportul de audit nr. 4449/01.03.2019.

Cu adresa nr.25.248/12.12.2019, a fost transmis Curții de Conturi a României Stadiul implementării recomandărilor la data de 10 decembrie 2019, solicitându-se totodată argumentat analiza posibilității prelungirii cu șase luni, respectiv până la 30.06.2020, a termenului de implementare pentru măsurile de la: pct.I.1; II.5, III.7,10; IV.16,17,18,19 și V.21.1,3,5, iar pentru recomandarea nr.6 de la cap.II, până la data de 31 iulie 2020.

C. CONTROLUL FINANCIAR DE GESTIUNE

Pe parcursul anului 2019 – controlul financiar propriu a fost organizat și exercitat prin controlul financiar preventiv și respectiv controlul financiar de gestiune.

Controlul financiar preventiv – este organizat în baza prevederilor Ordinului Ministrului Finanțelor Publice nr. 923/2014 pentru aprobarea Normelor metodologice generale referitoare la exercitarea controlului financiar preventiv și a Codului specific de norme profesionale care desfășoară activitatea de control financiar propriu (republicat), modificat și completat prin O.M.F.P. nr. 2.332/30.08.2017, atât la nivelul Administrației Centrale cât și la nivelul fiecărei subunități, metodologia de exercitare a controlului financiar preventiv fiind conform INSTRUCȚIUNILOR-DGR-DEF-PIN5003-I_CFP, ediția nr. 4.0.

Nu s-au înregistrat documente refuzate la viza de control financiar preventiv.

Începând cu 15.02.2018 au intrat în aplicare instrucțiunile Privind Exercițarea Controlului Preventiv Propriu în R.A. ROMATSA cod de identificare DEF-COS-PIN5003–CFP, ed.nr.5.0.

Controlul financiar de gestiune

Serviciul de Control Financiar de Gestiune este organizat și funcționează în conformitate cu prevederile Legii nr. 107/2012 pentru aprobarea Ordonanței de Urgență nr. 94/2011 privind organizarea și funcționarea inspecției economico-financiare, Hotărârii Guvernului nr.

1151/27.11.2012 pentru aprobarea Normelor metodologice privind modul de organizare și exercitare a controlului financiar de gestiune precum și cu reglementările interne în materie (N.I. DGR-CFG-PIN550-NORME CFG, ediția 7.0/19.04.2019 ale R.A. ROMATSA), având în principal următoarele obiective:

- asigurarea integrității patrimoniului RA ROMATSA;
- respectarea prevederilor legale și a reglementărilor interne, incidente activității economico-financiare a RA ROMATSA;
- creșterea eficienței în utilizarea resurselor alocate.

Serviciul de Control Financiar de Gestiune este organizat la nivel de RA ROMATSA - Administrația Centrală, pentru controlul gestiunilor proprii, precum și cele de la subunitățile din structura regiei.

În anul 2019, acțiunile de control ale Serviciului CFG s-au derulat în cadrul legislativ-normativ specific activității de control financiar de gestiune, a reglementărilor interne în materie și a "Programului de control" aprobat de Directorul General al R.A. ROMATSA.

Situația realizării programului de control al Serviciului CFG pe anul 2018 se prezintă astfel:

Nr. crt.	Specificație	Prevăzut în program	Realizat
1	Număr acțiuni de control de fond, la subunitati	11	11
2	Număr acțiuni de control factic, neplanificate	0	1
3	Număr de acțiuni de control tematic planificate	4	2
4	Număr de acțiuni de control tematic neplanificate	0	1
5	Completări la acțiunile de control anterioare	0	1
	Total	15	16
	Realizat în anul 2019	106,66 %	

De la 01.01.2019 și până la data de 31.12.2019, Serviciul Control Financiar de Gestiune, a inițiat și finalizat următoarele acțiuni de control:

A. CONTROALE DE FOND - planificate prin Programul anual de control – 11, după cum urmează:

- 1.DSNA Baia Mare – control de fond;
- 2.DSNA București și documentar la DSNA Craiova;
- 3.DSNA Bacău – control de fond;
- 4.DSNA Oradea– control de fond;
- 5.DSNA Iași– control de fond;
- 6.DSNA Timișoara – control de fond;
- 7.DSNA Satu Mare – control de fond;
- 8.DSNA Suceava – control de fond;
- 9.DSNA Cluj – control de fond;
- 10.DSNA Sibiu – control de fond;
- 11.DSNAR Arad – control de fond.

CONTROL FACTIC NEPLANIFICAT - 1 -DSNA Craiova – control factic;

B. CONTROALE TEMATICE - planificate prin Programul de control – 2, după cum urmează:

1. AC ROMATSA – control tematic – casierie;
2. AC ROMATSA – control tematic – magazie de materiale și obiecte de inventar;

C. CONTROALE TEMATICE - neplanificate prin Programul de control – controale dispuse de către DG ROMATSA- 1 -

- 1.Administrația Centrală și DR București – control tematic – analiza eventualelor suprapuneri contractuale și verificare plăți, privite prin prisma prevederilor din legislația în vigoare și a procedurilor interne, privind dosarele contractelor 047/2013, 048/2013, 081/2013, 132/2013, 176/2013 și 476/2013 – Raport control nr. 9.018/06.05.2019- neaprobat de DG.

D. COMPLETĂRI LA ACȚIUNILE DE CONTROL ULTERIOARE - neplanificate prin Programul de control – 1 - Stadiul pregătirii documentației necesare aducerii la îndeplinire a HCA nr.19/09.10.2018, pct.111, privind eliminarea deficiențelor semnalate de CFG – Raportul nr.5750/19.03.2019 – prezentat în ședința CA din 23.04.2019.

Deficiențele, măsurile, modul de rezolvare și termenele sunt consemnate în rapoarte de control și sunt monitorizate de Serviciul CFG prin Situația centralizatoare a deficiențelor consemnate în rapoartele de control. Acestea se referă, în principal, la situația juridică a terenurilor, clădirilor, spațiilor închiriate, necesitatea modificării/emiterii unor proceduri interne(CRP/COS/BOT), amendarea ROF, organizarea sistemului de control intern/managerial.

Având în vedere numărul mare de deficiențe consemnate în ultimii ani în rapoartele de control CFG aprobate și **neremediate**, în ultimele ședințe ale Consiliului de Administrație al RA ROMATSA, s-a hotărât remedierea sau propunerea unor soluții alternative pentru îndeplinirea planurilor de măsuri în cel mai scurt timp posibil. Astfel în ședința CA din 21.10.2019, prin HCA nr.18, a fost aprobat Planul de măsuri operativ nr.15458/01.08.2019, pentru eliminarea în regim de urgență a deficiențelor organizatorice(de sistem), cu aportare la 31.12.2019.

Actele de control emise și asumate de către Serviciul Control Financiar de Gestiune, având în vedere atribuțiile stabilite prin lege specifică, au autoritate juridică în raport cu managementul intern și Consiliul de Administrație, Directorul General având doar prerogativa de a dispune sau a nu dispune ducerea la îndeplinire a măsurilor din actele de control. Acesta răspunde direct în fața legii de neimplementarea acestora și de consecințele economico-financiare create prin neimplementarea lor.

În conformitate cu prevederile art. 16.11 din Normele metodologice privind organizarea și desfășurarea activității de control financiar de gestiune în RA ROMATSA, codificate DGR-CFG-PIN0550-CFG, ed. 7.0/19.04.2019, măsurile dispuse de Directorul General, vizând valorificarea actelor de control, sunt obligatorii și se consideră sarcini de serviciu, refuzul sau neîndeplinirea acestora atrăgând consecințele prevăzute de reglementările legale și interne în materie.

OBIECTIVELE ȘI MODUL DE EFECTUARE A ACȚIUNILOR DE CONTROL. ÎNTOCMIREA DOCUMENTELOR DE CONTROL

Referitor la obiectivele acțiunilor de control efectuate în anul 2019, s-a urmărit, la fel ca și în perioadele precedente, încadrarea în principalele obiective prevăzute pentru Serviciul CFG prin reglementările specifice, respectiv :

- a) existența, integritatea, păstrarea și paza bunurilor de orice fel, deținute cu orice titlu;
- b) utilizarea valorilor materiale, inventarierea, declasarea și casarea de bunuri;
- c) efectuarea, în numerar sau prin cont, a încasărilor și plăților, în lei și valută;
- d) întocmirea, circulația și păstrarea documentelor primare, operative și contabile;
- e) întocmirea bugetului de venituri și cheltuieli;
- f) deficiențe de sistem privind modul întocmire a PIN-urilor (proceduri, instrucțiuni, norme).

Tematica și obiectivele supuse controlului au fost stabilite – concret – prin delegațiile de control, semnate de Directorul General al R.A. ROMATSA, în baza cărora s-au derulat acțiunile de control.

În ceea ce privește verificarea îndeplinirii măsurilor și remedierii deficiențelor consemnate în documentele de control precedente, primul capitol al fiecarui proces-verbal cuprinde stadiul de rezolvare a măsurilor respective.

Referitor la modul de efectuare a controlului, pentru primul obiectiv de control din tematica generală, specifică CFG, a prevalat controlul faptic, pe teren – pentru celelalte obiective prevalând controlul documentar – contabil.

La gestiunile bănești, controlul s-a efectuat întotdeauna în totalitate; la celelalte gestiuni și pentru celelalte obiective, controlul s-a efectuat prin sondaj, urmărindu-se asigurarea unui nivel corespunzător de relevanță și de fundamentare a concluziilor, măsurilor și propunerilor.

Prin acțiunile de control desfășurate în anul 2019 s-a urmărit respectarea și aplicarea reglementărilor specifice privind întocmirea și valorificarea documentelor de control, Serviciul CFG transmițând cu regularitate „Informările” aferente actelor de control (și – după caz – extrase din actele de control) la subunitățile/compartimentele controlate, precum și la alți factori interesați – spre știință, în vederea conturării la nivelul acestora a acțiunilor ce le revin pentru remedierea și prevenirea deficiențelor constatate.

D. AUDIT INTERN

Sinteza activității desfășurate la nivelul CAI în cursul Semestrului I 2019

Activitatea de audit intern derulată de către Compartimentul Audit Intern în Semestrul I 2019, s-a desfășurat în conformitate cu prevederile Legii nr. 672/2002 privind auditul public intern, republicată, cu modificările și completările ulterioare, a prevederilor O.M.T. nr. 1.380/2016 pentru aprobarea Normelor specifice privind exercitarea activității de audit intern în cadrul Serviciului Audit al Ministerului Transporturilor precum și în cadrul compartimentelor de audit intern ale entităților publice din subordinea/sub autoritatea acestuia și în baza Planului anual de audit intern pentru anul 2019, aprobat de Directorul General al R.A. ROMATSA.

A. Sintetic, activitatea de audit intern la nivelul Semestrului I 2019, a constat în derularea următoarelor misiuni/acțiuni de audit intern:

-misiunea de audit intern de consiliere cu tema „**Evaluarea Sistemului de Control Intern Managerial (SCIM) implementat la nivelul R.A. ROMATSA**”

Raport audit intern nr. 4.502 / 04.03.2019.

În cadrul misiunii de audit intern au fost implicate toate structurile de specialitate din cadrul Administrației Centrale și Subunitățile regiei, scopul misiunii fiind acordarea de consiliere formalizată asupra tuturor operațiunilor specifice derulate și aferente activităților de autoevaluare a Sistemului de Control Intern Managerial (SCIM) pentru anul 2018 derulate de Comisia ROMATSA implicată în aceste activități existente la nivelul R.A. ROMATSA.

-misiunea de audit intern de consiliere cu tema „**Analiza, la nivelul lunii ianuarie 2019, a modului/stadiului de îndeplinire de către structurile auditate din cadrul R.A. ROMATSA, a recomandărilor Compartimentului Audit Intern urmare a misiunilor derulate în perioada 2013 -31.12.2018**”.

Raport audit intern nr. 6.535/ 29.03.2019.

În procesul evaluării au fost implicate structurile de specialitate din cadrul Administrației Centrale (departamente, direcții, servicii, compartimente) și subunitățile regiei, auditate, după cum urmează:

Direcția Juridică și Administrativ

- Serviciul Juridic
- Serviciul Administrativ-Patrimoniu

Direcția Tehnică

- Serviciul Dezvoltare Sisteme
- Serviciul Investiții
- Serviciul Logistică

Direcția Dezvoltare

- Serviciul Single European Sky (SES)
- Serviciul Coordonare Programe

Direcția Economică

- Contabil Șef
- Serviciul Buget și Centre de Cost
- Serviciul Tarife și Urmărire Încasări
- Serviciul Contabilitate

Structuri de specialitate subordonate direct Directorului General

- Compartiment Intern de Prevenire și Protecție (CIPP)
- Serviciul Proceduri și Monitorizare Achiziții (SPMA)
- Serviciul Organizare și Relații (SOR)
- Serviciul Resurse Umane (SRU)

Alte structuri (organisme funcționale permanente – decizionale – sub formă de comitete/consilii/comisii, înființate prin Decizie a Directorului General și sau a

Consiliului de Administrație al R.A. ROMATSA, în conformitate cu dispozițiile legale/reglementările aeronautice)

- Comisia R.A. ROMATSA de monitorizare, coordonare și îndrumare metodologică a implementării și dezvoltării Sistemului de Control Intern Managerial

Scopul misiunii de audit intern – este asigurarea Directorului General al R.A. ROMATSA asupra caracterului adecvat a modului de aducere la îndeplinire de către structurile de specialitate responsabile din cadrul regiei, a recomandărilor/măsurilor dispuse prin Rapoartele misiunilor de audit intern derulate de către Compartimentul Audit Intern în perioada 2013-31.12.2018, contribuind astfel la îndeplinirea obiectivelor specifice/generale ale regiei, precum și acela de a furniza conducerii o asigurare independentă că implementarea recomandărilor formulate în rapoartele de audit intern elaborate în perioada 2013 - 2018 și avizate de Directorul General, a condus la îmbunătățirea activităților auditate. De asemenea, echipa de audit intern a avut în vedere consilierea structurilor auditate cu privire la finalizarea procesului de implementare a recomandărilor.

-acțiunea de audit intern cu tema „ **Activitatea specifică de aprovizionare derulată la nivelul R.A. ROMATSA, modul de gestionare, depozitare și control al stocurilor, precum și procedura de ținere a evidenței bunurilor aprovizionate, inclusiv în custodie**” ,

Raport de audit intern nr.13.185 / 28.06.2019.

În procesul evaluării a fost implicat Serviciul Logistică din cadrul Direcției Tehnice.

De asemenea, pentru aducerea la îndeplinire a obiectivelor misiunii de audit intern, s-au solicitat informații și/sau documente de la Direcția Economică, precum și de la structurile Financiar-Contabile, Resurse Umane și Administrativ (FCRUA) sau SRTMIA de la nivelul Subunităților.

Au mai fost cerute relații/informații/documente și de la Serviciul Administrativ – Patrimoniu și Serviciul Resurse Umane - Administrația Centrală în ceea ce privește implicarea/rolul în justificarea tichetelor de masă acordate salariaților.

Perioada auditată a vizat activitatea anului 2017 și 2018.

Scopul misiunii de audit intern este acela de a furniza Directorului General al R.A. ROMATSA o asigurare independentă asupra regularității/conformității procedurilor și a operațiunilor, cu cadrul normativ de reglementare, în ceea ce privește modul de desfășurare cu eficiență a operațiunilor de planificare, organizare, coordonare și control a activităților specifice aferente aprovizionării, derulate la nivelul R.A. ROMATSA prin intermediul Serviciului Logistică din cadrul Direcției Tehnice, precum și de la structurile în domeniul financiar-contabilitate, Resurse Umane și Administrativ (FCRUA) sau SRTMIA de la nivelul Subunităților, precum și o asigurare cu privire la procesul de management al riscurilor, de control și de conducere (guvernanta).

-misiunea de audit intern cu **tema „Asigurarea bunurilor/patrimoniului și salariaților regiei - personal deținător de licență și manageri” declanșată în baza Ordinului de serviciu nr. 10.093 / 21.05.2019”**

Scopul misiunii de audit intern este asigurarea Directorului General al R.A. ROMATSA privind desfășurarea cu eficiență a activităților de planificare, organizare, coordonare urmărire și control a operațiunilor specifice/ acțiunilor de încheiere/derulare a contractelor/polițelor de asigurare a bunurilor/patrimoniului și salariaților regiei - personal deținător de licență și manageri, derulate la nivelul R.A. ROMATSA prin intermediul Direcției Juridice și Administrativ, Serviciul Administrativ și Patrimoniu, Serviciul Juridic și Serviciul Resurse Umane. În măsura în care se va considera necesar acest lucru, pentru aducerea la îndeplinire a obiectivelor misiunii de audit intern, se vor solicita informații și/sau documente și de la Direcția Economică - Administrația Centrală și de la structurile de Resurse Umane de la nivelul Subunităților.

B. Realizarea altor acțiuni

- În conformitate cu Programul de asigurare și îmbunătățire a calității activității de audit intern în cadrul R.A.ROMATSA pe anul 2019, înregistrat sub nr. 2597/06.02.2019, elaborat în conformitate cu prevederile Legii nr.672/2002 privind auditul intern, cu modificările și completările ulterioare precum și cu cele ale Ordinului Ministrului Transporturilor nr. 1.380 / 03.11.2016 pentru aprobarea Normelor specifice privind exercitarea activității de audit intern în cadrul Ministerului Transporturilor, precum și în cadrul compartimentelor de audit

intern al entităților publice din subordinea/sub autoritatea acestuia și în conformitate cu ROF-ul Comitetului de Audit al Consiliului de Administrație R.A. ROMATSA, Compartimentul Audit Intern a asigurat/asigură activitățile de secretariat Comitetului de Audit, aceste activități fiind permanente, derulându-se pe lângă activitățile specifice compartimentului;

-în cursul semestrului I 2019, Compartimentul Audit Intern a organizat și derulat conform Procedurii de angajare, provovare, avansare, concursul e intern/extern, pentru ocuparea postului vacant de auditor intern, în cadrul Compartimentului Audit Intern -R.A. ROMATSA - Administrația Centrală;

- în perioada 10-28.06.2019, Compartimentul Audit Intern a făcut obiectul unei misiuni de consiliere a UCAAPI, cu scopul de a identifica și propune soluții care să conducă la o dimensionare corespunzătoare a efectivului de personal, deoarece numărul salariaților din cadrul compartimentului nu permite acoperirea în totalitate a ariei auditabile și a activităților regiei (cele 16 subunități nu au fost supuse auditării interne), aceasta fiind și una din observațiile auditorului financiar extern.
- o serie de acțiuni de consiliere informală sau formalizată, care au condus la o înțelegere mai corectă din partea structurilor de specialitate auditate, a unor responsabilități specifice dar și la îmbunătățirea acestora, inclusiv prin soluțiile propuse.

Sinteza activității desfășurate la nivelul CAI în cursul Semestrului II 2019

Activitatea de audit intern derulată de către Compartimentul Audit Intern în Semestrul II 2019, s-a desfășurat în conformitate cu prevederile Legii nr. 672/2002 privind auditul public intern, republicată, cu modificările și completările ulterioare, a prevederilor O.M.T. nr. 1.380/2016 pentru aprobarea Normelor specifice privind exercitarea activității de audit intern în cadrul Serviciului Audit al Ministerului Transporturilor precum și în cadrul compartimentelor de audit intern ale entităților publice din subordinea/sub autoritatea acestuia și în baza Planului anual de audit intern pentru anul 2019, aprobat de Directorul General al R.A. ROMATSA.

A. Sintetic, activitatea de audit intern la nivelul Semestrului II 2019, a constat în derularea următoarelor misiuni/acțiuni de audit intern:

- misiunea de audit intern cu tema „ Asigurarea bunurilor/patrimoniului și salariaților regiei - personal deținător de licență și manageri”*
- raport audit intern nr. 18.460 / 16.09.2019.**

În procesul evaluării au fost implicate Direcția Juridic și Administrativ, Serviciul Administrativ și Patrimoniu, Serviciul Juridic și Serviciul Resurse Umane, structuri de specialitate din cadrul Administrației Centrale care au responsabilități dedicate în domeniul temei auditate. De asemenea, s-au solicitat unele documente și/sau informații din domeniul auditat, de la Direcția Economică – Serviciul Contabilitate și de la Serviciul Proceduri și Monitorizare Achiziții.

Scopul misiunii de audit intern a fost asigurarea Directorului General al R.A. ROMATSA privind desfășurarea cu eficiență a activităților de planificare, organizare, coordonare urmărire și control a operațiunilor specifice/acțiunilor de încheiere/derulare a contractelor/polițelor de asigurare a bunurilor/patrimoniului și salariaților regiei - personal deținător de licență și manageri, derulate la nivelul R.A. ROMATSA prin intermediul Direcției Juridice și Administrativ, Serviciul Administrativ și Patrimoniu, Serviciul Juridic și Serviciul Resurse Umane.

Obiectivele misiunii de audit intern au fost:

1. Verificarea modului de derulare a procesului de achiziție a serviciilor de asigurare a bunurilor/patrimoniului, precum și a personalului R.A. ROMATSA (personal deținător de licență și manageri);
2. Verificarea modului de gestionare a contractelor de asigurare și tratarea situațiilor de deteriorare/avarii/distrugerii ale bunurilor asigurate aparținând R.A. ROMATSA, precum și a situațiilor de pierdere a licenței;
3. Existența și aplicarea formelor specifice de control intern aferente activităților derulate de structurile de specialitate auditate.

-misiunea de audit intern de consiliere informală, pentru evaluarea stadiului/gradului modul de implementare a recomandărilor consemnate de către echipa de auditori interni ai Curții de Conturi a României, în Raportul de audit nr.4449/01.03.2019 urmare a misiunii de audit derulate la structurile din cadrul regiei, în perioada septembrie 2018-martie 2019,

-Informare către Curtea de Conturi a României nr.25.248/12.12.2019

Structurile de specialitate din cadrul regiei care au fost implicate în această activitate, au fost acele Departamente/Direcții/Servicii/Compartimente desemnate/nominalizate ca responsabile prin Planul de măsuri pentru implementarea recomandărilor finale pentru raportul de audit al performanței al Curții de Conturi a României în urma misiunii "Performanța activității specifice desfășurate de către Regia Autonomă Administrația Română a Serviciilor de Trafic Aerian – ROMATSA, Anexă la Decizia Directorului General nr.428/15.07.2019.

Pentru aducerea la îndeplinire a Notei de serviciu, au fost solicitate documente și informații și de la alte structuri de specialitate din cadrul regiei / Administrației Centrale și subunități care, prin responsabilitățile dedicate prin documente interne de organizare, asigură activitatea unor organisme funcționale permanente (decizionale), sub formă de comitete/consilii/comisii, înființate prin Decizie a Directorului General și sau a Consiliului de Administrație al R.A. ROMATSA, în conformitate cu dispozițiile legale/reglementările aeronautice.

Pentru urmărirea și raportarea implementării, celor 22 recomandări ale Curții de Conturi a României, Compartimentul Audit Intern, a fost desemnat structură integratoare.

În această calitate, Compartimentul Audit Intern, a procedat la monitorizarea acțiunilor întreprinse pentru ducerea la îndeplinire a Planului de măsuri pentru implementarea recomandărilor finale pentru raportul de audit al performanței al Curții de Conturi a României în urma misiunii „Performanța activității specifice desfășurate de către Regia Autonomă Administrația Română a Serviciilor de Trafic Aerian” – ROMATSA înregistrat sub nr. 4449/01.03.2019, parte integrantă a Deciziei Directorului General al R.A. ROMATSA nr. 428/15.07.2019.

*-misiunea de audit intern ad-hoc cu tema „**Analiza cauzelor care au dus la nerealizarea achizițiilor directe și luarea măsurilor care se impun, precum și dispunerea măsurilor necesare în vederea desfășurării acestei activități în condiții de eficiență și eficacitate.**”*

-Raport audit intern nr. 17.563/02.09.2019

Misiunea de audit intern s-a desfășurat la nivelul Serviciului Logistică și Serviciului Proceduri și Monitorizare Achiziții, structuri de specialitate din cadrul Administrației Centrale cu responsabilități în domeniul auditat.

Scopul misiunii de audit intern:

Scopul misiunii de audit intern l-a reprezentat analiza și evaluarea cauzelor care au dus la nerealizarea achizițiilor directe inclusiv a activităților de planificare, organizare, coordonare și control a operațiunilor specifice aferente achizițiilor directe derulate la nivelul R.A. ROMATSA prin intermediul structurilor de specialitate, precum și dispunerea măsurilor necesare în vederea desfășurării acestei activități în condiții de eficiență și eficacitate.

Obiectivele misiunii de audit intern:

1. Analiza modului de derulare a activităților de achiziții directe.
2. Analiza activităților de planificare, organizare, coordonare și control a operațiunilor specifice aferente achizițiilor directe derulate la nivelul R.A. ROMATSA.
3. Analiza și evaluarea cauzelor care au dus la nerealizarea achizițiilor directe.
4. Recomandări, propuneri de soluții, măsuri, necesare a fi dispuse în vederea desfășurării acestei activități în condiții de eficiență și eficacitate.

*-misiunea de audit intern cu tema „**Evaluarea sistemului de prevenire a corupției – anul 2019,**”*

-Raport audit intern nr.18.171/12.09.2019

Scopul misiunii de audit intern a fost de a da asigurare Directorului General al R.A. ROMATSA că sistemului de prevenire a corupției și implementarea Strategiei Naționale

Anticorupție 2016 - 2020 la nivelul R.A. ROMATSA respectă cadrul legislativ existent și se desfășoară în condiții de eficacitate.

Obiectivul misiunii de audit intern :

1. Evaluarea măsurilor preventive, stabilite prin Anexa nr. 3 la Strategia Națională Anticorupție 2016-2020, referitoare la:

- Codul etic/deontologic/de conduită;
- Consilierul de etică;
- Funcții sensibile.

-misiunea de audit intern **„Analiza activităților specifice de investiții, începerea, executarea și finalizarea lucrărilor prevăzute în programul de investiții aprobat la nivelul R.A.ROMATSA”**

-Raport de audit intern nr.21.189/23.10.2019

Misiune de audit intern s-a derulat la Serviciul Investiții – Administrația Centrală și structurile SRTMIA de la nivelul Subunităților.

Scopul misiunii de audit intern a fost de a da asigurare Directorului General al R.A. ROMATSA că activitățile specifice de investiții, începerea, executarea și finalizarea lucrărilor prevăzute în programul de investiții aprobat la nivelul R.A.ROMATSA se desfășoară cu respectarea cadrului legislativ și în condiții de eficacitate.

Obiectivele misiunii de audit intern :

1. Verificarea modului de desfășurare a activităților de achiziții pentru dotările independente.
2. Verificarea respectării prevederilor legale pentru pregătirea în vederea începerii lucrărilor și a activităților de recepție din partea responsabililor R.A. ROMATSA la terminarea lucrărilor și a recepției finale la terminarea perioadei de garanție, conform parametrilor prevăzuți în contract.
3. Analiza modului de monitorizare a derulării/realizării a Planului de Investiții aprobat, existența și aplicarea formelor specifice de control intern aferente activităților derulate în acest sens.

- misiune de audit intern ad-hoc **„Analiza activității derulate la nivelul regiei în perioada 10.10 – 04.11.2019 în cadrul Administrației Centrale și Subunități”**

-Raport de audit intern nr.23.773/25.11.2019

În procesul evaluării, au fost implicate anumite structuri de specialitate din cadrul Administrației Centrale, respectiv:

- Direcția Economică
- Compartiment Contabil Șef
- Serviciul Financiar
- Serviciul Contabilitate
- Serviciul Bugete și Centre de Cost
- Serviciul Proceduri și Monitorizare Achiziții
- Serviciul Resurse Umane

Compartimentul Audit Intern a derulat misiunea de audit intern AD-HOC, urmare solicitării Serviciului Audit Intern din cadrul Ministerului Transporturilor, Infrastructurii și Comunicațiilor.

Derulând misiunea de audit intern și analizând aspectele specifice temei auditate, echipa de audit intern a acordat o atenție deosebită acesteia, considerând-o ca fiind extrem de utilă în aceste momente în contextul în care, R.A. ROMATSA (datorită unor cauze conjuncturale externe, fără legătură cu regia) traversează o perioadă dificilă, cu implicații directe atât asupra mentalului colectiv cât și, în general, la nivelul motivației personalului (n.b. - acesta fiind din ce în ce mai scăzut).

B. Concluzii privind activitatea de audit intern desfășurată la nivelul R.A. ROMATSA

Activitatea de audit intern în cursul semestrului II al anului 2019, a fost desfășurată cu respectarea reglementărilor în domeniul specific de activitate.

Astfel, a fost respectată planificarea aferentă Planului anual de audit intern pentru 2019, planul fiind realizat în proporție de 100%, dar au fost realizate inclusiv alte patru misiuni/acțiuni de audit intern față de planificarea inițială, activități derulate la solicitarea

Directorului General R.A. ROMATSA și/sau Consiliului de Administrație R.A. ROMATSA și/sau a Curtii de Conturi a României.

- În conformitate cu Programul de asigurare și îmbunătățire a calității activității de audit intern în cadrul R.A.ROMATSA pe anul 2019, înregistrat sub nr. 2597/06.02.2019, elaborat în conformitate cu prevederile Legii nr.672/2002 privind auditul intern, cu modificările și completările ulterioare precum și cu cele ale Ordinului Ministrului Transporturilor nr. 1.380 / 03.11.2016 pentru aprobarea Normelor specifice privind exercitarea activității de audit intern în cadrul Ministerului Transporturilor, precum și în cadrul compartimentelor de audit intern al entităților publice din subordinea/sub autoritatea acestuia și în conformitate cu ROF-ul Comitetului de Audit al Consiliului de Administrație R.A. ROMATSA, Compartimentul Audit Intern a asigurat/asigură activitățile de secretariat Comitetului de Audit, aceste activități fiind permanente, derulându-se pe lângă activitățile specifice compartimentului;

-în cursul semestrului II 2019, urmare promovării examenului organizat pentru ocuparea postului vacant de auditor intern derulat conform Procedurii de angajare, promovare, avansare, pentru ocuparea postului vacant de auditor intern, în cadrul Compartimentului Audit Intern -R.A. ROMATSA - Administrația Centrală, a fost angajat auditorul intern;

De asemenea, Compartimentul Audit Intern a derulat și alte acțiuni, sub următoarele modalități:

- o serie de acțiuni de consiliere informală sau formalizată, care au condus la o înțelegere mai corectă din partea structurilor de specialitate auditate, a unor responsabilități specifice dar și la îmbunătățirea acestora, inclusiv prin soluțiile propuse.

În cadrul legal permis, Compartimentul Audit Intern a realizat în anul 2019 o serie de acțiuni care au condus la o înțelegere mai corectă din partea structurilor de specialitate auditate, a unor responsabilități specifice, dar și la îmbunătățirea acestora, inclusiv prin soluțiile propuse.

-participarea, în calitate de invitat, la Ședințele Comisiei de monitorizare, coordonare și îndrumare metodologică a implementării și dezvoltării sistemului de control intern managerial, prilej cu care, pentru fiecare dintre subiectele incluse în ordinea de zi, atunci când a fost cazul, a contribuit la analiza problemelor în discuție și găsirea unor soluții optime de tratare;

-consiliere specifică aferentă activităților de implementare și dezvoltare a Sistemului de Control Intern Managerial;

-participarea la dezbaterile organizate în cadrul unui Grup de lucru constituit la Ministerul Transporturilor privitor la modalitățile de abordare a misiunilor ce se vor derula în cadrul entităților/structurilor subordonate/de sub autoritatea Ministerului Transporturilor, pe tema evaluării activităților de implementare și monitorizare, derulate, privind activitățile anticorupție prevăzute în cadrul Strategiei Naționale Anticorupție 2016 – 2020;

-inițierea și coordonarea unor acțiuni comune de îndrumare/consiliere a personalului cu reprezentanții Direcției Generale Anticorupție;

-acțiuni de consiliere pe teme punctuale, concretizate în următoarele documente:

- elaborarea/transmiterea și transmiterea către UCAPPI, în calitate de membru în comisie pentru elaborarea subiectelor pentru atestarea națională a auditorilor interni;

- sprijin/consiliere în identificarea riscurilor aferente activităților/proceselor de management și suport, ori de câte ori Compartimentul Audit Intern a fost solicitat;

- sprijin/consiliere în activitatea de autoevaluare a stadiului de implementare a standardelor de control intern/managerial;

- în toate cazurile când au fost consultați, Compartimentului Audit Intern a prezentat terțelor persoane din cadrul R.A. ROMATSA, soluții sau informații în aplicarea prevederilor legale, la condițiile specifice regiei.

Din punctul de vedere al C.A.I., se încercă permanent ca, prin calitatea activităților și a recomandărilor formulate, să se aducă o contribuție care să fie apreciată de toți actorii participanți, pentru bunul mers al activităților regiei.

3.13 RELAȚIA CU PARTENERUL SOCIAL

În baza Legii nr.62/2011, Legea Dialogului Social, precum și ale Legii nr.467/2006 privind stabilirea cadrului de informare și consultare a angajaților, în anul 2019, au avut loc întâlniri cu partenerul social, în ceea ce privește:

- a. reluarea negocierilor în vederea semnării Contractului Colectiv de Muncă 2019/2020;
- b. negocierea și semnarea unui acord pentru BVC al RA ROMATSA pentru anul 2020;
- c. negocierea și semnarea unui acord privind Planul de performanță;
- d. negocierea și semnarea unui Proces Verbal privind procedurile CRP și COS
- e. negocierea și semnarea Actului Adițional Nr. 1 la Acordul Nr. 25942/14.12.2018;
- f. reluarea discuțiilor cu privire la procesul de reorganizare al regiei, respectiv noua organigramă.

3.14 RELAȚIA CU ALTE ENTITĂȚI /Aeroporturi

În conformitate cu cerința Regulamentului (UE) nr. 139/2014, Anexa III, subpartea C, ADR.OR.C.005 (b) pct. 1, ROMATSA a încheiat cu operatorii de aerodrom **Acorduri privind furnizarea serviciilor de navigație aeriană** pentru 13 din cele 16 aerodromuri unde asigură servicii de navigație aeriană. Restul de 3 sunt în stadiu avansat de coordonări.

În conformitate cu responsabilitățile stabilite prin OMT 1591/2017 - RACR-ATS, Anexa 6 și cu cerința Regulamentului (UE) nr. 139 / 2014, Anexa III, subpartea C, ADR.OR.C.005 (b) pct. 2, ROMATSA a demarat procesul de încheiere cu operatorii de aerodrom a unor **Acorduri privind asigurarea procedurilor de zbor instrumental**, până în prezent fiind aprobate 11 astfel de acorduri.

De asemenea, ROMATSA colaborează cu Asociația Aeroporturilor din România (implicit în mod direct cu operatorii de aerodrom unde asigură servicii de navigație aeriană), cu AACR, Blue Air, RAS în cadrul programului european SPICE pentru facilitarea implementării conceptului Performance Based Navigation.

4. CONCLUZII PRIVIND ACTIVITATEA DESFĂȘURATĂ ÎN ANUL 2019

- ✓ Consiliul de Administrație a sprijinit realizarea obiectivelor din Contractul de mandat al Directorului General, în conformitate cu prevederile legale în vigoare.
- ✓ Managementul executiv al regiei s-a implicat în stabilirea măsurilor din competența sa pentru depășirea dificultăților și soluționarea problemelor importante pentru realizarea obiectului de activitate al regiei, urmărind constant realizarea obiectivelor stabilite și aprobate.
- ✓ Acțiunile de aliniere a României la cerințele Eurocontrol privind managementul traficului aerian au fost urmărite constant și au fost realizate în termenele prevăzute, având în vedere și alinierea la cerințele standardelor internaționale aplicabile activității regiei.

ABREVIERI:

AACR	= Autoritatea Aeronautică Civilă Română
ABP	= Plan de Afaceri Anual
ACC	= Centru de Control Regional
ADS-B	= Sistem de supraveghere de tip ADS-B
AIP	= Publicație de Informare Aeronautică
AIC	= Circulară de Informare Aeronautică
AIRAC	= Reglementare și control de Informare Aeronautică
AIS/AIM	= Servicii de Informare Aeronautică/Management Informații Aeronautice
ALRS	= Serviciu de alertare
AMHS	= Sistem de gestionare a mesajelor aeronautice
ANCOM	= Autoritatea Națională pentru Administrare și Reglementare în Comunicații
ANRE	= Autoritatea Națională de Reglementare în domeniul Energiei
ANSP	= Furnizor Servicii Navigație Aeriană (Air Navigation Services Provider)
AO	= Operatorii aerieni

APP	= Centrul de control de apropiere
ARO	= Birou briefing de aerodrom
ARN	= Rețeaua Europeană de Rute ATS
ATM	= Managementul Traficului Aerian (Air Traffic Management)
ATS	= Servicii de Trafic Aerian (Air Traffic Services)
ATC	= Controlul Traficului Aerian (Air Traffic Control)
ATFM	= Managementul Fluxurilor de Trafic Aerian (Air Traffic Flow Management)
A-SMGCS	= Sistem Avansat de Control al Mișcărilor la Sol
BI	= Business Intelligence
BULAF	= Bulgarian Air Force
CANSO	= Civil Air Navigation Services Organization
CCM	= Colaborare Civil Militară
CDZ/DSNA	= Centru Dirijare Zbor/Direcție de Servicii de Navigație Aeriană
CITA	= Controlor Informare Trafic Aerian
CIPP	= Compartiment Intern de Prevenire și Protecție
CMIC	= Comitetul Eurocontrol pentru interfața Civil-Militară
CNS	= Comunicații / Navigație / Supraveghere
CONOPS	= Concept of Operations (Concept de Operatiuni)
COM	= Comunicații
CTA	= Controlor de Trafic Aerian
CWP	= Stație de lucru (Control Working Position)
DME	= Echipament de masurare a distanței
DSC	= Direcția Siguranță și Calitate
EASA	= Agenția Europeană de Siguranță a Aviației
EACCC	= Celula de Coordonare a Crizei în Aviația Europeană
ECM	= Enterprise Content Management
ERP	= Enterprise Resource Planning
FAT	= Test de acceptare la producător
FAB	= Bloc de Spațiu Aerian Funcțional
FDP	= Flight Data Processing (procesarea datelor de zbor)
FIC	= Centru de informare a zborurilor
FIS	= Servicii de informare a zborurilor
FPL	= Plan de Zbor
FPPS	= Sistem de Pre-procesare a Planului de Zbor (Flight Plan Pre-processing System)
FRA	= Free Route Airspace
GAT	= Trafic Aerian General (toate mișcărilor aeronavelor civile și de stat conform procedurilor ICAO)
ICAO	= International Civil Aviation Organization
IFR	= Zboruri executate cu respectarea regulilor de zbor după instrumente
ILS	= Sistem de aterizare după instrumente
LARA	= Local and Sub-Regional Airspace
LAN	= Local Area network
LSSIP	= Program Local de Implementare a Cerului Unic European
LVO/LVTO	= Operațiuni în condiții de vizibilitate redusă
MBI	= Teme de Briefing obligatorii
MET/MIM	= Meteorologie/ Managementul Informațiilor Meteorologice
MLM	= Mobilizare la Locul de Muncă
MTI	= Ministerul Transporturilor și Infrastructurii
NATMC	= Comitetul NATO pentru traficul aerian
NAV	= Navigație
NIDS	= New Information Display System (Sistem Operativ de Afisare Informatii si Date)
OAT	= Trafic Aerian Operational (toate mișcărilor aeronavelor care nu sunt în conformitate cu regulile GAT și pentru care se aplică reguli și proceduri specifice fiecărei autorități naționale)
ORNISS	= Oficiul Registrului Național al Informațiilor Secrete de Stat
PAA	= Programul Anual de Achiziții
PIAC-ATS	= Proceduri și Instrucțiuni de Aeronautică Civilă "Servicii de Trafic Aerian"
PIAC – LCTA	= Proceduri și Instrucțiuni de Aeronautică Civilă "Licențiere CTA"
PMO	= Project Management Office
PNA	= Protecția Navigației Aeriene
PR NAV	= Navigație Aeriană de Precizie
REAC	= Raportări Evenimente Aviație Civilă
RTS	= Raportul Simulării în Timp Real
SAF	= Siguranță (Safety)

SAR	= Search and Rescue (Căutare și Salvare)
SAT	= Teste de acceptare la beneficiar
SBP	= Plan de Afaceri Strategic
SES	= Cer Unic European (Single European Sky)
SMSI	= Sistem de Management a Securitatii Informatice
SMR	= Managementul Activitatii de Ruta
SMT	= Managementul Activitatii de Terminal
SMPP	= Managementul Pregătirii Profesionale
SMFA	= Statul Major al Fortelor Aeriene
SPMA	= Serviciul Proceduri și Monitorizare Achiziții
SRU	= Serviciul Resurse Umane
SSS	= System Segment Specification
STS	= Serviciul de Telecomunicații Speciale
SUR	= Supraveghere Radar
TEN-T	= Rețeaua Trans-Europeană de Transport
TMA	= Zona Terminală de Control
TWR	= Turn de Control de Aerodrom
UMP	= Unitatea de Management a Programului
VCS	= Sistem de comunicare vocală
VHF	= Frecvențe foarte înalte
VoIP	= Voice over IP (Voce peste internet)
WAN	= Wide Area Network
WAM	= Wide Area Multilateration